

Utbildningsutskottets betänkande 2021/22:UbU27

Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändringar i skollagen. De förslag som utskottet tillstyrker syftar till att stärka elevhälsan och utbildningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Ändringarna innebär bl.a. att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns. Det ställs krav på att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Det införs en garanti för tidiga stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå ska byta namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Vidare ska elevens val i grundsärskolan och benämningen träningsskola tas bort. Uttrycket utvecklingsstörning ersätts av intellektuell funktionsnedsättning. Ändringarna innebär även att en rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs och att det beslutet ska kunna överklagas.

Lagändringarna om att en rektor ska få besluta att en elev ska gå om en årskurs föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Lagändringar om en garanti för tidiga stödinsatser föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 2 juli 2023.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena. I betänkandet finns tolv reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Proposition 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning, punkt 2.2 och 3.2.

15 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Bakgrund	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	8
Utskottets överväganden.....	10
Lagförslagen.....	10
Utskottets ställningstagande.....	34
Rektors beslut över elevernas skolgång.....	36
Utskottets ställningstagande.....	37
Elevhälsan	38
Utskottets ställningstagande.....	40
Nya begrepp och namn på skolformer m.m.	42
Utskottets ställningstagande.....	42
Reservationer	44
1. Lagförslaget i fråga om möjligheten att överklaga rektors beslut, punkt 1 (SD, KD)	44
2. Möjligheten att överklaga, punkt 3 (SD, KD).....	44
3. Föräldrars samtycke, punkt 4 (SD)	45
4. Utökad undervisningstid, punkt 5 (M, KD, L).....	46
5. Ansvar för barns hälsa, punkt 6 (M, SD, KD)	46
6. Samverkan med sjukvården och socialtjänsten, punkt 7 (SD, KD, L)	47
7. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (C) ..	48
8. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (V) ..	49
9. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (KD)	49
10. Översyn av uttrycket utvecklingsstörning, punkt 9 (KD, L, MP)	50
11. Nya namn på skolformerna, punkt 10 (SD, KD)	51
12. Utvärdering av elever i grundsärskolan, punkt 11 (SD)	52
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	53
Proposition 2021/22:159	53
Proposition 2021/22:162	53
Följdmotionerna	53
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	56
Förslag som lagts fram i proposition 2021/22:162	56
Förslag som lagts fram i proposition 2021/22:159	148
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	150

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

1. Lagförslaget i fråga om möjligheten att överklaga rektors beslut

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 28 kap. 16 §.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:162 punkt 1 i denna del och avslår motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 1 (SD, KD)

2. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar

a) regeringens förslag i proposition 2021/22:162 till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800) med den ändringen att

– 2 kap. 5 § och 11 kap. 37 § ska ha den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

– 11 kap. 29 a och 35 §§ ska utgå och att ingressen ska ha den lydelse som följer av detta,

2. lag om ändring i skollagen (2010:800),

3. lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800),

i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan under förslagspunkt 1,

b) regeringens förslag i proposition 2021/22:159 till

1. lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800),

2. lag om ändring i skollagen (2010:800).

Därmed bifaller riksdagen propositionerna 2021/22:159 punkterna 2.2 och 3.2 samt 2021/22:162 punkterna 1 i denna del, 2 och 3.

Rektors beslut över elevernas skolgång

3. Möjligheten att överklaga

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 5 och

2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 2 (SD, KD)

4. Föräldrars samtycke

Riksdagen avslår motion

2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 3 (SD)

5. Utökad undervisningstid

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2 och

2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 4 (M, KD, L)

Elevhälsan

6. Ansvar för barns hälsa

Riksdagen avslår motion

2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 5 (M, SD, KD)

7. Samverkan med sjukvården och socialtjänsten

Riksdagen avslår motion

2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 6 (SD, KD, L)

8. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V),

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2.

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (V)

Reservation 9 (KD)

Nya begrepp och namn på skolformer m.m.

9. Översyn av uttrycket utvecklingsstörning

Riksdagen avslår motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 10 (KD, L, MP)

10. Nya namn på skolformerna

Riksdagen avslår motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 11 (SD, KD)

11. Utvärdering av elever i grundsärskolan

Riksdagen avslår motion

2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 12 (SD)

Stockholm den 14 juni 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Fredrik Malm (L), Lars Hjälmared (M), Pia Nilsson (S), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Daniel Riazat (V), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Christian Carlsson (KD), Annika Hirvonen (MP), Maria Nilsson (L), Roza Güclü Hedin (S) och Jörgen Grubb (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Sex följdmotioner med 15 yrkanden (M, SD, C, V, KD, L) har väckts med anledning av propositionen.

I ärendet behandlar utskottet också två av lagförslagen i proposition 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning, punkterna 2.2 och 3.2. Utbildningsutskottet har i sitt betänkande 2021/22:UbU25 i sak ställt sig bakom de ändringar som föreslås i proposition 2021/22:159. Av lagtekniska skäl och i syfte att samordna två av lagförslagen i proposition 2021/22:159 med de nu aktuella förslagen till ändringar i samma lagrum har utskottet överfört den formella behandlingen av lagförslagen för beredning i detta ärende. Övriga lagförslag i proposition 2021/22:159 behandlas i betänkande 2021/22:UbU25.

I ärendet föreslår utskottet även vissa följdändringar i skollagen med anledning av att vissa bestämmelser i regeringens förslag tidigare har avslagits av riksdagen (prop. 2021/22:158, bet. 2021/22:UbU33 och prop. 2021/22:161, bet. 2021/22:UbU32, rskr. 2021/22:362).

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1, regeringens lagförslag finns i bilaga 2 och utskottets lagförslag i bilaga 3.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 20 juli 2017 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera skolornas stöd- och elevhälsoarbete och lämna förslag i syfte att skapa bättre förutsättningar för alla elever att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås samt analysera huruvida beslut om att inte flytta upp en elev till närmast högre årskurs ska kunna överklagas (dir. 2017:88). Utredningen, som antog namnet Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven, fick därefter ett antal tilläggsdirektiv: att bl.a. undersöka förutsättningarna för att införa en garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan (dir. 2018:33), att analysera vilka insatser som kan vidtas för att stärka särskolan och analysera hur elever bättre kan få stödinsatser kopplat till lärmiljö och grupptillhörighet (dir. 2019:38), att även analysera regleringen av tillgången till elevhälsa och föreslå alternativa benämningar på skolformerna grundsärskola och gymnasiesärskola samt om giltighetstiden för övergångsbestämmelserna om undantag från krav på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning och besluta om betyg i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna bör förlängas (dir. 2020:18). Utredningen redovisade uppdraget dels i delbetänkandet En annan möjlighet

till särskilt stöd – Reglering av kommunala resursskolor (SOU 2020:42), dels i slutbetänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11).

I proposition 2021/22:162 behandlas slutbetänkandets förslag om elevhälsa, om en stärkt utbildning för elever med en intellektuell funktionsnedsättning och om möjligheten att överklaga rektors beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Propositionen föregås av sex andra propositioner beslutade samma dag där det föreslås ändringar i skollagen som påverkar utformningen av lagförslagen i propositionen. Förslagen i propositionen utgår från att de lagändringar som föreslås i propositionerna Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd, Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem med konfessionell inriktning, Ett mer likvärdigt skolval, Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning, Skolans arbete med trygghet och studiero och Ökad likvärdighet för skolhuvudmän träder i kraft i den ordning propositionerna nu nämns och föregår de ändringar som föreslås i proposition 2021/22:162.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 17 februari 2022 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissens förslag har regeringen gjort några redaktionella ändringar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I proposition 2021/22:162 lämnar regeringen förslag till ändringar i skollagen (2010:800) som syftar till att stärka elevhälsan och utbildningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Det föreslås att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal. Det anges att elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och att den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns. Som krav ställs att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Det föreslås även att det införs en garanti för tidiga stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå föreslås byta namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Vidare föreslås att elevens val i grundsärskolan och benämningen träningskola tas bort. Uttrycket utvecklingsstörning ersätts av intellektuell funktionsnedsättning. Det föreslås också att en rektor ska få

besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs och att det beslutet ska kunna överklagas.

Lagändringarna om att en rektor ska få besluta att en elev ska gå om en årskurs föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Lagändringar om en garanti för tidiga stödinsatser föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 2 juli 2023.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att i det första avsnittet behandla lagförslagen och ett motionsyrkande med förslag om att riksdagen ska avslå en del av lagförslaget. Därefter behandlas motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknyter till lagförslaget.

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar med vissa följdändringar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen.

Ändringarna innebär i huvudsak att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och den ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten när behov finns. Som krav ställs att det för elevhälsans specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare. Det införs en garanti för tidiga stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå ska byta namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Vidare ska elevens val i grundsärskolan och benämningen träningsskola tas bort. Uttrycket utvecklingsstörning ersätts av intellektuell funktionsnedsättning. Ändringarna innebär även att en rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs och att det beslutet ska kunna överklagas.

Jämför reservation 1 (SD, KD).

Propositionen

Elevhälsans uppdrag stärks

Bakgrund

För eleverna i bl.a. förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Elevhälsan ska även bidra i arbetet med att tillgodose elevers behov av särskilt stöd och vid frånvaroproblematik. Under en utredning om särskilt stöd ska rektorn samråda med personal från elevhälsan, om det inte anses uppenbart obehövt. Samråd med personal från elevhälsan ska även göras i utredningar av upprepade eller längre frånvaro i de obligatoriska skolformerna (3 kap. 7 § och 7 kap. 19 a § skollagen).

I förarbetena till skollagen anges att elevhälsan på den individuella nivån har ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. Elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för eleven. I förarbetena framgår också att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma generella faktorer. Elevhälsans arbete bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. Det är även angeläget att samverkan sker med övrig hälso- och sjukvård och med socialtjänsten (prop. 2009/10:165 s. 276).

En kartläggning har visat att det i dag finns brister i skolans stöd- och elevhälsoarbete som behöver åtgärdas (SOU 2021:11). Elevers behov av stödinsatser upptäcks inte i tid, utredningar av elevers behov av särskilt stöd tar i många fall alltför lång tid och det dröjer innan stödinsatserna sätts in. Många elever får inte heller stöd i den omfattning som de skulle behöva. De insatser som ges svarar dessutom inte heller i tillräcklig utsträckning mot elevernas stödbehov. Av kartläggningen framgår även att många lärare efterfrågar ökade kunskaper för att kunna utforma adekvata stödinsatser till eleverna, att många lärare upplever att de inte kan få hjälp av elevhälsan och att samarbetet mellan lärarna och elevhälsan ofta brister.

Skolinspektionen har konstaterat att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete får stå tillbaka. I en granskning av elevhälsan framgår att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ofta initieras och genomförs av lärare utan elevhälsans medverkan. Elevhälsans personal medverkar sällan i skolans utvecklingsarbete och det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet med koppling till elevhälsans uppdrag (Skolinspektionens rapport 2015:05). Av Skolverkets redovisning av uppdraget om insatser för en förstärkt elevhälsa framgår att elevhälsan framför allt fokuserar på elevers ohälsa på individnivå och att arbetet i huvudsak är inriktat på insatser när det uppstår problem (U2015/03324).

Regeringen framhåller att elevhälsans arbete främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och förutsätter en hög grad av samverkan med övriga personalgrupper. På alltför många skolor känner sig elevhälsans personal dock ensam i sitt arbete eller som en separat verksamhet. För att den samlade elevhälsans potential ska kunna utnyttjas fullt ut och bli verklighet behöver samverkan, såväl inom elevhälsan som mellan elevhälsan och övrig personal i skolan utvecklas. Det finns därtill ett tydligt behov av att samverkan mellan skolan och aktörer utanför skolan förbättras. Det kan t.ex. handla om elever som har behov av kontakter med hälso- och sjukvården eller av stöd från socialtjänsten. Om dessa insatser inte fungerar kan det påverka elevens förutsättningar i skolan negativt.

Elevhälsans uppdrag ska förtydligas

Regeringens förslag

Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Skälen för regeringens förslag

Elevhälsans arbete ska genomföras på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal

Många elever lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasieskolans nationella program. En förutsättning för att fler elever ska nå målen för sin utbildning är bl.a. att elevhälsan uppfyller sitt uppdrag.

Regeringen bedömer att det i skollagen bör anges att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå. Insatser som syftar till att förebygga ohälsa och svårigheter att nå utbildningens mål kan, liksom insatser för att främja lärande, utveckling och hälsa, ha sitt ursprung i behov som identifierats på individ-, grupp- eller skolenhetsnivå. Insatser som kan gynna en enskild elev kan också gagna flera elever eller hela skolans verksamhet.

Det bör av bestämmelsen också framgå att elevhälsans arbete ska ske i samverkan med lärare och övrig personal. Det är enligt regeringen motiverat att lyfta fram lärare, eftersom de har ett särskilt ansvar för att eleverna ska nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Med övrig personal avses att all personal på skolan har ett ansvar att utifrån sin funktion och sin kompetens bidra till arbetet med att främja lärande, utveckling och hälsa för eleverna. Regeringen menar att det är viktigt att det finns former för ett ömsesidigt utbyte och dialog mellan lärare och elevhälsan, på ett förebyggande plan, innan svårigheter för en elev uppstår, menar regeringen.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att det finns skäl att förtydliga elevhälsans uppdrag. Regeringen anser att ett förtydligande kan bidra till en

stärkt förmåga att bryta gamla mönster och skifta från akut ärendehantering till ett förebyggande och hälsofrämjande fokus.

Elevhälsan blir en del av skolans systematiska kvalitetsarbete

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå och på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs (4 kap. 3 och 4 §§).

Det systematiska kvalitetsarbetet behöver omfatta alla de faktorer som utgör viktiga förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. Den samlade elevhälsan utgör en viktig funktion i skolans kvalitetsarbete genom att samla in, analysera och sammanställa information som kan ligga till grund för verksamhetsutvecklingen. Elevhälsan har också en viktig funktion när det handlar om att bidra med olika professionsperspektiv och ett hälsofrämjande förhållningssätt.

Enligt regeringen utnyttjas inte elevhälsans potential i alla skolor och på många håll saknas både förutsättningar och arbetssätt för de olika professionsperspektiven att bidra till en hälsofrämjande skolutveckling, vilket riskerar att drabba elevernas utveckling mot målen negativt. Regeringen bedömer att det finns skäl att förtydliga bestämmelsen i skollagen när det gäller elevhälsans roll i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolor där undervisningen inte i tillräcklig utsträckning anpassas till elevernas behov kännetecknas ofta av en bristande strategisk styrning, såsom avsaknad av tydliga mål och uppföljningssystem. Det faktum att huvudmän och rektorer ibland saknar kunskap om elevhälsans uppdrag och arbetssätt och om hälsoperspektivet i stort kan enligt regeringen vara en bidragande orsak till att dessa aspekter saknas i kvalitetsarbetet. Regeringen anser att elevhälsans delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet är ett fundament för hälsofrämjande skolutveckling och att elevhälsan ska vara en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

I sammanhanget påminner regeringen om att det i proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero föreslås att det ska bli tydligare för huvudmän att elevhälsan kan utgöra en betydelsefull komponent i det systematiska kvalitetsarbetet och att huvudmannen och rektorn utöver att följa upp utbildningen även ska analysera de bakomliggande orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Elevhälsan ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten

I elevhälsans arbete ingår det i dag att ha en omfattande samverkan med samhällsfunktioner utanför skolan. Samverkan kan vara såväl hälsofrämjande som förebyggande och åtgärdande. Elevhälsan kan exempelvis ha behov av kontakt med ungdomsmottagningar, barn- och ungdomspsykiatri,

socialtjänsten, barn- och ungdomsmottagningar, vårdcentraler, barn- och ungdomshabilitering, närpolis och idéburna organisationer. För vissa elever har personal inom elevhälsan ofta en viktig funktion att fylla när det gäller kontakter med dessa aktörer. Det finns elever som behöver insatser från bl.a. hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att klara sin skolgång. Det är därför viktigt att det finns en god samverkan mellan skolan och dessa instanser eftersom brister i denna samverkan innebär en stor risk för de utsatta grupper av elever som har behov av detta.

Enligt regeringen behövs strukturer för samverkan. Det kan räcka med ett väl utvecklat informationsutbyte mellan relevanta aktörer, men ibland krävs ytterligare insatser för att samordna och tydliggöra ansvars- och rollfördelning i planering, genomförande och uppföljning av arbetet, särskilt vid insatser för en enskild elev. Förslaget kan bidra till att möjliggöra en mer behovsanpassad och positiv kunskapsutveckling för eleven. Eftersom olika huvudmän kan ha vitt skilda förutsättningar för sitt elevhälsoarbete är det viktigt att regelverket inte är alltför detaljstyrande. Regeringen bedömer att det därför är tillräckligt att ange att samverkan ska ske vid behov och att det inte är lämpligt att i detalj ange när samverkan ska ske. En utvecklad samverkan innebär även en förbättrad möjlighet till ökad kunskapsutveckling hos elever.

Krav på tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsan

Bakgrund

I skollagen anges att det inom elevhälsan ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § andra stycket). Enligt förarbetena till bestämmelsen behöver tillgång till specialpedagogisk kompetens inte enbart syfta på personer med specialpedagogutbildning, utan kan också innefatta speciallärare eller en skolledare med särskilt ansvar för specialpedagogiska insatser (prop. 2009/10:165 s. 278).

Kartläggningar och rapporter pekar på att den specialpedagogiska kompetensen behöver stärkas i undervisningen. Av exempelvis Skolverkets rapport Tillgängliga lärmiljöer – en nationell studie av skolhuvudmännens arbete för grundskoleelever med funktionsnedsättning (rapport 404:2016) framgår att lärare ofta ser att vissa elever behöver extra anpassningar och särskilt stöd, men att lärarna därefter saknar möjlighet och kompetens att själva stödja och anpassa undervisningen. Bristande kompetens hos lärare är ett hinder i arbetet med att motverka pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningar. Här har samverkan med elevhälsan en betydelsefull roll, särskilt den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan.

Av utredningen (SOU 2021:11) framgår att exempelvis elevers behov av stödinsatser inte upptäcks i tid och att utredningar av elevers behov av särskilt stöd i många fall tar alltför lång tid. Ibland dröjer det även länge innan stödinsatserna sätts in och många elever får inte stöd i den omfattning som de

skulle behöva. De insatser som ges svarar inte heller i tillräcklig utsträckning mot elevernas stödbehov. Utredningen poängterar också att många lärare efterfrågar ökade kunskaper när det gäller att utforma adekvata stödinsatser för eleverna. I detta arbete brister ofta samarbetet med elevhälsan. För att fler elever ska nå målen för sin utbildning behöver regleringen som rör tillgången till den specialpedagogiska kompetensen förtydligas.

Regeringens förslag

Det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser.

Skälen för regeringens förslag

Krav på tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser

För att åtgärda bristerna i skolans arbete med att skapa pedagogiska, psykosociala och fysiska lärmiljöer som ger rimliga förutsättningar för alla elever att nå målen för sin utbildning ligger ett stort ansvar på en fungerande elevhälsa. Många lärare saknar i dag tillräcklig kompetens för att kunna anpassa undervisningen efter elevernas behov och efterfrågar stöd från elevhälsan som på många håll brister i att leva upp till sitt uppdrag. Både utformning och uppföljning av stödåtgärder fungerar bättre när lärare samverkar med specialpedagog eller speciallärare.

Regeringen anser att den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan behöver stärkas. Regeringens uppfattning är att arbetet med specialpedagogiska insatser ska ske i nära samarbete med lärare och skolans övriga personal för att främja elevernas hälsa och lärande i utveckling mot utbildningens mål. Gällande bestämmelser innebär att det inte finns något krav på tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser och är i detta avseende enligt regeringen otillräckliga. Regeringen föreslår därför att kollagen förtydligas så att det framgår att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser.

Det kan antas att regeringens förslag inte innebär någon förändring för majoriteten av skolor som redan i dag låter speciallärare eller specialpedagoger företräda den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan. Förslaget kan dock för vissa skolor innebära en skärpning, eftersom det finns stora variationer när det gäller såväl arbetsuppgifter som utbildning och yrkesbakgrund hos elevhälsopersonalen. Det är därför en viktig signal om att den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan behöver uppgraderas och jämföras med vad som gäller för övriga lagstadgade professioner inom elevhälsan. Regeringen anser att den skillnad som i dag finns mellan elevhälsans professioner är omotiverad och att den specialpedagogiska kompetensen behöver likställas med vad som gäller för de andra lagstadgade professionerna inom elevhälsan. Vidare bedömer regeringen att det föreslagna kravet kommer att leda till att vissa huvudmän behöver organisera sig så att

redan anställda specialpedagoger eller speciallärare kan ingå i den samlade elevhälsan. Det bedöms få positiva effekter för skolors förutsättningar att leva upp till elevhälsans uppdrag, men också för enskilda elevers måluppfyllelse. Andra huvudmän kommer att behöva rekrytera specialpedagoger eller speciallärare, vilket är rimligt enligt regeringens bedömning.

De som tjänstgör som specialpedagoger eller speciallärare inom elevhälsan bör ha adekvat utbildning

Regeringen bedömer att det i dagsläget, med tanke på den brist på utbildad personal som råder, saknas rimliga förutsättningar för att ställa ett absolut krav på att den som anställs som speciallärare eller specialpedagog ska ha en sådan examen. Regeringen anser dock att huvudmännen bör sträva efter att de som anställs som specialpedagog eller speciallärare också ska ha en sådan examen.

Av Skolverkets lärarprognos 2021 (dnr 5.1.3–2020:1396) framgår att om nuvarande mönster består beräknas den framtida examinationen av speciallärare och specialpedagoger vara tillräckligt stor för att täcka behovet fram till 2035. Mot den bakgrunden anser regeringen att förslaget bör ses som ett första steg mot en skarpare reglering, med ett framtida krav på examinerade specialpedagoger eller speciallärare inom elevhälsan. Regeringen anser att det föreslagna förtydligandet bidrar till att stärka statusen för den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan, även om det i dag finns en brist på utbildade specialpedagoger och speciallärare. Förslaget kan också bidra till att vissa huvudmän genomför nödvändiga organisatoriska förändringar som i sin tur leder till att fler specialpedagoger eller speciallärare får ett större inflytande i elevhälsoarbetet.

En garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan

Bakgrund

Nuvarande garanti för tidiga stödinsatser

Sedan den 1 juli 2019 finns bestämmelser i skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan, specialsolan och sameskolan. Garantin består av flera led för att säkerställa att elever i behov av stödinsatser för att nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska få rätt stödinsatser i rätt tid (3 kap. 4–4 b §§).

Om det utifrån ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås ska ansvarig lärare göra en särskild bedömning av elevens kunskapsutveckling och avgöra om eleven är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Bedömningen ska avgöra om eleven är i behov av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller särskilt stöd för att nå de kunskapskrav som ska uppnås. Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås ska åtgärder sättas in skyndsamt. De extra anpassningar som vidtas ska följas upp både i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet, och

resultatet ska överföras till ansvarig lärare i nästa årskurs. Den särskilda bedömningen samt planering och uppföljning av extra anpassningar ska som huvudregel genomföras i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens. Garantin ska anses vara uppfylld när de åtgärder som garantin omfattar har vidtagits. I detta ingår att de extra anpassningar som har planerats också har genomförts och följts upp för att säkerställa att de gett resultat. Det är huvudmannen som har det övergripande ansvaret eftersom det är huvudmannens ansvar att utbildningen genomförs i enlighet med gällande författningar.

Bestämmelserna om extra anpassningar, utredning om behovet av särskilt stöd och åtgärdsprogram gäller i samtliga obligatoriska skolformer. Elever i grundsärskolan och elever i specialskolan som har en intellektuell funktionsnedsättning och som läser enligt grundsärskolans kursplaner omfattas dock inte av bestämmelserna.

Från den 1 juli 2022 kommer uttrycket kunskapskrav att ersättas med uttrycket kriterier för bedömning av kunskaper (prop. 2021/22:36). I det följande används den nu gällande lydelsen kunskapskrav.

Styrdokumentet medger en garanti för tidiga stödinsatser i ämnen

För att en garanti för tidiga stödinsatser motsvarande den som finns i bl.a. grundskolan ska kunna införas i grundsärskolan behöver det finnas kunskapskrav som elevens kunskaper kan bedömas mot för att kunna bedöma om eleven är i behov av stödinsatser. I grundsärskolans läroplan anges att eleverna efter genomgången grundsärskola ska kunna använda det svenska språket i tal och skrift på ett nyanserat sätt och att de ska kunna använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier och i vardagslivet. För elever som läser ämnen i grundsärskolan finns det kunskapskrav i samma årskurser som för elever i grundskolan, skillnaden är dock att det i grundsärskolan saknas kunskapskrav för godtagbara kunskaper i läsförståelse i slutet av årskurs 1. I övrigt finns kunskapskrav för godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3, kunskapskrav i slutet av årskurs 6 och i slutet av årskurs 9 för ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen i såväl grundskolan som grundsärskolan. För övriga ämnen i både grundskolan och grundsärskolan finns enbart kunskapskrav i slutet av årskurs 6 och i slutet av årskurs 9. För elever som läser ämnesområden i grundsärskolan finns däremot enbart kunskapskrav för årskurs 9 efter elevens förutsättningar.

I 10 kap. 11 § skolförordningen (2011:185) anges att en huvudman är skyldig att använda sig av bedömningsstöd i årskurs 1 i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundsärskolan. Även i årskurs 1 i grundskolan är motsvarande bedömningsstöd obligatoriska att använda (9 kap. 22 b § skolförordningen). I grundsärskolan finns även frivilliga bedömningsstöd i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik som riktar sig till övriga årskurser. För grundskolan finns också frivilliga bedömningsstöd i de olika ämnena.

Sammanfattningsvis finns det enligt regeringen en hög grad av samstämmighet när det gäller i vilka årskurser som det finns kunskapskrav för elever i grundskolan och elever som läser ämnen i grundsärskolan. Kunskapskraven överensstämmer också såtillvida att de tar sikte på att eleverna ska lära sig läsa, skriva och räkna. Det finns även en skyldighet att använda de nationella bedömningsstöden i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i både grundskolan och grundsärskolan. Det finns således strukturella förutsättningar som underlättar införandet av en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundsärskolan.

Regeringens förslag

Den befintliga garantin för tidiga stödinsatser ska utvidgas till att omfatta även elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner. Syftet med garantin ska vara att de elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner och har behov av stöd tidigt ska få de stödinsatser som behövs för att de ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3 i grundsärskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella bedömningsstöd i årskurs 3 för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner.

Regeringens bedömning

Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram nationella bedömningsstöd i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3 i grundsärskolan.

Skälen för regeringens förslag

Att kunna läsa, skriva och räkna är viktiga förmågor för alla elever

Förmågan att läsa, skriva och räkna är viktig för alla elever. Kunskaper i läsning, skrivning och matematik har avgörande betydelse för elevernas fortsatta skolgång och för ökade möjligheter till delaktighet i samhället. Det är därför angeläget att så tidigt som möjligt minska andelen elever som har svårigheter eller kan komma att få svårigheter inom dessa områden.

I grundsärskolans läroplan anges att eleverna efter genomgången grundsärskola ska kunna använda det svenska språket i tal och skrift på ett nyanserat sätt och att de ska kunna använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier och i vardagslivet. I de nuvarande bestämmelserna om en garanti för tidiga stödinsatser är grundsärskolan exkluderad, vilket enligt regeringen kan uppfattas som att dessa förmågor inte är lika viktiga för elever som läser ämnen enligt grundsärskolans läroplan som för elever i de övriga skolformerna.

Enligt regeringen bör grundsärskolan följa med i skolans generella utveckling. Regeringen anser därför att garantin för tidiga stödinsatser även ska omfatta elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner. Genom att utvidga garantin understryks dessutom elevernas kunskapsutveckling som central samt vikten av att eleverna i denna skolform ges stöd att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

På samma sätt som för övriga skolformer bör garantin bestå av flera led som bl.a. innefattar särskilda bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och att stödinsatser vidtas vid behov. Vidare bör stödinsatserna följas upp i slutet av elevens tid i lågstadiet och resultat överlämnas till läraren i nästa årskurs. Garantin kommer i stora delar att motsvara den garanti som i dag finns i bl.a. grundskolan men kommer att särskilja sig när det gäller t.ex. nationella prov. I stället för att som i de övriga skolformerna använda nationella prov föreslås nationella bedömningsstöd användas i årskurs 3 för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Förslaget innebär även att det bemyndigande som finns i skollagen utökas så att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om att nationella bedömningsstöd ska användas även i årskurs 3 i grundsärskolan för elever som läser enligt grundsärskolan kursplaner.

Vidare framför regeringen att en garanti för tidiga stödinsatser också är till gagn för de elever i grundsärskolan som läser integrerat i grundskolan eller de elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner i specialskolan och som i dag inte omfattas av garantin. Regeringen bedömer även att kunskaper i att läsa, skriva och räkna är lika viktigt för eleverna i grundsärskolan som för elever i andra skolformer. Kunskaperna är viktiga både i deras dagliga liv och för deras framtida möjligheter till studier, arbete och delaktighet i samhället. Genom införandet av en garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan är det regeringens förhoppning att fler elever ges möjlighet att uppnå dessa baskunskaper.

Reglering av skyldigheten att använda obligatoriska bedömningsstöd

I dag finns det bemyndiganden i skollagen (29 kap. 28 a §) som anger att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella kartläggningsmaterial i förskoleklassen och nationella bedömningsstöd i årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. För att det ska vara möjligt att genomföra garantin även i grundsärskolan föreslår regeringen att nämnda bemyndigande i 29 kap. 28 a § skollagen utökas så att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om att nationella bedömningsstöd ska användas även i årskurs 3 för elever som läser enligt grundsärskolan kursplaner.

Det bör krävas att en särskild bedömning genomförs

Som nämns ovan ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling om det utifrån användning av ett bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 3 för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Om det efter den särskilda bedömningen kan befaras att eleven inte kommer att uppnå kunskapskraven ska eleven skyndsamt ges det stöd han eller hon behöver. I den särskilda bedömningen behöver det vägas in om och hur en intellektuell funktionsnedsättning och eventuella ytterligare funktionsnedsättningar kan påverka elevens lärande. Det är angeläget att bl.a. upptäcka om eleven har svårigheter i sin läs- och skrivutveckling som inte kan kopplas till den intellektuella funktionsnedsättningen i sig.

Regeringen framhåller att huvudmännen i och med införandet av en garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan behöver säkerställa att det inom organisationen finns personal med sådan specialpedagogisk kompetens som krävs för att en särskild bedömning ska kunna göras. Det finns i dag brist på behöriga och legitimerade lärare i bl.a. grundsärskolan. I propositionen Vissa insatser för ökad lärarkompetens (prop. 2020/21:152) bedömde regeringen att det fortsättningsvis finns behov av bestämmelser som under en övergångsperiod skapar förutsättningar för lärare med erfarenhet av undervisning i bl.a. grundsärskola att fortsätta att undervisa och besluta om betyg trots att de saknar behörighet. Att inte låta lärare som saknar legitimation undervisa skulle enligt regeringens mening innebära en förlust av gedigen kompetens och erfarenhet, vilket med hänsyn till den akuta lärarbristen inte bedöms försvarbart. Regeringen har därutöver vidtagit ett flertal åtgärder för att förbättra tillgången till lärare och möjliggöra för lärare att vidareutbilda sig för att avlägga speciallärarexamen eller specialpedagogexamen, bl.a. inom ramen för fortbildningsinsatsen Lärarlyftet. År 2016 beslutade regeringen om förordningen (2016:400) om statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och när det gäller specialpedagogiska insatser och för fortbildning när det gäller sådana insatser, som syftar till att lärare i bl.a. grundsärskolan och specialskolan ska avlägga en speciallärarexamen eller specialpedagogexamen. Medel har även tillförts för en utbyggnad av speciallärar- och specialpedagogutbildningarna som beräknas motsvara 450 helårsstudenter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.2.1). Enligt regeringen är det även av stor vikt att huvudmän skärper sitt arbete med och planering för att underlätta vidareutbildning av obehöriga lärare. I och med införandet av en garanti för tidiga stödinsatser i grundsärskolan behöver huvudmännen säkerställa att det inom organisationen finns personal med sådan specialpedagogisk kompetens som krävs för att en särskild bedömning ska kunna göras.

Vissa skillnader jämfört med den garanti som finns i bl.a. grundskolan

För elever i grundsärskolan kan det vara en stor variation på hur snabbt enskilda elever utvecklas språkligt. Det är relativt vanligt med en försenad språkutveckling, vilket innebär att det ofta tar längre tid för elever i

grundsärskolan att lära sig läsa än för elever i grundskolan. Regeringen gör bedömningen att det är fullt möjligt att genomföra en särskild bedömning mot kunskapskrav i årskurs 3 i läsning i grundsärskolan. Det saknas därför skäl att införa kunskapskrav i läsförståelse i slutet av årskurs 1 i grundsärskolan.

Eftersom betygen inte har samma funktion för grundsärskolans elever är det enligt regeringen inte önskvärt att införa nationella prov i grundsärskolan. Det är dock fortsatt angeläget att följa upp kunskapsutvecklingen för de elever som läser svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner under sista året i lågstadiet. Som angetts ovan föreslår regeringen att det ska införas ett bemyndigande om att nationella bedömningsstöd ska användas i årskurs 3 för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Genom användningen av dessa får skolan kunskap om vilket stöd och vilka utmaningar eleverna behöver. Regeringen föreslår även att garantin i grundsärskolan, på samma sätt som i grundskolan, bör innefatta att uppföljningen av vidtagna extra anpassningar ska genomföras i slutet av lågstadiet och att resultatet av uppföljningen överförs till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Elever som läser ämnesområden omfattas inte

Elever i grundsärskolan kan som nämnts tidigare få sin undervisning i ämnen eller i ämnesområden. De ämnesområden som närmast motsvarar ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik är ämnesområdena kommunikation och verklighetsuppfattning. När det gäller elever som läser ämnesområden tar kunskapskraven för grundläggande kunskaper inte sikte på att de ska lära sig läsa, skriva och räkna, men att de ska utvecklas så långt de kan utifrån sina förutsättningar.

Kunskapskrav för dessa elever finns enbart i slutet av årskurs 9 utifrån elevens förutsättningar. Den elevgrupp som läser ämnesområden är dessutom mycket heterogen när det gäller kognitiva förutsättningar. Regeringen bedömer att förhållandet att det finns kunskapskrav i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik i grundsärskolan utgör en rimlig förutsättning för en garanti för tidiga stödinsatser i lågstadiet för de elever som läser dessa ämnen. När det gäller elever som läser ämnesområden enligt grundsärskolans kursplaner bedömer regeringen inte att det är aktuellt att fastställa några nya kunskapskrav, vilket gör att det även framgent kommer att saknas kunskapskrav i årskurs 3 för dessa elever. Av den anledningen bör en garanti för tidiga stödinsatser inte omfatta de elever som läser ämnesområdena kommunikation och verklighetsuppfattning.

Regeringen betonar att det faktum att elever som läser ämnesområden inte kommer att omfattas av garantin inte ska innebära att eleverna möts av låga förväntningar. För elever som läser ämnesområden finns inte kunskapskrav fastställda i slutet av årskurs 3, utan enbart kunskapskrav för slutet av årskurs 9 utifrån elevens förutsättningar. Det saknas därmed, enligt regeringens uppfattning, mätpunkter i form av kunskapskrav som eleverna ska uppnå. Det

är därför inte lämpligt att införa en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser ämnesområden.

Uttrycket intellektuell funktionsnedsättning

Bakgrund

Uttrycket utvecklingsstörning har funnits i skollagen sedan den infördes och fanns även med i den tidigare skollagen. I skollagen och övriga författningar används uttrycket när det refereras till elever i grundsär- och gymnasiesärskolan samt inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning, och även elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner i specialskolan.

Regeringens förslag

Uttrycket utvecklingsstörning ska ersättas med intellektuell funktionsnedsättning i skollagens bestämmelser som avser målgruppen för grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå.

Skälen för regeringens förslag

Uttrycket utvecklingsstörning upplevs i dag som ålderdomlig och är samtidigt ett oprecist uttryck som egentligen inte säger något om själva funktionsnedsättningen. Såväl i Sverige som internationellt har intellektuell funktionsnedsättning (intellectual disability) under senare år blivit allt vanligare att använda i dagligt tal och skrift. Uttrycket beskriver bättre vad funktionsnedsättningen innebär, och det signalerar vad samhället har ansvar för att överbygga för att individen ska tillförsäkras mesta möjliga delaktighet.

På senare år har begreppet utvecklingsstörning successivt ersatts av intellektuell funktionsnedsättning, såväl internationellt som i en svensk kontext i både tal som skrift. Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) använder i dag intellektuell funktionsnedsättning i alla sammanhang förutom när myndigheterna hänvisar direkt till skollagen, då används i stället utvecklingsstörning. Även inom psykiatri och psykologin har utvecklingsstörning slutat att användas. Regeringen gör därför bedömningen att det inte finns några skäl till att fortsätta använda uttrycket utvecklingsstörning i skollagstiftningen.

Regeringen framför bl.a. att uttrycket intellektuell funktionsnedsättning är mer tidsenligt och mindre stigmatiserande och en mer klargörande benämning för vad själva funktionsnedsättningen innebär. Regeringen hänvisar bl.a. även till att uppdraget för utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (SOU 2021:11) var begränsat till att överväga om benämningen utvecklingsstörning borde ersättas i skollagen och anslutande författningar. Eftersom det inte ingick i utredningens uppdrag att föreslå ändringar i annan lagstiftning saknas det enligt regeringen beredningsunderlag för att gå fram med förslag som avser annan relevant lagstiftning.

Nya namn på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Bakgrund

Målgruppen för grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) som särskild utbildning är enligt skollagens nuvarande formuleringar elever med utvecklingsstörning och elever som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Personer med autism eller autismliknande tillstånd tillhör målgruppen endast om de också har en utvecklingsstörning eller en begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Enligt artikel 8 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska bl.a. stereotypa uppfattningar och fördomar om personer med funktionsnedsättning bekämpas inom livets alla områden och åtgärder ska vidtas på alla nivåer i undervisningssystemet för att uppmuntra en inställning präglad av respekt för rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. Av artikel 24 i samma konvention framgår att personer med funktionsnedsättning på samma villkor som andra ska få tillgång till en inkluderande utbildning och att de ska ges skälig anpassning utifrån personliga behov.

Benämningarna grundsärskola, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning riskerar att skapa känslan av utanförskap hos eleverna i dessa skolformer. Benämningarna kan därigenom påverka elevernas självbild och omgivningens fördomar samt syn på eleven på ett negativt sätt och förstärka känslan av att vara en individ som inte ingår i ett ordinarie sammanhang. Benämningarna kan av eleverna som får sin utbildning där således uppfattas som nedsättande och kan leda till diskriminering, kränkningar och trakasserier.

Regeringens förslag

Skolformen grundsärskola ska byta namn till anpassad grundskola. Skolformen gymnasiesärskola ska byta namn till anpassad gymnasieskola. Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå ska byta namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Därtill ska nödvändiga följdändringar med anledning av namnbytena göras i skollagen.

Skälen för regeringens förslag

Skolformerna behöver byta namn

Skolan ska vara en plats som är fri från kränkande behandling och trakasserier där alla elever upplever trygghet och där det finns en ömsesidig respekt mellan såväl elever som mellan lärare och elever. Som anges ovan har Sverige åtagit

sig att bekämpa stereotypa uppfattningar och fördomar samt uppmuntra en inställning präglad av respekt för rättigheterna för personer med funktionsnedsättning inom alla nivåer i undervisningssystemet. Det finns dock elever som är mottagna i bl.a. grundsärskolan som i dag upplever att de utsätts för kränkningar baserade på skolformens namn. Enligt regeringen är det inte acceptabelt att elever upplever sig utsatta i skolan utifrån den skolform de går i. Att benämningen på skolformerna används nedsättande och innebär att elever kan löpa risk att utsättas för eller bli utsatta för kränkande behandling är enligt regeringen inte en ordning som kan accepteras. Regeringen bedömer därför att skolformerna bör byta namn i enlighet med förslaget. De nya namnen innebär inte att målgruppen för skolformerna ändras.

Regeringen bedömer att ordet anpassad inte löper samma risk att uppfattas som stigmatiserande som ordet särskild och mellanledet sär. Vidare är det viktigt att värna om elevernas upplevelse av en skola som inte är ämnad att särbehandla utifrån elevernas funktionsnedsättningar. Regeringen framför att den även vill vara tydlig med att förslaget inte innebär att processen för mottagande i grundsärskolan ändras i och med namnbytet. För att bli mottagen i grundsärskolan kommer det även i fortsättningen att krävas en pedagogisk, social, medicinsk och psykologisk utredning med fastställande av en intellektuell funktionsnedsättning för att en elev ska kunna mottas (7 kap. 5 § skollagen).

Om begreppet anpassad

Det som karakteriserar bl.a. grundsärskolan och gymnasiesärskolan i dag är att de är anpassade utifrån målgruppens behov. Att använda anpassad i namnet för skolformen visar att det handlar om att anpassa verksamheten utifrån elevernas behov och förutsättningar. Som angetts ovan bedömer regeringen att ordet anpassad inte löper samma risk att uppfattas som stigmatiserande som ordet särskild och mellanledet sär. Regeringen menar att ordet anpassad redan är etablerat och signalerar en mer flexibel utbildning samt ligger i linje med de rättigheter som lyfts fram i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Benämningen anpassad grundskola respektive anpassad gymnasieskola uttrycker att hela utbildningen är anpassad, men den beskriver inte i vilken omfattning och på vilket sätt, något som i sig kan ses som positivt. Samtidigt indikerar benämningen anpassad att utbildningen inte kan vara lika för alla utan ska anpassas individuellt.

När det gäller farhågan om sammanblandning av begrepp medger regeringen att förslaget på namn inte är optimalt. Begreppet anpassning finns redan i skolförfattningarna och de föreslagna namnen ska inte blandas samman med begreppen extra anpassning eller anpassad studiegång. Enligt regeringen är det viktigt att värna om elevernas upplevelse av en skola som inte är ämnad att särbehandla utifrån elevernas funktionsnedsättningar. Mot den bakgrunden menar regeringen att det inte är lämpligt att återigen utreda frågan om ett namnbyte eftersom resultatet av en sådan skulle dröja och eleverna kan fortsätta att uppleva sig utsatta för kränkande behandling baserat på skolformernas

namn. Regeringen bedömer även att det finns en stor enighet om att mellanledet sär ska tas bort från namnet i de berörda skolformerna och att det är troligt att den förvirring som eventuellt kan uppstå är övergående i takt med att de nya namnen etablerar sig. Regeringen bedömer därför att nyttan av ett namnbyte överväger de negativa aspekterna av att det kan uppstå en del förvirring i ett inledande skede.

Kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning

Sedan den 1 juli 2020 finns ingen separat skolform som riktar sig specifikt till vuxna med utvecklingsstörning eller förvärvad hjärnskada. Det som tidigare var särskild utbildning för vuxna (sär vux) utgör nu två nya delar inom skolformen kommunal vuxenutbildning (komvux) och benämns kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå (prop. 2019/20:105). Som anges ovan föreslår regeringen att dessa skolformer ska byta namn till komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Med anledning av frågan om att efter relativt kort tid återigen byta namn på skolformen framför regeringen bl.a. att det är rimligt att ordet särskild även ersätts för den utbildning inom komvux eftersom den riktar sig till samma målgrupp.

Ytterligare konsekvenser av att ordet sär tas bort

Som en konsekvens av att benämningarna grundsärskolan och gymnasiesärskolan ändras bedömer regeringen att även andra, till dessa skolformer hörande benämningar utmönstras ur skollagen och ersätts. Gymnasiesärskolearbete bör därför i stället benämnas gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola och gymnasiesärskolepoäng bör benämnas gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola. Vidare bör benämningen gymnasiesärskoleutbildning ersättas med utbildning i anpassad gymnasieskola. När det gäller gymnasiesärskolebevis föreslår regeringen att det i stället benämns gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola. När det gäller den kommunala vuxenutbildningen bör benämningen den särskilda utbildningen på grundläggande nivå som motsvarar träningsskolan inom grundsärskolan ersättas med den anpassade utbildningen på grundläggande nivå som motsvarar utbildning inom ämnesområden i den anpassade grundskolan. Detta är en direkt följd av regeringens förslag att avskaffa benämningen träningsskolan, se nedan.

En gemensam anpassad grundskola

Bakgrund

Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningsskola. Träningsskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen (11 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

Inriktningen träningsskola fanns redan i 1985 års skollag och vid införandet av den nuvarande skollagen bedömdes att inriktningen skulle vara kvar som en del av grundsärskolan. I förarbetena betonades samtidigt att utbildningen för de elever som placerades i träningsskolan skulle utformas flexibelt utifrån elevens behov och förutsättningar (prop. 2009:10/165 s. 386). Det är huvudmannen för utbildningen som avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får även besluta om en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner (11 kap. 8 § skollagen).

Regeringens förslag

Benämningen träningsskola ska tas bort ur skollagen.

Skälen för regeringens förslag

Många elever i grundsärskolan har en ojämn begåvningsprofil och kan därför behöva få merparten av sin undervisning i s.k. ämnesområden, vilket de i dag får inom ramen för träningsskolan. Dessa elever kan dock samtidigt ha möjlighet att följa undervisningen i ämnen.

Ambitionen att grundsärskolan ska vara en flexibel skolform står i motsats till den uppdelning mellan träningsskolan och övriga grundsärskolan som görs i styrdokumentet. Regeringen bedömer att det finns en risk för att benämningen träningsskola medför inlåsningseffekter och lägre ställda förväntningar på de elever som läser ämnesområden. Det faktum att elever kan kategoriseras som elever i träningsskolan och därmed inte ges möjlighet att läsa ett eller flera ämnen, trots att de skulle ha förutsättningar till det, motverkar tanken om att grundsärskolan ska ge varje elev möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sin förmåga. En sådan ordning är enligt regeringen inte acceptabel. Vidare menar regeringen att benämningen träningsskola är överflödigt, eftersom variationen inom grundsärskolan ändå framgår genom att grundsärskolans elevgrupp beskrivs som att det finns elever som läser ämnen eller ämnesområden, alternativt en kombination av båda (11 kap. 5 § skollagen).

Regeringen konstaterar vidare att även om benämningen träningsskola tas bort kommer det även i fortsättningen att finnas möjligheter att organisera utbildningen på ett sätt som ger elever de bästa förutsättningarna att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Elevers val i grundsärskolan ska tas bort

Bakgrund

Enligt skollagen ska det i grundsärskolan, utöver undervisningen i ämnen eller ämnesområden, finnas elevers val (11 kap. 6 §). Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden för ämnen och ämnesområden (timplaner) finns i bilaga 2 i skolförordningen (2011:185). I grundsärskolans ämnen uppgår den totala garanterade undervisningstiden till 6 890 timmar,

varav 150 timmar är fördelade på elevens val. Den totala garanterade undervisningstiden för elever i grundsärskolan som läser ämnesområden uppgår till 6 665 timmar, varav 190 timmar är fördelade på elevens val.

Regeringens förslag

Bestämmelser om elevens val i grundsärskolan ska avskaffas.

Regeringens bedömning

De frigjorda timmarna från elevens val för elever som läser ämnen bör omfördelas så att de naturorienterande ämnena uppgår till 650 timmar och de samhällsorienterande ämnena till 790 timmar.

De frigjorda timmarna från elevens val för elever som läser ämnesområden bör omfördelas så att de fem ämnesområdena estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning uppgår till 1 015 timmar. Fördelningsbar undervisningstid bör uppgå till 1 590 timmar.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden (11 kap. 6 § skollagen). Huvudmannen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val (10 kap. 5 § skolförordningen). Undervisningen som bedrivs i elevens val är mycket skiftande mellan såväl huvudmän som skolor. Av propositionen framgår att elevernas valmöjligheter när det gäller elevens val i många fall är begränsade på grund av att skolor inte kan erbjuda särskilt stor variation av aktiviteter. Utbudet av olika aktiviteter styrs ofta av vilka lärarresurser som står till förfogande snarare än att undervisningen utgår från elevernas önskemål. Vidare finns osäkerhet om i vilken grad nuvarande undervisningstid i elevens val används på ett effektivt sätt.

Som framgår ovan har timmarna i elevens val i grundsärskolan under flera år successivt minskat. På grund av reduceringen av undervisningstiden för elevens val och det ofta begränsade utbudet av valmöjligheter för eleverna anser regeringen att det inte är möjligt att fullt ut uppfylla de ursprungliga intentionerna med elevens val. Regeringen gör därför bedömningen att elevens val ska tas bort i bestämmelserna och att timmarna för elevens val bör fördelas på andra ämnen och ämnesområden. Regeringen avser också överväga en översyn av timplanen för ämnen i grundsärskolan.

En möjlighet att överklaga beslut om att låta en elev gå om en årskurs

Bakgrund

Varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska vid slutet av läsåret flyttas till närmast högre årskurs, om inte något annat beslutas (4 kap. 4 § skolförordningen). Rektorn får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs, om detta med hänsyn till elevens utveckling

och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Vidare får rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare besluta att eleven får gå om en årskurs. Rektorn får även besluta att en elev i de obligatoriska skolformerna ska flyttas till en högre årskurs än den som eleven tillhör, om eleven har goda förutsättningar att delta i utbildningen i den högre årskursen och elevens vårdnadshavare medger det (4 kap. 5–7 §§ skolförordningen). Rektorns beslut går i dag inte att överklaga (15 kap. 1 § skolförordningen).

I skollagen finns det flera beslut som rektorn kan fatta som är av ingripande karaktär för eleven, t.ex. beslut om särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång, och som är möjliga att överklaga. Däremot kan inte ett beslut om att inte flytta upp en elev till närmast högre årskurs överklagas, trots att ett sådant beslut för den enskilde eleven kan uppfattas som minst lika ingripande som ett beslut om t.ex. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp.

Regeringens förslag

En rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl ska rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare få besluta att eleven ska gå om en årskurs. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Rektorns beslut ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Regeringens bedömning

Bestämmelserna i skolförordningen om att en rektor får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs och att rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare får besluta att en elev ska gå om en årskurs i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan bör upphävas.

Det bör framgå av avgångsintyget om det har fattats beslut att en elev ska gå om en årskurs.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Frågor om att en elev ska gå om en årskurs bör regleras i lag

Föreskrifter som avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna ska meddelas genom lag om de gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Samma sak gäller för föreskrifter om kommunernas befogenheter. Riksdagen kan dock bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter på dessa områden, förutom i vissa närmare angivna frågor (8 kap. 2 § första stycket 2 och 3 och 8 kap. 3 § regeringsformen).

Frågan om en rektors möjlighet att besluta att en elev ska gå om en årskurs avser skyldigheter för enskilda. Föreskrifter om sådana beslut innebär även att kommunala skolhuvudmän ges befogenheter. Av dessa anledningar krävs stöd

i lag för föreskrifter om en rektors möjlighet att besluta att en elev ska gå om en årskurs. Bestämmelserna om beslut av detta slag bör enligt regeringen finnas i det kapitel i skollagen som innehåller bestämmelser om skolplikten och dess längd.

Sammanslagning av bestämmelserna om att neka uppflyttning och om att gå om en årskurs

Det finns enligt regeringen flera skäl som talar för att slå samman skolförordningens bestämmelser i 4 kap. om att rektorn får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs (5 §) och om att rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare får besluta att eleven får gå om en årskurs (6 §). Skillnaden att det i ena fallet krävs vårdnadshavarens begäran torde enligt regeringen sakna reell betydelse eftersom ett beslut om att neka en elev att flytta upp till nästa årskurs i stort sett aldrig fattas utan vårdnadshavares medgivande. För en sammanslagning talar bl.a. också de förändringar som skollagen genomgått när det gäller bestämmelserna om extra anpassningar och särskilt stöd. Det får nämligen förutsättas att i stort sett samtliga elever som kan komma i fråga för att gå om en årskurs, liksom de som nekas uppflyttning till närmast högre årskurs, har varit föremål för såväl extra anpassningar som särskilt stöd och i många fall båda delarna. En rektors beslut att inte flytta upp en elev till närmast högre årskurs eller att en elev ska gå om en årskurs är enligt regeringen rimligtvis också en åtgärd som berörs i samband med dessa kontakter mellan skola och vårdnadshavare.

Det framstår enligt regeringen därför som ändamålsenligt att slå samman de två bestämmelserna till en. En gemensam bestämmelse har dessutom den fördelen att den är mer flexibel i den meningen att den kan användas för samtliga fall där det finns behov av att en elev går om en årskurs. Regeringen föreslår därför att bestämmelserna i 4 kap. 5 § och 6 § andra stycket skolförordningen slås samman till en gemensam bestämmelse. Användningen av uttrycket gå om en årskurs förordas, bl.a. eftersom det är betydligt mer vedertaget än uttrycket att inte flyttas upp till närmast högre årskurs.

Skolförordningen innehåller också en bestämmelse i 4 kap. 4 § andra stycket om att varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan vid slutet av läsåret ska flyttas till närmast högre årskurs. Eftersom den bestämmelsen inte har någon koppling till möjligheten att överklaga en rektors beslut att en elev inte ska flyttas upp eller gå om en årskurs utan snarare har karaktären av ren upplysningsbestämmelse bör den enligt regeringen förbli i skolförordningen. Vidare framgår att skolförordningen även innehåller bestämmelser om att rektorn får besluta att en elev ska flyttas till en högre årskurs än den som eleven redan tillhör eller normalt ska tillhöra, om eleven har goda förutsättningar att delta i utbildningen i den högre årskursen och elevens vårdnadshavare medger det. Eftersom sådana beslut enbart får fattas om vårdnadshavaren ger sitt samtycke saknas det skäl att göra dem överklagbara. Även dessa bestämmelser bör enligt regeringen förbli i skolförordningen.

Möjligheten att överklaga

För att en rektor ska kunna fatta ett beslut om att en elev ska gå om en årskurs bör det enligt regeringen krävas att detta, med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt, är det som framstår som lämpligast för eleven. Dessa förutsättningar bör endast kunna anses vara uppfyllda om eleven har betydande svårigheter att nå kunskapskraven och det kan antas att det skulle hjälpa eleven om han eller hon gick om en årskurs. Det bör således handla om elever som redan ges särskilt stöd och har åtgärdsprogram, men där dessa åtgärder inte är tillräckliga. Bedömningen ska dessutom vara att elevens individuella förutsättningar att nå kunskapskraven förbättras om eleven får gå om en årskurs. Regeringen understryker att en rektors beslut att en elev ska gå om en årskurs måste vara mycket välgrundat, noggrant utrett och väl dokumenterat med de skäl som rektorn anser finns för att fatta ett sådant beslut. Det ska vidare utgå från elevens möjlighet till bättre förutsättningar att nå så långt som möjligt i sina resultat och sin kunskapsutveckling. Regeringen vill i sammanhanget även understryka att möjligheten att gå om en årskurs aldrig får användas som ett alternativ till en elevs rätt till extra anpassningar eller särskilt stöd och åtgärdsprogram. Även när eleven går om en årskurs är det naturligtvis viktigt att bestämmelserna i 3 kap. skollagen om stöd och särskilt stöd beaktas så att eleven får de extra anpassningar eller det särskilda stöd i skolarbetet som han eller hon behöver och har rätt till. Det är också viktigt att undervisningen anpassas efter elevens behov och förutsättningar så att ytterligare ett läsår i samma årskurs inte enbart innebär att eleven får samma undervisning ett läsår till.

Möjligheten att överklaga är enligt regeringen viktig ur rättssäkerhetssynpunkt. En sådan ordning ligger också i linje med att ett beslut om t.ex. åtgärdsprogram, särskilt stöd i särskild undervisningsgrupp eller anpassad studiegång är överklagbart. Ett beslut om att en elev ska gå om en årskurs är enligt regeringens uppfattning minst lika ingripande, och grundar sig på samma typ av pedagogiska överväganden för den enskilde eleven. Att inte ett beslut om att en elev ska gå om en årskurs kan överklagas framstår mot den bakgrunden som motsägelsefullt.

Bestämmelsens konstruktion

Enligt regeringen bör det tydligt framgå av bestämmelsen att beslutet ska ske med medgivande från elevens vårdnadshavare. I likhet med bestämmelsen om placering i grundsärskola bör dock rektorn, i de fall det finns synnerliga skäl, ytterst ha en möjlighet att utan vårdnadshavares medgivande besluta att en elev ska gå om en årskurs. Med synnerliga skäl avses sådana situationer där det framstår som uppenbart att det inte överensstämmer med elevens behov och förutsättningar att flytta upp till närmast högre årskurs eller fortsätta i den årskurs där denne för närvarande går. Det ska alltså enligt regeringen framstå som uppenbart att eleven är i behov av att gå om en årskurs för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå de kunskapskrav som minst ska nås.

Att det ska krävas synnerliga skäl innebär att rektorn bara ska använda möjligheten att fatta ett sådant beslut i strid med en vårdnadshavares vilja i undantagsfall. Vidare bör ett beslut om att gå om en årskurs ha föregåtts av insatser och annat stöd. Det är enligt regeringens uppfattning viktigt att få vårdnadshavarna att förstå anledningen till beslutet. Regeringen understryker vikten av att skolan har en god samverkan och dialog med elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. På så sätt är elevens vårdnadshavare införstådd med anledningen till beslutet och därmed minskar risken att vårdnadshavarna motsätter sig ett väl underbyggt beslut om att eleven ska gå om en årskurs.

Vidare bör rektorn innan ett beslut fattas konsultera elevhälsan för att utröna om elevens behov av att gå om har sin grund i behovet av pedagogiska insatser eller om det finns bakomliggande medicinska eller psykologiska orsaker till behovet.

Bestämmelserna i förvaltningslagen (2017:900) om parts rätt att få del av och yttra sig över uppgifter i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska tillämpas i de fall en rektor beslutar att en elev ska gå om en årskurs. Det innebär att vårdnadshavare – och en elev i de fall eleven hunnit fylla 16 år – ska ges möjlighet att yttra sig innan rektor fattar ett sådant beslut. Även för de elever som är yngre än 16 år medför bestämmelserna i skollagen om att barnets inställning så långt som möjligt ska klarläggas och barnets rätt att fritt uttrycka åsikter i alla de frågor som berör honom eller henne en skyldighet för rektorn att låta eleven yttra sig innan beslutet fattas.

I de fall rektorns beslut överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd ska nämnden vid sin överprövning av rektorns beslut göra en bedömning av om det, med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt, finns sådana synnerliga skäl att det är lämpligast att eleven går om en årskurs.

En rektors beslut om att en elev ska gå om en årskurs bör inte vara bindande för andra skolhuvudmän. Det innebär att om en elev för vilken rektorn fattat ett sådant beslut byter skola så är inte rektorn vid den mottagande skolan bunden av beslutet. Dock bör givetvis rektorn vid den mottagande skolan få information om att rektorn vid den tidigare skolan har fattat ett sådant beslut. Det får också förutsättas att den mottagande rektorn gör en självständig bedömning av huruvida eleven är i behov av att gå om en årskurs eller om de förhållanden som föranlett den tidigare rektorns beslut kan åtgärdas på andra sätt, t.ex. särskilt stöd i undervisningen. Enligt 3 kap. 12 j § skollagen ska den skolenhet som eleven lämnar till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven, och ett beslut om att en elev ska gå om en årskurs får typiskt sett anses vara en sådan uppgift. För att definitivt säkerställa att rektorn vid den mottagande skolan får del av informationen om att det fattats beslut om att en elev ska gå om en årskurs bör enligt regeringens bestämmelserna i 6 kap. 17 § skolförordningen kompletteras på så sätt att det framgår av avgångsintyget att ett sådant beslut fattats.

Enligt regeringens uppfattning är det lämpligt att rektorn fattar beslut om att en elev ska gå om en årskurs, i synnerhet då ett sådant beslut bygger på grannliga överväganden av framför allt pedagogisk karaktär. Därtill ska beslutet som huvudregel fattas med medgivande från elevens vårdnadshavare. Dessutom ska rektorn låta eleven själv komma till tals innan ett beslut om att eleven ska gå om en årskurs fattas. Enligt regeringens uppfattning bör ett sådant ingripande och pedagogiskt grundat beslut inte kunna delegeras vidare av rektorn.

Dataskydd och sekretess

Regeringens bedömning

I Skolväsendets överklagandenämnds verksamhet kommer nödvändig behandling av personuppgifter i ärenden där en rektors beslut att en elev ska gå om en årskurs överklagats att kunna ske med stöd av den rättsliga grunden uppgift av allmänt intresse i artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Det finns också stöd i dataskyddslagen för nödvändig behandling av känsliga personuppgifter. Någon ytterligare dataskyddsreglering behöver därför inte införas. Det finns också en bestämmelse om sekretess hos Skolväsendets överklagandenämnd för uppgift om enskilds personliga förhållanden som är tillämplig om en rektors beslut om att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs överklagas till nämnden. Några ytterligare regleringar i offentlighets- och sekretesslagen behövs inte.

Regeringen redogör i propositionen för de närmare skälen för sin bedömning.

Ikraftträdande

Regeringens förslag

Lagändringarna som avser möjligheten att överklaga en rektors beslut att låta en elev gå om en årskurs ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Lagändringarna som förtydligar elevhälsans uppdrag samt att det för elevhälsans specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare, de nya namnen på grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå och lagändringarna som innebär att elevens val i grundsärskolan och benämningen träningsskola tas bort och att uttrycket utvecklingsstörning ersätts med intellektuell funktionsnedsättning ska träda i kraft den 2 juli 2023.

Lagändringar om en garanti för tidiga stödinsatser ska träda i kraft den 1 juli 2024.

Skälen för regeringens förslag

Förtydligandet av elevhälsans uppdrag bör enligt regeringens bedömning träda i kraft så snart som möjligt och lämpligtvis inför ett nytt läsår. Det krävs enligt

regeringen ingen särskild förberedelsetid eller några särskilda insatser för förslaget genomförande eftersom det endast är ett förtydligande av den reglering som gäller nu. Lagändringen bör därför träda i kraft den 2 juli 2023. Detsamma gäller förslaget om att det för elevhälsans specialpedagogiska insatser ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.

Ändringen som innebär att det i skollagen införs en garanti för tidiga stödinsatser för elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundsärskolans kursplaner och tillhörande bemyndigande bör träda i kraft den 1 juli 2024. Detta mot bakgrund av att Skolverket kommer att behöva förberedelsetid för att ta fram nya nationella bedömningsstöd och se över befintligt stödmaterial. Samtidigt behöver skolpersonal ges förutsättningar att sätta sig in i det delvis nya arbetssättet som garantin innebär och huvudmännen ges möjlighet att vidta nödvändiga förberedelser.

Ändringarna som avser namn på grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå och ändringarna som avser uttrycken utvecklingsstörning, träningsskola och elevens val bör träda i kraft den 2 juli 2023. Det kommer att krävas ändringar i en stor mängd författningar och föreskrifter när det gäller att byta ut benämningar. Enligt regeringen kommer namnändringarna på skolformerna också att medföra att de hänvisningar som finns i andra författningar kommer att behöva ändras och anpassas till de nya namnen på skolformerna. Arbetet med att se över de följdändringarna har en viss omfattning och kommer att genomföras så att de kan träda i kraft samtidigt som de nu föreslagna namnändringarna på skolformerna. Regeringen bedömer att det även är nödvändigt med ett senare ikraftträdande när det gäller förslaget om att ta bort elevens val, bl.a. behöver huvudmännen mer förberedelsetid för att säkerställa eventuell rekrytering av lärare.

Förslaget att en rektors beslut att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd bör träda i kraft den 1 januari 2023. De befintliga bestämmelserna i skolförordningen om att en rektor får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs och att rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare får besluta att en elev ska gå om en årskurs i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan bör upphöra att gälla vid samma tidpunkt.

Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4 avstyrker motionärerna regeringens förslag att det ska bli möjligt att överklaga beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Det är elevens kunskapsutveckling och en pedagogisk bedömning av förutsättningarna att inhämta kunskap som framför allt ska ligga till grund för ett sådant beslut, menar motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har lämnat ett flertal förslag till ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevhälsans uppdrag och utbildningen för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Utskottet välkomnar propositionen och ställer sig bakom regeringens förslag.

Utskottet kan konstatera att det finns brister i elevhälsans arbete på många skolor. Exempelvis deltar inte elevhälsans personal i tillräcklig utsträckning i det arbete som syftar till att eleverna ska nå målen för utbildningen. Elevhälsans arbete är även inriktat på att åtgärda snarare än att förebygga problem och det finns brister i samverkan mellan lärare och elevhälsan. Utskottet instämmer med regeringen i att det finns skäl att förtydliga bestämmelserna i skollagen om elevhälsans uppdrag. Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag om att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal, att elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och att elevhälsan vid behov ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan behöver stärkas. Många lärare saknar i dag tillräcklig kompetens för att kunna anpassa undervisningen efter elevernas behov. Det har också visat sig att utformandet av stödåtgärder fungerar bättre om lärare samverkar med specialpedagog eller speciallärare. Utskottet är därför positivt till regeringens förslag om att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser.

Utskottet välkomnar även att den garanti för tidiga stödinsatser i förskoleklass och i lågstadiet som infördes 2019 föreslås utvidgas till att även omfatta elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner. Att kunna läsa, skriva och räkna är viktiga förmågor för alla elever och har betydelse för elevernas fortsatta skolgång och delaktighet i samhället. Dessa förmågor är lika viktiga för elever som läser ämnen enligt grundsärskolans läroplan som för elever i övriga skolformer. Genom att utvidga garantin understryks både elevernas kunskapsutveckling och vikten av att eleverna i särskolan får stöd så att de kan nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Vidare har regeringen föreslagit att uttrycket utvecklingsstörning i skollagens bestämmelser ska ersättas av uttrycket intellektuell funktionsnedsättning. Uttrycket utvecklingsstörning uppfattas i dag som ålderdomligt och även oprecist som inte säger något om själva funktionsnedsättningen. Det nya uttrycket beskriver bättre vad funktionsnedsättningen innebär och signalerar samhällets ansvar för att tillförsäkra individen mesta möjliga delaktighet. Därutöver har regeringen föreslagit att nya namn ska införas på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning. Det är oacceptabelt att elever i bl.a. grundsärskolan utsätts för kränkningar baserat på skolformernas namn. Skolan ska vara en plats fri från kränkande behandling där alla elever upplever trygghet och bemöts med respekt. Mot denna bakgrund ställer sig utskottet bakom förslaget till förändrade namn på skolformerna och till att

ersätta uttrycket utvecklingsstörning i skollagen med uttrycket intellektuell funktionsnedsättning. Utskottet instämmer även i regeringens förslag och bedömningar när det gäller förslag om att ta bort benämningen träningsskola ur skollagen och om att avskaffa elevens val i grundsärskolan.

I propositionen föreslår regeringen också att en rektors beslut om att en elev ska gå om en årskurs ska kunna överklagas till Skolväsendets överklagandekommitté. Utskottet vill i sammanhanget understryka att en rektors beslut att låta en elev gå om en årskurs är en för eleven mycket ingripande åtgärd. I dag kan ett sådant beslut inte överklagas. Samtidigt är det möjligt att överklaga andra rektorsbeslut som har stor betydelse för eleven, exempelvis beslut om åtgärdsprogram, särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskild och anpassad studiegång. Vidare måste en rektors beslut att låta en elev gå om en årskurs vara mycket välgrundat, noggrant utrett och väl dokumenterat. Beslutet ska utgå från elevens möjlighet till bättre förutsättningar att nå så långt som möjligt i sina resultat och sin kunskapsutveckling. Utskottet håller även med om att möjligheten att överklaga även är viktig ur rättssäkerhetssynpunkt. En sådan ordning ligger också i linje med att ett beslut om t.ex. åtgärdsprogram eller anpassad studiegång är överklagbart, och ett beslut om att en elev ska gå om är enligt utskottets uppfattning minst lika ingripande och grundar sig på samma typ av överväganden för den enskilde eleven. Att möjligheten att överklaga skiljer sig åt mellan dessa olika typer av åtgärder framstår mot denna bakgrund som motsägelsefullt.

Därmed tillstyrker utskottet proposition 2021/22:162 och avstyrker motion 2021/22:4559 (KD) yrkande 4.

En annan åtgärd som bör vidtas gäller de ändringar som föreslås i proposition 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning punkterna 2.2 och 3.2. Utskottet har i betänkande 2021/22:UbU25 i sak ställt sig bakom de ändringar som föreslås i proposition 2021/22:159 men av samordningsskäl överlåtit behandlingen av den författningstekniska regleringen till det nu aktuella betänkandet. För att samordna lagförslagen bör riksdagen anta regeringens förslag i bilaga 2. Utskottet tillstyrker således även proposition 2021/22:159 punkterna 2.2 och 3.2.

I ärendet föreslår utskottet även följdändringar i skollagen med anledning av att vissa bestämmelser i regeringens förslag tidigare har avslagits av riksdagen (prop. 2021/22:158, bet. 2021/22:UbU33 och prop. 2021/22:161, bet. 2021/22:UbU32, rskr. 2021/22:362).

Utskottet övergår nu till att under särskilda rubriker behandla de yrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslagen.

Rektors beslut över elevernas skolgång

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om möjligheten att överklaga rektors beslut, om föräldrars samtycke och beslut om utökad undervisningstid.

Jämför reservation 2 (SD, KD), 3 (SD) och 4 (M, KD, L).

Motionerna

Möjligheten att överklaga

I kommittémotion 2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2 föreslår motionärerna att det inte ska vara möjligt att överklaga ett rektorsbeslut om att inte flytta upp en enskild elev till nästa årskurs. Enligt motionärerna liknar den formella grunden den vid betygsättning, vilken inte är möjlig att överklaga.

I kommittémotion 2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 5 föreslås att en rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs. Motionärerna framhåller att det är elevens kunskapsutveckling och en pedagogisk bedömning av elevens förutsättningar att inhämta kunskap som ska ligga till grund för ett sådant beslut, menar motionärerna.

Föräldrars samtycke

I kommittémotion 2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3 föreslår motionärerna att det inte ska krävas att en elevs föräldrar samtycker till en rektors beslut om att inte flytta upp en enskild elev till nästa årskurs. Det är viktigt att det är eleven som sätts i centrum vid denna typ av beslut och inte föräldrarnas åsikter, menar motionärerna.

Utökad undervisningstid

I kommittémotion 2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 framför motionärerna att det saknas en större flexibilitet i synen på behovet av mer tid i skolan och förslag om exempelvis obligatorisk lovskola. Motionärerna föreslår därför utökade befogenheter för rektorn att besluta om utökad undervisningstid. Det är professionens bedömning som ska gälla och därför måste skolan ha mandat att avgöra vilka elever som är i behov av en anpassad skolgång, menar motionärerna.

I kommittémotion 2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2 efterfrågar motionärerna förslag om att en rektor ska ha befogenhet att besluta att en elev ska få utökad undervisningstid och att den ordinarie timplanen således förlängs. Enligt motionärerna är det motsägelsefullt att en rektor inte ska kunna ålägga en elev att gå extra timmar på vardagar och helger för att få

den undervisningstid som eleven behöver, men däremot kunna besluta att en elev ska gå ett helt år extra i skolan.

Utskottets ställningstagande

I dag finns bestämmelser i skolförordningen om att rektor får besluta att en elev inte ska flyttas till närmast högre årskurs om det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. I propositionen har regeringen föreslagit att bestämmelser som rör rektors möjlighet att besluta att en elev ska gå om en årskurs bör finnas i det kapitel i skollagen som innehåller bestämmelser om bl.a. skolplikt. Regeringen har även föreslagit att det vara möjligt att överklaga beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Som även anförts ovan instämmer utskottet i regeringens bedömningar när det gäller detta förslag. Eftersom ett beslut om att låta en elev gå om en årskurs är en för eleven mycket ingripande åtgärd, anser utskottet att möjligheten att överklaga ett sådant beslut är viktig ur rättssäkerhetssynpunkt. Möjligheten att överklaga ligger även i linje med vad som i dag gäller för andra beslut som kan överklagas, exempelvis beslut om åtgärdsprogram eller särskilt stöd i särskild undervisningsgrupp. Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:4559 (KD) yrkande 5 och 2021/22:4586 (SD) yrkande 2.

Vidare har regeringen föreslagit att ett beslut om att låta en elev gå om en årskurs bör ske med medgivande från elevens vårdnadshavare. Ytterst bör dock rektorn – i de fall det är uppenbart att eleven är i behov av att gå om en årskurs för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå kunskapskrav – ha möjlighet att utan vårdnadshavares medgivande fatta ett sådant beslut. Utskottet delar regeringens bedömning att en rektor bara i undantagsfall bör fatta ett sådant beslut i strid med en vårdnadshavares vilja. Beslutet bör vara välgrundat och noggrant utrett och ha föregåtts av specialpedagogiska insatser och särskilt stöd. Utskottet vill i sammanhanget även understryka att det är viktigt att skolan får vårdnadshavarna att förstå anledningen till beslutet, vilket bygger på att skolan i grunden har en god samverkan och dialog med elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägt och avstyrker därmed motion 2021/22:4586 (SD) yrkande 3.

När det gäller förslag om utökade befogenheter för en rektor att besluta om utökad undervisningstid för en elev, exempelvis i form av obligatorisk lovskola eller förlängning av den ordinarie timplanen, vill utskottet påminna om att rektor enligt gällande bestämmelser har möjlighet att besluta om extra insatser för de elever som behöver extra stöd och hjälp i skolan. Utskottet vill även påminna om att riksdagen nyligen har tagit ställning till och beslutat i enlighet med regeringens förslag i proposition 2021/22:111 Mer tid till lärande – extra studietid och utökad lovskola (bet. 2021/22:UbU30, rskr. 2021/22:339). Beslutet innebär dels att elever i grundskolans årskurs 4–9 ska erbjudas extra studietid minst två timmar per vecka där eleverna kan få hjälp med läxor och annat skolarbete, dels att den skollagsreglerade lovskolan, som

ska erbjudas elever i grundskolans årskurs 9 som riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan, ska utökas med 25 timmar.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2021/22:4617 (M) yrkande 2 och 2021/22:4479 (L) yrkande 2.

Elevhälsan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ansvaret för barns hälsa, om samverkan med sjukvården och socialtjänsten och om tillgång till specialpedagoger.

Jämför reservation 5 (M, SD, KD), 6 (SD, KD, L), 7 (C), 8 (V) och 9 (KD).

Motionerna

Ansvaret för barns hälsa

I kommittémotion 2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att ansvaret för barns hälsa i skollagen bör utredas. En fungerande elevhälsa som också inbegriper ett vårduppdrag behövs för att klara barns psykiska ohälsa, menar motionärerna.

Samverkan med sjukvården och socialtjänsten

I kommittémotion 2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1 lämnar motionärerna förslag om att alla skolhuvudmän ska ha samverkansavtal med sjukvården och samverkansrutiner med socialtjänsten för att stärka elevhälsoarbetet. Att förlita sig på att samverkan kommer att uppstå när behov finns i det enskilda fallet är alltför optimistiskt, menar motionärerna.

Kompetens om och tillgång till specialpedagoger

Enligt kommittémotion 2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkande 1 bör elevhälsa införas som ett ämne i rektorsprogrammet och i skolchefsutbildningen. Syftet är att säkerställa en bättre styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser. Vidare framförs i yrkande 2 att man behöver säkerställa långsiktiga förutsättningar för kompetensutvecklingsinsatser. Därutöver anser motionärerna att det behöver utvecklas stödmaterial om hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet kan stödja elevernas utveckling.

I kommittémotion 2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V) föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att det ska finnas tillgång till specialpedagog och

speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Motionärerna menar att skolorna och elevhälsan behöver tillgång till båda professionerna.

I kommittémotion 2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 menar motionärerna att alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. För att motverka dagens brist på behörig personal föreslår motionärerna att det bör genomföras ett speciallärarlyft för lärare som vill utbilda sig till speciallärare eller specialpedagog.

Bakgrund och pågående arbete

Specialpedagogik för lärande

Skolverket har i uppdrag att ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan (U2018/03106/S). Specialpedagogik för lärande är en kompetensutvecklingsinsats som ingår i programmet elevhälsa och barns omsorg inom ramen för de nationella skolutvecklingsprogrammen. Sedan 2018 ansvarar Skolverket och SPSM tillsammans för satsningen. Syftet med insatsen är att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt inom de berörda skolformerna. Fortbildningen baseras på kollegialt lärande med professionellt stöd av handledare som är verksamma inom det specialpedagogiska området.

I budgetpropositionen för 2020 föreslog regeringen att medel skulle avsättas dels för att förlänga satsningen, dels för att fr.o.m. hösten 2021 utvidga satsningen till att även omfatta förskolan, förskoleklassen, gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen. Uppdraget ska genomföras t.o.m. vårterminen 2023 (U2019/04371/S). Riksdagen beslutade i enlighet med propositionens förslag (prop. 2019/20:1 utg.omr. 16, bet. 2019/20:UbU1, rskr. 2019/20:120).

Elevers möjligheter att nå kunskapskraven

Enligt utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (SOU 2021:11) upptäcks inte elevers behov av stödinsatser i tid och många elever får inte stöd i den omfattning som de skulle behöva. I utredningens betänkande framkommer att många lärare efterfrågar ökade kunskaper när det gäller att utforma adekvata stödinsatser för eleverna. Många lärare saknar tillräcklig kompetens för att kunna anpassa undervisningen efter elevernas behov, och lärare efterfrågar stöd från elevhälsan som på många håll brister i att leva upp till sitt uppdrag.

Utredningen lämnade i sitt slutbetänkande bl.a. förslag om utvecklad kompetens för ett aktivt stöd- och elevhälsoarbete. Enligt utredningen finns det områden där kompetensutvecklingsinsatser behöver utvecklas, förlängas eller revideras. Bland annat föreslogs ett bättre stöd för förebyggande och hälsofrämjande arbete och att Skolverket bör se över befintliga kompetensutvecklingsinsatser och stödmaterial för att utveckla hur det förebyggande och

hälsofrämjande arbetet kan stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Utredningen lämnade även förslag om bättre kunskap om vårdgivaransvaret, däribland att Skolverket bör säkerställa att hälso- och sjukvårdslagstiftningen om styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser berörs i rektorsprogrammet och i skolchefsutbildningen (SOU 2021:11 s. 25–26).

Förslagen från utredningen bereds inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet, 2022-05-02).

Barns och ungas hälsa

I november 2019 fick en särskild utredare i uppdrag att se över förutsättningarna för en mer sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Utredningen lade fram sitt slutbetänkande Börja med barnen! (SOU 2021:78) i oktober 2021. I slutbetänkandet föreslogs bl.a. att ett nationellt hälso- och vårdprogram ska etableras som tar ett helhetsgrepp om barns och ungas hälsa, utveckling och välmående under hela uppväxttiden, oberoende av verksamhet eller boendeort genom att tydliggöra olika aktörers och professioners roller och ansvar. Utredningen föreslog även att en förstudie ska genomföras om hur arbetet med att ta fram programmet bäst kan utformas för att inkludera alla berörda parter. Mot bakgrund av utredningens förslag har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra en sådan förstudie där utgångspunkten ska vara förslagen från utredningen. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 31 oktober 2022 (fr. 2021/22:910).

Utskottets ställningstagande

Enligt bestämmelserna i skollagen ska elevhälsan främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot målen för utbildningen. Vidare ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Regeringen har föreslagit att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan dels med lärare och övrig personal, dels vid behov med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Skolan har ansvar för att skapa en god lärandemiljö och elevhälsan har ansvar för att bidra med åtgärder och anpassning utifrån elevernas olika behov. En väl fungerande samverkan mellan skolan, elevhälsan och andra samhällsfunktioner är av stor vikt, bl.a. för att undanröja hinder för enskilda elevers lärande och utveckling. Denna samverkan kan vara både hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande. Det är enligt utskottet därför rimligt att elevhälsans uppdrag förtydligas. Regeringens förslag om strukturer för samverkan bidrar bl.a. till ett utvecklat informationsutbyte mellan relevanta aktörer och till att tydliggöra ansvaret och rollfördelningen mellan elevhälsan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården vid insatser för enskilda elever. Utskottet vill i sammanhanget även påminna om att Socialstyrelsen för närvarande har i uppdrag att göra en förstudie om etableringen av ett nationellt

hälsovårdsprogram med ett helhetsgrepp om barns och ungas hälsa, utveckling och välmående. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 oktober 2022.

Mot denna bakgrund anser utskottet att förslagen i propositionen är väl avvägda. Därmed avstyrks motionerna 2021/22:4479 (L) yrkande 1 och 2021/22:4617 (M) yrkande 1.

När det sedan gäller förslag som berör kunskap och kompetens om elevhälsa och specialpedagogik samt om tillgången på specialpedagog och speciallärare inom elevhälsan vill utskottet anföra följande. Enligt skollagen ska det inom elevhälsan finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Det har dock framkommit att den specialpedagogiska kompetensen behöver stärkas, bl.a. för att lärare saknar tillräcklig kompetens för att anpassa undervisningen efter elevers olika behov. Mot denna bakgrund har regeringen föreslagit att det av skollagen ska framgå att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. En sådan skärpning ger en signal om att den specialpedagogiska kompetensen behöver uppgraderas och jämföras med övriga professioner inom elevhälsan. Detta bidrar även till att stärka statusen för den specialpedagogiska kompetensen inom elevhälsan, även om det i dag råder brist på utbildade lärare med sådan kompetens.

Utskottet vill i sammanhanget även påminna om att kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande, vilken syftar till att stärka den specialpedagogiska kompetensen bland lärare inom grundskolan, har förlängts och utvidgats till att även omfatta lärare inom förskola, förskoleklass, gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen. Vidare bereds inom Regeringskansliet de förslag om ett bättre stöd för det förebyggande och hälsofrämjandet arbete och om bättre kunskap om vårdgivaransvaret som lämnades av utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (SOU 2021:11). Utskottet vill inte föregripa den pågående beredningen.

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:4513 (V), 2021/22:4559 (KD) yrkande 1 och 2021/22:4593 (C) yrkandena 1 och 2.

Nya begrepp och namn på skolformer m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av uttrycket utvecklingsstörning, om nya namn på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning och om utvärdering av elever i grundsärskolan.

Jämför reservation 10 (KD, L, MP), 11 (SD, KD) och 12 (SD).

Motionerna

Översyn av uttrycket utvecklingsstörning

I kommittémotion 2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 2 föreslås att det behöver genomföras en översyn av uttrycket utvecklingsstörning inom all lagstiftning.

Nya namn på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning

I kommittémotion 2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 3 anser motionärerna att nya namn på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning bör utredas vidare.

Utvärdering av elever i grundsärskolan

I kommittémotion 2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 föreslår motionärerna att grundsärskolans elever i stället för att få enskilda stödinsatser kontinuerligt ska utvärderas under hela sin utbildning. Motionärerna menar att detta kommer att få större positiv effekt för eleverna, som då kan grupperas på ett bättre sätt och i vissa fall flyttas till den vanliga grundskolan på deltid eller heltid.

Utskottets ställningstagande

I dag gäller bestämmelserna om extra anpassningar, utredning om behovet av särskilt stöd och åtgärdsprogram för elever i samtliga obligatoriska skolformer. Elever i grundsärskolan omfattas dock inte av bestämmelserna om en garanti för tidiga stödinsatser som gäller för elever i förskoleklassen och i lågstadiet. Garantin består av flera led, bl.a. kontinuerliga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och uppföljning och utvärdering av vidtagna stödinsatser, och syftar till att säkerställa att elever som har behov får rätt stödinsatser i rätt tid. Regeringen har i propositionen föreslagit att garantin nu ska utvidgas till att även omfatta elever som läser ämnen enligt grundsärskolans kursplaner.

Utskottet anser att det är viktigt att grundsärskolan följer med i skolans generella utveckling. Utskottet vill även understryka att kunskaper och förmågor i svenska och matematik är lika viktiga för elever som läser enligt grundsärskolans läroplan som för elever i de övriga skolformerna där garantin redan gäller. Genom att utvidga garantin för tidiga stödinsatser till grundsärskolan understryks elevernas kunskapsutveckling samt vikten av att även eleverna i grundsärskolan ges stöd att nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Garantin är också till gagn för de elever i grundsärskolan som läser integrerat i grundskolan eller de elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner i specialskolan och som i dag inte omfattas av garantin. Utskottet avstyrker därmed motion 2021/22:4586 (SD) yrkande 1.

När det gäller förslag som berör det nya begreppet intellektuell funktionsnedsättning och de nya namnen på skolformerna för denna målgrupp vill utskottet framföra följande. Skolan ska vara en plats fri från kränkande behandling där alla elever upplever trygghet och bemöts med respekt. Som utskottet även nämnt ovan är det därför oacceptabelt att elever i bl.a. grundsärskolan utsätts för kränkningar baserat på skolformernas namn. Enligt regeringen bedöms ordet anpassad inte löpa samma risk att uppfattas som stigmatiserande som ordet särskild eller mellanledet sär. Utskottet delar denna bedömning. Utskottet vill även påminna om att uppdraget för utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven (SOU 2021:11) var begränsat till att överväga om begreppet utvecklingsstörning borde ersättas i skollagen och till anslutande författningar.

Utskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag till förändrade namn på skolformerna och till att ersätta uttrycket utvecklingsstörning i skollagen med uttrycket intellektuell funktionsnedsättning. Utskottet anser att motion 2021/22:4559 (KD) yrkandena 2 och 3 bör avstyrkas.

Reservationer

1. Lagförslaget i fråga om möjligheten att överklaga rektors beslut, punkt 1 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) i de delar det avser 28 kap. 16 §.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 4 och avslår proposition 2021/22:162 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Vi instämmer i den kritik som remissinstanserna har lämnat till regeringens förslag om att det ska vara möjligt att överklaga en rektors beslut om att en elev ska gå om en årskurs. Det är elevens kunskapsutveckling och en pedagogisk bedömning av förutsättningarna att inhämta kunskap som framför allt ska ligga till grund för ett sådant beslut. Vi avstyrker därför regeringens förslag till förmån för vårt eget: att rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs. Riksdagen bör avslå regeringens förslag till lag om ändring i skollagen i de delar det avser 28 kap. 16 §.

2. Möjligheten att överklaga, punkt 3 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 5 och 2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit att en rektor ska få besluta att en elev ska gå om en årskurs om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Rektors beslut ska vara möjligt att överklaga till Skolväsendets överklagandenämnd.

Vi vänder oss mot detta förslag och anser att en rektors beslut bör vara definitivt och därmed inte möjligt att överklaga. Det är elevens kunskapsutveckling och en pedagogisk bedömning av elevens förutsättningar att inhämta kunskap som ska ligga till grund för ett sådant beslut. Vi menar att den formella grunden liknar den vid betygsättning, som inte är möjlig att överklaga, och i detta fall bygger rektorns beslut på en sammanvägning av elevens alla betyg.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

3. Föräldrars samtycke, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi instämmer i regeringens förslag om att en rektor ska få besluta om att en enskild elev inte ska flyttas upp till nästa årskurs. Däremot anser vi inte att vårdnadshavarnas samtycke ska krävas för ett sådant beslut eftersom det är upp till rektorn att bedöma förutsättningarna för varje enskild elev. Det är viktigt att det är eleven som sätts i centrum vid denna typ av beslut, inte föräldrarnas åsikter.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

4. Utökad undervisningstid, punkt 5 (M, KD, L)

av Fredrik Malm (L), Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Christian Carlsson (KD) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 2 och

2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi står bakom regeringens förslag om att en rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs. Däremot saknar vi en större flexibilitet i synen på behovet av mer tid i skolan och förslag om att en rektor ska kunna få utökade befogenheter att besluta att en elev ska få utökad undervisningstid eller obligatorisk lovskola. Det är motsägelsefullt att en rektor ska kunna besluta att en elev ska gå ett helt år extra i skolan, men inte kunna ålägga en elev att gå extra timmar i skolan på vardagar eller helger för att få den undervisningstid som eleven behöver.

Vi anser också att det är professionens bedömning som ska gälla när en elev bedöms behöva gå om en årskurs eller behöver delta i extra undervisningstid. Det är självklart att det är rektorns bedömning som ska gälla för elevernas skolgång och därför måste skolan ha mandat att avgöra vilka elever som är i behov av en anpassad skolgång.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

5. Ansvar för barns hälsa, punkt 6 (M, SD, KD)

av Lars Hjalmered (M), Josefin Malmqvist (M), Patrick Reslow (SD), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4617 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Elevhälsans uppdrag är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Varje elev ska ha tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan är viktig för alla elever, men särskilt för de elever som är i behov av extra stöd i skolan. Att skolresultaten är starkt förknippade med hur eleverna mår både fysiskt och psykiskt är väl känt. En fungerande elevhälsa med regelbundna hälsoundersökningar för fysisk och psykisk hälsa är avgörande för att identifiera eventuella diagnoser och de anpassningar under skoltiden som barn har rätt till.

För att klara barns psykiska ohälsa menar vi att det behövs en fungerande elevhälsa som också inbegriper ett vårduppdrag. Skolhälsovården var tidigare första linjens vård och avlastade barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Sedan 2011 har vårduppdraget försvunnit från skollagen. Vi anser att konsekvenserna av detta behöver utredas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

6. Samverkan med sjukvården och socialtjänsten, punkt 7 (SD, KD, L)

av Fredrik Malm (L), Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD), Maria Nilsson (L) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Propositionens förslag om elevhälsan bygger vidare på reformer som vi tidigare har bidragit till att genomföra. Vi står bakom propositionens förslag men vill samtidigt varna för att de inte kommer att vara tillräckliga. När det gäller samverkan mellan elevhälsan, sjukvården och socialtjänsten föreslår regeringen kortfattat att den ska ske ”när behov finns”. Vi delar bedömningen att det inte finns skäl att detaljreglera när samverkan ska ske. Däremot är det förvånande att regeringen i propositionen inte bygger vidare på Skolverkets resonemang om att det för en framgångsrik samverkan kring främjande, förebyggande och åtgärdande arbete behöver finnas tydliga strukturer. Att förlita sig på att samverkan kommer att uppstå när behov finns i det enskilda fallet är alltför optimistiskt. Vi menar därför att alla skolhuvudmän ska ha samverkansavtal med sjukvården och tydliga samverkansrutiner med socialtjänsten för att stärka elevhälsoarbetet. Det förebygger att elever hamnar

mellan stolarna och underlättar också för elevvårdsteamerna att knyta till sig ytterligare expertkompetenser, t.ex. logoped, när behov uppstår.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

7. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motionerna

2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V) och

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Som regeringen framför i propositionen är elevhälsans uppdrag inte tillräckligt tydligt. Därför är det bra att regeringen i propositionen lämnar förslag som förtydligar flera viktiga delar – men jag anser att mer behövs. För att elevhälsans arbete ska kunna vara förebyggande och hälsofrämjande krävs god samverkan med övriga personalgrupper. En viktig del i det arbetet handlar om att rektorn, som ytterst ansvarig för elevhälsan, har mandat och den kunskap som krävs för att leda och organisera elevhälsoarbetet. Hur hälsan påverkar elevers möjligheter att lära sig måste reflekteras i rektorsprogrammet, den befattningsutbildning som är obligatorisk att gå för alla som ska bli rektorer. Elevhälsan bör därför införas som ett ämne i rektorsprogrammet och i skolchefsutbildningen för att säkerställa en bättre styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser.

När det gäller det förebyggande och hälsofrämjande arbetet anser jag att det arbetet behöver ske brett på skolan och av fler kompetenser än de som finns inom elevhälsan. All skolpersonal behöver kompetens för att fler ska kunna se och fånga upp barn och unga som mår dåligt. Det är därför viktigt att övrig personal, exempelvis elevassistenter och mentorer, på samma sätt som lärare och skolledare får tillgång till fortbildning. Genom att erbjuda utbildningsinsatser som ökar kompetensen i exempelvis socialpedagogik och beteendevetenskap kan förståelsen för och stödet till eleverna stärkas och elevhälsan avlastas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

8. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (V)

av Daniel Riazat (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V) och
avslår motionerna

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 och

2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

När en elev behöver stöd i skolan utanför ramarna för den ordinarie undervisningen, antingen i form av extra anpassningar eller i form av särskilt stöd, så är det viktigt att hen får det. Resurserna för särskilt stöd räcker inte till och de insatser som görs kommer ofta alldeles för sent. Specialundervisningen behöver utvecklas och stärkas upp bl.a. genom att det finns specialpedagoger och speciallärare på alla skolor. Skolorna och elevhälsan behöver tillgång till både professionerna och jag anser därför att det inte räcker att ställa krav på tillgång till speciallärare eller specialpedagog i elevhälsans specialpedagogiska insatser. Rätten och möjligheterna till särskilt stöd behöver stärkas i alla skolor. För att alla elever ska kunna garanteras det stöd de har behov av måste mer göras och tillgång till både speciallärare och specialpedagoger på skolorna är ett steg i rätt riktning.

Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att det ska finnas tillgång till både specialpedagog och speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser.

9. Kompetens om och tillgång till specialpedagoger m.m., punkt 8 (KD)

av Christian Carlsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 1 och avslår motionerna

2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V) och

2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Jag ställer mig bakom regeringens förslag men anser att det även kommer att behövas åtgärder för att motverka dagens brist på speciallärare och specialpedagoger. Jag har därför lämnat förslag om att ett speciallärarlyft ska genomföras för lärare som vill utbilda sig till speciallärare eller specialpedagog.

Varje barn som börjar skolan ska få den hjälp de behöver för att kunna utvecklas efter sin egen förmåga. Skollagen är tydlig med att alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. För att nå detta mål krävs att de elever som har de största behoven får hjälp och stöd av de lärare som har den bästa kompetensen. Så är det inte alltid i dag. Under lång tid har det varit brist på specialpedagoger och speciallärare och många av dem som i dag arbetar som speciallärare har inte någon examen. På grund av pensionsavgångar och en stor andel obehörig personal bland de som arbetar med specialpedagogiskt stöd visar prognoser även en ökad brist kommande år. Mitt parti har därför satsat mer än regeringen på denna kompetensutveckling under 2022–2024, och jag anser att ett speciallärarlyft är nödvändigt för att kravet på tillgång till specialpedagog eller speciallärare ska kunna uppfyllas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

10. Översyn av uttrycket utvecklingsstörning, punkt 9 (KD, L, MP)

av Fredrik Malm (L), Christian Carlsson (KD), Annika Hirvonen (MP) och Maria Nilsson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att förslaget om att byta ut uttrycket utvecklingsstörning mot intellektuell funktionsnedsättning är bra. Bakgrunden är att uttrycket upplevs som föråldrat, att det inte säger så mycket om själva funktionsnedsättningen samt att det i både nationell och internationell kontext blivit vanligare att använda intellektuell funktionsnedsättning. Förslaget gäller skollagens bestämmelser och avser målgruppen för grundsärskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Samtidigt anser vi, liksom flera av remissinstanserna, att en översyn av uttrycket utvecklingsstörning även behöver göras inom annan relevant lagstiftning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

11. Nya namn på skolformerna, punkt 10 (SD, KD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD), Christian Carlsson (KD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att dagens namn på skolformerna, grundsärskola, gymnasiesärskola och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande nivå ska bytas ut. Skolformerna ska i stället få namnen anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå. Namnändringen föranleder nödvändiga ändringar i skollagen. Regeringen föreslår dessa förändringar då dagens namn på skolformerna är problematiska och kan uppfattas som nedsättande.

Jag håller med regeringen om att benämningen på skolformerna behöver bytas ut. Flera remissinstanser har dock framfört att de föreslagna namnen kan uppfattas som förvirrande och att andra namn för skolformerna därför behöver övervägas. Bland annat kan förledet anpassad blandas ihop med skrivningar i författningarna som innehåller samma ord och jag ser därför en uppenbar risk att det nya begreppet ”anpassad grundskola” kan komma att förväxlas med begreppet ”anpassad studiegång”. Jag anser därför att frågan behöver utredas vidare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

12. Utvärdering av elever i grundsärskolan, punkt 11 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Jörgen Grubb (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att elevernas prestationsförmåga i grundsärskolan ska utvärderas kontinuerligt under hela utbildningen i stället för att de ska få enskilda stödinsatser. Vi menar att detta kommer att få mycket större positiv effekt för eleverna som då kan grupperas på ett bättre sätt och i vissa fall flyttas till den vanliga grundskolan på deltid eller heltid. Utgångspunkten måste vara att varje elev ska få möjlighet att nå bästa möjliga utbildningsnivå.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt det som anförts ovan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2021/22:159

Proposition 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning:

- 2.2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800).

Gäller det lagtekniska antagandet.

- 3.2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).

Gäller det lagtekniska antagandet.

Proposition 2021/22:162

Proposition 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800).

Följdmotionerna

2021/22:4479 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolhuvudmän ska ha samverkansavtal med sjukvården och samverkansrutiner med socialtjänsten för att stärka elevhälsoarbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rektor ska ha befogenhet att besluta om utökad undervisningstid för en elev och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4513 av Daniel Riazat m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att det ska finnas tillgång till

specialpedagog och speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4559 av Christian Carlsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra ett specialläraryft för lärare som vill utbilda sig till speciallärare eller specialpedagog, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av uttrycket utvecklingsstörning behöver göras inom all lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nya namn på skolformerna för elever med intellektuell funktionsnedsättning ska utredas vidare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen avslår förslaget om att det ska bli möjligt att överklaga beslut om att en elev ska gå om en årskurs.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rektor ska få besluta att en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4586 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det för grundsärskolans elever ska ske en kontinuerlig utvärdering av elevernas prestationsförmåga i stället för enskilda stödinsatser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte ska vara möjligt att överklaga ett rektorsbeslut om att inte flytta upp en enskild elev till nästa årskurs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrarnas samtycke inte ska krävas vid rektorsbeslut om att inte flytta upp en enskild elev till nästa årskurs och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4593 av Fredrik Christensson och Niels Paarup-Petersen (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa styrning och ledning av elevhälsans medicinska insatser och att det berörs inom rektorsprogrammet och i skolchefsutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa långsiktiga förutsättningar för kompetensutvecklingsinsatser och ta fram stödmaterial för att utveckla

hur det förebyggande och hälsofrämjande arbetet kan stödja elevernas utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4617 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för barns hälsa i skollagen behöver utredas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade befogenheter för rektorn att besluta om utökad undervisningstid och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag som lagts fram i proposition 2021/22:162

1 Förslag till lag om ändring i skollagen
(2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)¹

dels att 11 kap. 3 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 11 kap. 3 § ska utgå,

dels att 1 kap. 1, 3, 7 c och 12 §§, 2 kap. 2, 3, 5, 6 a, 7, 13, 18, 20, 25, 27, 31 och 36 §§, 3 kap. 3, 4, 4 b, 6, 10–12, 12 b, 12 i, 12 j, 13, 14 a och 14 b §§, 4 kap. 12 och 16 §§, 5 kap. 4 d, 7–9, 12, 17, 19 och 21 a §§, 7 kap. 1, 4–6, 8, 9, 11 a, 11 b, 15, 17, 21 och 22 §§, 11 kap. 1, 2, 4–8, 17, 19, 21, 23 a, 24–30, 31–35, 37 och 39 §§, 12 kap. 6, 8, 13 a och 14 §§, 14 kap. 2, 3, 10 och 14 §§, 15 kap. 5 och 14 §§, 17 kap. 16 §, 18 kap. 1–9, 11, 13–17, 22, 24, 25 och 27–35 §§, 19 kap. 1, 3, 10, 17–19, 21, 23–25, 27–29, 31, 34, 36, 40, 41 och 45 §§, 20 kap. 1–7, 9–10 a §, 11 a, 12, 13, 15, 16, 16 b–18, 20 a, 21–23, 35, 35 a, 36, 38 och 40–40 b §§, 21 kap. 1, 2, 4–6, 8, 11, 13 och 14 §§, 22 kap. 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 13, 14, 17, 18, 22 och 23 §§, 23 kap. 7, 9, 10, 13, 14, 16, 17 och 23 §§, 24 kap. 8, 9, 17 och 20 §§, 25 kap. 4 §, 26 kap. 5 och 10 §§, 26 a kap. 5 §, 28 kap. 12 och 16 §§, 29 kap. 3, 8, 9, 12, 14, 19, 19 a, 21 och 28 a §§, bilaga 3 och 4, rubrikerna till 11, 18 och 19 kap. och rubrikerna närmast före 7 kap. 5 §, 11 kap. 28 §, 18 kap. 28 §, 19 kap. 10 och 27 §§, 21 kap. 6 §, 22 kap. 7 § och 23 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 11 kap. 23 a § ska lyda ”Anpassad grundskola med offentlig huvudman”, rubriken närmast efter 11 kap. 33 § ska lyda ”Fristående anpassad grundskola”, rubriken närmast efter 18 kap. 26 a § ska lyda ”Anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman”, rubriken närmast efter 18 kap. 33 § ska lyda ”Fristående anpassad gymnasieskola”, rubriken närmast före 19 kap. 22 § ska lyda ”Ämnen, nivåer i ämnen, ämnesområden och gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola”, rubriken närmast efter 19 kap. 33 § ska lyda ”Utbildning vid en anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman”, rubriken närmast efter 19 kap. 44 a § ska lyda ”Utbildning vid en fristående anpassad gymnasieskola”, rubriken närmast efter 20 kap. 9 § ska lyda ”Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och som anpassad utbildning på grundläggande

¹ Senaste lydelse av

rubriken närmast efter 18 kap 26 a § 2012:109

rubriken närmast efter 18 kap. 33 § 2012:109

rubriken närmast före 19 kap. 22 § 2022:147

rubriken närmast efter 19 kap. 33 § 2012:109

rubriken närmast efter 19 kap. 44 a § 2012:109

rubriken närmast efter 20 kap. 9 § 2020:446

rubriken närmast före 20 kap. 11 § 2020:446

rubriken närmast efter 20 kap. 15 § 2020:446

rubriken närmast före 20 kap. 20 § 2020:446

rubriken närmast efter 22 kap. 12 § 2020:605.

nivå”, rubriken närmast före 20 kap. 11 § ska lyda ”Rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå och anpassad utbildning på grundläggande nivå”, rubriken närmast efter 20 kap. 15 § ska lyda ”Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som anpassad utbildning på gymnasial nivå”, rubriken närmast före 20 kap. 20 § ska lyda ”Behörighet till utbildning på gymnasial nivå och anpassad utbildning på gymnasial nivå” och rubriken närmast efter 22 kap. 12 § ska lyda ”Särskilda bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan där distansundervisning får användas för hela utbildningen”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 11 c §, och närmast före 7 kap. 11 c § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om skolväsendet. Utbildning inom skolväsendet anordnas av det allmänna och av enskilda enligt 2 kap. 2–6 §§.

Skolväsendet omfattar skolformerna

- förskola,
- förskoleklass,
- grundskola,
- *grundsärskola,* *– anpassad grundskola,*
- specialskola,
- sameskola,
- gymnasieskola,
- *gymnasiesärskola, och* *– anpassad gymnasieskola, och*
- kommunal vuxenutbildning.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan och vissa särskilda utbildningsformer.

Lydelse enligt prop. 2021/22:157

Föreslagen lydelse

3 §³

I denna lag avses med

- distansundervisning: interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid,
- elev: den som deltar i utbildning enligt denna lag med undantag för barn i förskolan,

² Senaste lydelse 2020:446.

³ Senaste lydelse 2022:000.

– fjärrundervisning: interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid,

– fristående fritidshem: sådant fritidshem som bedrivs av en enskild och som avses i 2 kap. 7 § andra stycket,

– fristående förskola: förskoleenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning i form av förskola,

– fristående skola: skolenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning inom skolväsendet i form av förskoleklass, grundskola, *grundskola*, gymnasieskola, *gymnasieskola* eller sådant fritidshem som avses i 2 kap. 7 § första stycket,

– fristående skola: skolenhet vid vilken en enskild bedriver utbildning inom skolväsendet i form av förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* eller sådant fritidshem som avses i 2 kap. 7 § första stycket,

– förskoleenhet: av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad,

– konfessionell inriktning: inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag,

– konfessionella inslag: bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag,

– lovskola: undervisning inom grundskolan som anordnas enligt denna lag under lov under en termin eller utanför terminstid och som inte är obligatorisk för elever,

– skolenhet: av huvudman för annan skolform än förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera skolbyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon skolbyggnad,

– undervisning: processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

– utbildning: verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

7 c §⁴

Vid fristående förskolor med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma i begränsad omfattning och vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat barnens vårdnadshavare om.

Vid fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma vid sådana tillfällen

Vid fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma vid sådana tillfällen

⁴ Senaste lydelse 2022:000.

som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet, även till eleven. I gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ska informationen lämnas till eleven och elevens vårdnadshavare.

som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet, även till eleven. I gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska informationen lämnas till eleven och elevens vårdnadshavare.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §⁵

Lagen är uppdelad i 31 kapitel.

Dessa är

- inledande bestämmelser (1 kap.),
- huvudmän och ansvarsfördelning (2 kap.),
- barns och elevers utveckling mot målen (3 kap.),
- kvalitet och inflytande (4 kap.),
- trygghet och studiero (5 kap.),
- åtgärder mot kränkande behandling (6 kap.),
- skolplikt och rätt till utbildning (7 kap.),
- förskolan (8 kap.),
- förskoleklassen (9 kap.),
- grundskolan (10 kap.),
- *grundskolskolan* (11 kap.),
- *anpassade grundskolan* (11 kap.),
- specialskolan (12 kap.),
- sameskolan (13 kap.),
- fritidshemmet (14 kap.),
- gymnasieskolan (15–17 a kap.),
- *gymnasieskolan* (18 och 19 kap.),
- *anpassade gymnasieskolan* (18 och 19 kap.),
- kommunal vuxenutbildning (20 kap.),
- fjärrundervisning i vissa skolformer (21 kap.),
- distansundervisning i vissa skolformer (22 kap.),
- entreprenad och samverkan (23 kap.),
- särskilda utbildningsformer (24 kap.),
- annan pedagogisk verksamhet (25 kap.),
- tillsyn, statlig kvalitetsgranskning och nationell uppföljning och utvärdering (26 kap.),
- behandling av personuppgifter (26 a kap.),
- Skolväsendets överklagandenämnd och Lärarnas ansvarsnämnd (27 kap.),
- överklagande (28 kap.), och
- övriga bestämmelser (29 kap.).

⁵ Senaste lydelse 2020:605.

2 kap.**2 §⁶**

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *grundskola*, gymnasieskola, *gymnasieskola*, kommunal vuxenutbildning och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola*, kommunal vuxenutbildning och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt denna lag. Om kommunens uppgifter fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, lämna de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser i förskola och i sådan verksamhet som avses i 25 kap. till de övriga nämnderna.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725).

3 §⁷

En region får vara huvudman för gymnasieskola, *gymnasieskola* och kommunal vuxenutbildning i den utsträckning som anges i denna lag.

En region får vara huvudman för gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* och kommunal vuxenutbildning i den utsträckning som anges i denna lag.

I en region som är huvudman för sådana skolformer som anges i första stycket ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra regionens uppgifter enligt denna lag.

För en sådan nämnd som avses i andra stycket gäller det som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725).

Lydelse enligt prop. 2021/22:159

Föreslagen lydelse

5 §⁸

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *grundskola*, gymnasieskola, *gymnasieskola* och fritidshem.

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

⁶ Senaste lydelse 2020:446.

⁷ Senaste lydelse 2020:446.

⁸ Senaste lydelse 2022:000.

3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Om ansökan avser gymnasieskola ska utbildningen bidra till att dels möta ungdomars efterfrågan, dels fylla ett arbetsmarknadsbehov för att godkännande ska lämnas.

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra–fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Vid bedömningen av om utbildningen innebär påtagliga negativa följder ska det särskilt beaktas att alla elever har rätt till en likvärdig utbildning. Om ansökan avser gymnasieskola eller *gymnasiesärskola* ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser ansökan förskoleklass, grundskola eller *grundsärskola* krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Avser ansökan förskoleklass, grundskola, *grundsärskola*, gymnasieskola, *gymnasiesärskola* eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *grundsärskola*, ska ett yttrande inhämtas från den kommun där utbildningen ska bedrivas. Kommunen ska i ett sådant fall inkomma med ett yttrande. Avser ansökan gymnasieskola eller *gymnasiesärskola* ska närliggande kommuner som kan antas bli berörda av ansökan ges tillfälle att yttra sig. En kommun som yttrar sig ska bifoga en bedömning av konsekvenserna

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra–fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Vid bedömningen av om utbildningen innebär påtagliga negativa följder ska det särskilt beaktas att alla elever har rätt till en likvärdig utbildning. Om ansökan avser gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola* ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser ansökan förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola* krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Avser ansökan förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola*, ska ett yttrande inhämtas från den kommun där utbildningen ska bedrivas. Kommunen ska i ett sådant fall inkomma med ett yttrande. Avser ansökan gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola* ska närliggande kommuner som kan antas bli berörda av ansökan ges tillfälle att yttra sig. En kommun som yttrar sig

av om ansökan skulle bifallas. Konsekvensbeskrivningen ska innehålla en analys av ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser utifrån de aspekter som anges i femte stycket.

ska bifoga en bedömning av konsekvenserna av om ansökan skulle bifallas. Konsekvensbeskrivningen ska innehålla en analys av ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser utifrån de aspekter som anges i femte stycket.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §⁹

Innan en enskild huvudman startar utbildning inom förskoleklass, grundskola, *grundsärskola*, gymnasieskola, *gymnasiesärskola* eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *grundsärskola* ska samråd om den kommande verksamheten ske mellan den enskilde och den kommun där utbildningen ska bedrivas. Den enskilde huvudmannen ansvarar för att samrådet dokumenteras. Om utbildningen ska bedrivas i form av gymnasieskola eller *gymnasiesärskola*, ska kommunen ge närliggande kommuner tillfälle att medverka i samrådet.

Innan en enskild huvudman startar utbildning inom förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola* ska samråd om den kommande verksamheten ske mellan den enskilde och den kommun där utbildningen ska bedrivas. Den enskilde huvudmannen ansvarar för att samrådet dokumenteras. Om utbildningen ska bedrivas i form av gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola*, ska kommunen ge närliggande kommuner tillfälle att medverka i samrådet.

7 §

Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för

- förskoleklass,
- grundskola,
- *grundsärskola*,
- gymnasieskola,
- *gymnasiesärskola*, eller
- fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *grundsärskola*.

- *anpassad grundskola*,
- *anpassad gymnasieskola*, eller
- fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola*.

Övriga ärenden om godkännande av enskild som huvudman enligt 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

⁹ Senaste lydelse 2018:1158.

13 §¹⁰

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i *grundskolan*, *specialskolan* eller *gymnasieskolan*. Detsamma gäller i fråga om speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare inom kommunal vuxenutbildning och som undervisar inom kommunal vuxenutbildning som *särskild utbildning*.

Regeringen får även meddela föreskrifter om undantag från kraven på legitimation och behörighet för sådana speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare i *anpassade grundskolan*, *specialskolan* eller *anpassade gymnasieskolan*. Detsamma gäller i fråga om speciallärare och specialpedagoger som är anställda som lärare inom kommunal vuxenutbildning och som undervisar inom kommunal vuxenutbildning som *anpassad utbildning*.

18 §¹¹

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
 2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) *gymnasieskolan*, b) *anpassade gymnasieskolan*,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning d) kommunal vuxenutbildning
- som *särskild utbildning* på gymnasial nivå, eller som *anpassad utbildning* på gymnasial nivå, eller

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

20 §¹²

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

¹⁰ Senaste lydelse 2020:446.

¹¹ Senaste lydelse 2020:446.

¹² Senaste lydelse 2020:446.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
 - a) gymnasieskolan,
 - b) gymnasiesärskolan,
 - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
 - d) kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå, eller
3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,
2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och
3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

25 §

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, *grundskolan*, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. *Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten.*

För medicinska, psykologiska, psykosociala och *specialpedagogiska* insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och *specialpedagog eller speciallärare.*

elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

27 §

Varje elev i grundskolan, *grundskolan* och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Det första hälsobesöket får göras under utbildningen i förskoleklassen i stället för under utbildningen i en sådan skolförform som avses i första stycket.

Varje elev i gymnasieskolan och *gymnasieskolan* ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

Varje elev i grundskolan, *anpassade grundskolan* och specialskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Varje elev i sameskolan ska erbjudas minst två hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. Eleven ska dessutom mellan hälsobesöken erbjudas undersökning av syn och hörsel och andra begränsade hälsokontroller.

Varje elev i gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska erbjudas minst ett hälsobesök som innefattar en allmän hälsokontroll.

31 §¹³

Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, *gymnasieskolan* eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan* eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska visas upp även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

¹³ Senaste lydelse 2021:452.

2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

36 §

Eleverna i grundskolan, *grund-särskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ska ha tillgång till skolbibliotek.

Eleverna i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska ha tillgång till skolbibliotek.

3 kap.

3 §¹⁴

Vårdnadshavare för ett barn i förskolan samt eleven och elevens vårdnadshavare i förskoleklassen, grundskolan, *grund-särskolan*, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ska fortlöpande informeras om barnets eller elevens utveckling.

Vårdnadshavare för ett barn i förskolan samt eleven och elevens vårdnadshavare i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska fortlöpande informeras om barnets eller elevens utveckling.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

4 §¹⁵

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i

1. förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik,

2. lågstadiet i grundskolan och i sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att

2. lågstadiet i grundskolan, i *anpassade grundskolan* och i sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation

¹⁴ Senaste lydelse 2018:1098.

¹⁵ Senaste lydelse 2022:146.

uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3, och

på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3, och

3. lågstadiet i specialskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 4.

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §.

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 b §¹⁶

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, sameskolan och specialskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, *anpassade grundskolan*, sameskolan och specialskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

6 §¹⁷

Bestämmelserna i 7–12 §§ gäller endast i förskoleklassen, grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och *gymnasieskolan*.

Bestämmelserna i 7–12 §§ gäller endast i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan*.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

10 §¹⁸

För en elev i grundskolan, *grundskolan*, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på

För en elev i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan och sameskolan ska det

¹⁶ Senaste lydelse 2018:1098.

¹⁷ Senaste lydelse 2015:246.

¹⁸ Senaste lydelse 2022:146.

det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

12 §¹⁹

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

12 b §²⁰

Bestämmelserna i 12 c–12 i §§ gäller, om inte annat anges, i

Bestämmelserna i 12 c–12 i §§ gäller, om inte annat anges, i grundskolan, *anpassade grund-*

¹⁹ Senaste lydelse 2017:620.

²⁰ Senaste lydelse 2018:1303.

grundskolan, *grundsärskolan*, skolan, specialskolan och sameskolan.
specialskolan och sameskolan.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

12 i §²¹

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, *grundsärskolan* eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet.

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, *anpassade grundskolan* eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 j §²²

När en elev i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna ska den skolenhet som eleven lämnar, utöver vad som följer av 4 b §, till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.

När en elev byter skolform från grundskolan eller *grundsärskolan* till gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan*, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den överlämnande

När en elev i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* övergår från skolformen till en annan av de angivna skolformerna ska den skolenhet som eleven lämnar, utöver vad som följer av 4 b §, till den mottagande skolenheten överlämna sådana uppgifter om eleven som behövs för att underlätta övergången för eleven. Detsamma gäller om eleven byter skolenhet inom skolformen.

När en elev byter skolform från grundskolan eller *anpassade grundskolan* till gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan*, ska den mottagande skolenheten skyndsamt informera den över-

²¹ Senaste lydelse 2022:146.

²² Senaste lydelse 2018:1098.

skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövt.

lämnande skolenheten om att skolenheten har tagit emot eleven, om det inte är obehövt.

13 §²³

I grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan* och kommunal vuxenutbildning ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

I grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan* och kommunal vuxenutbildning ska betyg sättas i den utsträckning och form som följer av denna lag eller annan författning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning.

14 a §²⁴

En rektor får besluta att betyg ska sättas i årskurs 4 och 5 i grundskolan, *grundsärskolan* och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan, vid en skolenhet som rektorn ansvarar för. Beslutsunderlaget ska dokumenteras.

En rektor får besluta att betyg ska sättas i årskurs 4 och 5 i grundskolan, *anpassade grundskolan* och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan, vid en skolenhet som rektorn ansvarar för. Beslutsunderlaget ska dokumenteras.

En rektor som överväger att fatta ett sådant beslut ska ge lärarna vid berörd skolenhet tillfälle att yttra sig.

Rektorn ska snarast underrätta huvudmannen skriftligen om ett beslut enligt första stycket. Huvudmannen ska anmäla beslutet till Statens skolverk.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om när rektorn senast ska fatta ett beslut enligt första stycket inför ett läsår.

14 b §²⁵

Ett beslut om att betygssättning enligt 14 a § ska upphöra att gälla ska fattas i samma ordning som beslutet om att införa sådan betygssättning.

Ett sådant beslut kan avse endast kommande årskullar som ännu inte har fått betyg eller även omfatta elever som redan har fått terminsbetyg i årskurs 4 i grundskolan, *grundsärskolan* eller sameskolan eller i årskurs 5 i specialskolan med stöd av ett beslut enligt 14 a §.

Ett sådant beslut kan avse endast kommande årskullar som ännu inte har fått betyg eller även omfatta elever som redan har fått terminsbetyg i årskurs 4 i grundskolan, *anpassade grundskolan* eller sameskolan eller i årskurs 5 i specialskolan med stöd av ett beslut enligt 14 a §.

²³ Senaste lydelse 2020:446.

²⁴ Senaste lydelse 2021:191.

²⁵ Senaste lydelse 2021:191.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om när rektorn senast ska fatta ett beslut enligt första stycket inför ett läsår.

4 kap.

12 §

Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

Vårdnadshavare för barn i förskolan och för elever i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen.

16 §²⁶

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller *grundsärskola* ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, *gymnasiesärskola* eller kommunal vuxenutbildning ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

I en lokal styrelse för en förskoleenhet eller en skolenhet med grundskola eller *anpassad grundskola* ska företrädare för barnens eller elevernas vårdnadshavare och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. I en lokal styrelse för en skolenhet med gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* eller kommunal vuxenutbildning ska företrädare för eleverna och företrädare för de anställda ingå som ledamöter. Företrädarna för eleverna eller vårdnadshavarna får inte vara fler än övriga ledamöter.

5 kap.

Lydelse enligt prop. 2021/22:160 Föreslagen lydelse

4 d §²⁷

Utöver vad som anges i 4 b § får en rektor i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början. I sådana fall ska föremålet återlämnas senast vid varje skoldags slut.

Utöver vad som anges i 4 b § får en rektor i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan och fritidshemmet besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början. I sådana fall ska föremålet återlämnas senast vid varje skoldags slut.

²⁶ Senaste lydelse 2020:446.

²⁷ Senaste lydelse 2022:000.

Rektorns beslut får avse högst ett år i taget.

Rektorn eller en lärare får göra undantag från ett beslut som avses i första stycket för sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som avses i 4 a §, eller för en enskild elev om det finns särskilda skäl.

7 §²⁸

I grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* får en lärare eller en handledare som avses i 21 kap. 13 § visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

I grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* får en lärare eller en handledare som avses i 21 kap. 13 § visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om

1. eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och
2. eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren eller handledaren.

Om läraren eller handledaren inte är närvarande i undervisningslokalen får annan personal visa ut en elev från lokalen under motsvarande förutsättningar som anges i första stycket. I sådana fall ska läraren eller handledaren underrättas i efterhand.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Under samma förutsättningar som i 7 § får en lärare eller rektor i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar.

Under samma förutsättningar som i 7 § får en lärare eller rektor i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* besluta att en elev ska stanna kvar i skolan under uppsikt högst en timme efter att skoldagens undervisning har avslutats eller infinna sig i skolan högst en timme innan undervisningen börjar.

Lydelse enligt prop. 2021/22:160

Föreslagen lydelse

9 §²⁹

Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymna-

Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan,

²⁸ Senaste lydelse 2022:000.

²⁹ Senaste lydelse 2022:000.

sieskolan eller *gymnasiesärskolan* vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

12 §³⁰

I förskoleklassen, grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan, *gymnasieskolan* och *gymnasiesärskolan* får rektorn besluta att en elev ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars hör till eller undervisas på annan plats inom samma skolenhet om åtgärderna som gjorts efter en sådan utredning som avses i 9 § första stycket inte varit tillräckliga eller om det annars är nödvändigt för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero.

I förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, *gymnasieskolan* och *anpassade gymnasieskolan* får rektorn besluta att en elev ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars hör till eller undervisas på annan plats inom samma skolenhet om åtgärderna som gjorts efter en sådan utredning som avses i 9 § första stycket inte varit tillräckliga eller om det annars är nödvändigt för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero.

Ett beslut enligt första stycket får innebära att eleven ges enskild undervisning eller undervisning i en särskild undervisningsgrupp enligt 3 kap. 11 §. De förutsättningar som anges i 3 kap. för sådan undervisning behöver inte vara uppfyllda inför ett sådant beslut.

Innan rektorn fattar ett beslut som innebär undervisning i en annan undervisningsgrupp ska rektorn bedöma hur åtgärden kan påverka övriga elevers utbildning i den gruppen.

Elevens vårdnadshavare ska informeras om rektorns beslut.

En åtgärd som rektorn vidtagit med stöd av första stycket får inte gälla för en längre tid än fyra veckor.

17 §³¹

I *gymnasieskolan*, *gymnasiesärskolan* och kommunal vuxenutbildning får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om

I *gymnasieskolan*, *anpassade gymnasieskolan* och kommunal vuxenutbildning får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om

1. eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad,

³⁰ Senaste lydelse 2022:000.

³¹ Senaste lydelse 2022:000.

2. eleven med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid bedömningen av elevens måluppfyllelse och kunskaper,
3. eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande,
4. eleven utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling,
5. eleven kan antas ha begått en brottslig handling inom skolans område, eller
6. elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Huvudmannen eller rektorn får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

En förutsättning för avstängning enligt första stycket 3, 4 eller 6 är att syftet med andra åtgärder inte har uppnåtts.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt denna paragraf.

19 §³²

Huvudmannen eller rektorn får, utöver vad som anges i 17 § första–tredje styckena, besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan* eller kommunal vuxenutbildning, om

Huvudmannen eller rektorn får, utöver vad som anges i 17 § första–tredje styckena, besluta att helt eller delvis stänga av en elev från en viss utbildning i gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan* eller kommunal vuxenutbildning, om

1. det i utbildningen ingår praktik eller delar av utbildningen är arbetsplatsförlagd, och

2. det är uppenbart olämpligt att eleven deltar i den praktiska tjänstgöringen.

Huvudmannen eller rektorn får besluta att ett beslut om avstängning ska gälla omedelbart.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt denna paragraf.

21 a §³³

I 10 kap. 30 och 31 §§ och 11 kap. 29 och 30 §§ finns bestämmelser om placering utan tidsbegränsning av en elev i grundskolan eller *grundskolan* vid en annan skolenhet än den som elevens vårdnadshavare har önskat, om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

I 10 kap. 30 och 31 §§ och 11 kap. 29 och 30 §§ finns bestämmelser om placering utan tidsbegränsning av en elev i grundskolan eller *anpassade grundskolan* vid en annan skolenhet än den som elevens vårdnadshavare har önskat, om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

³² Senaste lydelse 2022:000.

³³ Senaste lydelse 2022:000.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***7 kap.****1 §³⁴**

- I detta kapitel finns bestämmelser om
- vilka som omfattas av skolplikt (2 §),
 - rätten till utbildning (3 §),
 - hur skolplikten fullgörs (4–9 §§),
 - när skolplikten inträder (10 §),
 - tidigare skolstart och undantag från skyldigheten att fullgöra skolplikt i förskoleklass (11–11 b §§),
 - att gå om en årskurs (11 c §),
 - när skolplikten upphör och rätten att därefter slutföra skolgången (12–16 §§),
 - deltagande i utbildning (17–19 a §§), och
 - ansvar för att skolplikten fullgörs (20–23 §§).

4 §³⁵

Skolplikten ska börja fullgöras i förskoleklassen. Därefter ska skolplikten fullgöras i grundskolan eller i den skolform där barnet tas emot enligt 5, 6 eller 7 §, om inte skolplikten fullgörs på något annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap.

Skolplikten kan dock börja fullgöras direkt i grundskolan, *grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* enligt 11 a och 11 b §§.

Skolplikten kan dock börja fullgöras direkt i grundskolan, *anpassade grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* enligt 11 a och 11 b §§.

*Grundskolan**Anpassade grundskolan**Lydelse enligt SFS 2022:146**Föreslagen lydelse***5 §³⁶**

Barn som på grund av att de har en *utvecklingsstörning* inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i *grundskolan*.

Frågan om mottagande i *grundskolan* prövas av barnets hem-

Barn som på grund av att de har en *intellektuell funktionsnedsättning* inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i *anpassade grundskolan*.

Frågan om mottagande i *anpassade grundskolan* prövas av

³⁴ Senaste lydelse 2018:608.

³⁵ Senaste lydelse 2017:1115.

³⁶ Senaste lydelse 2022:146.

kommun. Ett beslut om mottagande i *grundsärskolan* ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i *grundsärskolan*, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i *grundsärskolan* utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i *anpassade grundskolan* ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i *anpassade grundskolan*, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i *anpassade grundskolan* utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §³⁷

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i *grundsärskolan* inte tillhör *grundsärskolans* målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan.

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i *anpassade grundskolan* inte tillhör *anpassade grundskolans* målgrupp.

5 b §³⁸

Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör *grundsärskolans* målgrupp om en utredning enligt 5 a § visar detta. Hemkommunen ska då ta emot eleven i grundskolan eller se till att eleven på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från *grundsärskolan* till en annan skolform.

Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör *anpassade grundskolans* målgrupp om en utredning enligt 5 a § visar detta. Hemkommunen ska då ta emot eleven i grundskolan eller se till att eleven på något annat sätt får föreskriven utbildning. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från *anpassade grundskolan* till en annan skolform.

³⁷ Senaste lydelse 2012:109.

³⁸ Senaste lydelse 2012:109.

6 §

Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller *grundsärskolan* ska tas emot i specialskolan om de

Barn som på grund av sin funktionsnedsättning eller andra särskilda skäl inte kan gå i grundskolan eller *anpassade grundskolan* ska tas emot i specialskolan om de

1. är dövblinda eller annars är synskadade och har ytterligare funktionsnedsättning,
2. i annat fall än som avses i 1 är döva eller hörselskadade, eller
3. har en grav språkstörning.

Frågan om mottagande i specialskolan prövas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Ett beslut om mottagande i specialskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

8 §

Den som är elev i grundskolan, *grundsärskolan* eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det.

Den som är elev i grundskolan, *anpassade grundskolan* eller specialskolan kan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det.

9 §

En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom *grundsärskolan* (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i *grundsärskolan* kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom *anpassade grundskolan* (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i *anpassade grundskolan* kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan.

För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning.

11 a §³⁹

Ett barn får börja fullgöra skolplikten i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan eller sameskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år om

Ett barn får börja fullgöra skolplikten i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan eller sameskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år om

1. barnet då har gått ut förskoleklassen, eller
2. barnets vårdnadshavare begär att barnet ska få börja i någon av dessa skolformer utan att först ha gått ut förskoleklassen och barnet bedöms ha förutsättningar för det.

Beslut i frågan enligt första stycket 2 fattas av

1. rektorn när det gäller grundskolan och sameskolan,
2. Specialpedagogiska skolmyndigheten när det gäller specialskolan, och
3. barnets hemkommun när det gäller *grundsärskolan*.

3. barnets hemkommun när det gäller *anpassade grundskolan*.

11 b §⁴⁰

Ett barn som har beviljats uppskjuten skolplikt och som ska tas emot i *grundsärskolan* får, utöver vad som anges i 11 a §, börja fullgöra skolplikten i *grundsärskolan* utan att först ha gått ut förskoleklassen, om barnets vårdnadshavare begär det hos hemkommunen.

Ett barn som har beviljats uppskjuten skolplikt och som ska tas emot i *anpassade grundskolan* får, utöver vad som anges i 11 a §, börja fullgöra skolplikten i *anpassade grundskolan* utan att först ha gått ut förskoleklassen, om barnets vårdnadshavare begär det hos hemkommunen.

Gå om en årskurs

11 c §

Rektorn får besluta att en elev i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl får rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare besluta att eleven ska gå om en årskurs.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

³⁹ Senaste lydelse 2017:1115.

⁴⁰ Senaste lydelse 2017:1115.

*Lydelse enligt SFS 2022:146**Föreslagen lydelse*15 §⁴¹

En elev i grundskolan, *grundskolan* eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundskolan, *grundskolan* eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för respektive skolförhållande. En elev i *grundskolan* har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan uppfyllt betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i *gymnasieskolan* eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket.

En elev i grundskolan, *anpassade grundskolan* eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan.

En elev i grundskolan, *anpassade grundskolan* eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har uppfyllt de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för respektive skolförhållande. En elev i *anpassade grundskolan* har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan uppfyllt betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper.

En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i *anpassade gymnasieskolan* eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*17 §⁴²

En elev i förskoleklassen, grundskolan, *grundskolan*, spe-

En elev i förskoleklassen, grundskolan, *anpassade grund-*

⁴¹ Senaste lydelse 2022:146.

⁴² Senaste lydelse 2017:1115.

cialskolan och sameskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i förskoleklassen och de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag. Sådan verksamhet får inte förläggas till lördagar, söndagar eller andra helgdagar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från andra stycket för elever i *grundskolan* och *specialskolan*.

Om en elev i förskoleklassen, *grundskolan*, *grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

skolan, *specialskolan* och *sameskolan* ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avvikelser från andra stycket för elever i *anpassade grundskolan* och *specialskolan*.

Om en elev i förskoleklassen, *grundskolan*, *anpassade grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

21 §⁴³

Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller *grundskola* på något annat sätt får föreskriven utbildning.

Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 29 kap. 14 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola* på något annat sätt får föreskriven utbildning.

22 §⁴⁴

Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass, grundskola och *grundskola* fullgör sin skolgång. Huvudmannen för *specialskolan* och huvudmannen för *sameskolan* ska

Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass, grundskola och *anpassad grundskola* fullgör sin skolgång. Huvudmannen för *specialskolan* och huvudmannen för *sameskolan* ska

⁴³ Senaste lydelse 2018:608.

⁴⁴ Senaste lydelse 2018:608.

se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång. se till att elever i utbildning under deras ledning fullgör sin skolgång.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 19 a §, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

11 kap. Grundsärskolan

11 kap. Anpassade grundskolan

1 §⁴⁵

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg (18–23 a §§),
- bestämmelser om *grundsärskola* med offentlig huvudman (24–33 §§), och
- bestämmelser om fristående *grundsärskola* (34–40 §§).

- bestämmelser om *anpassad grundskola* med offentlig huvudman (24–33 §§), och
- bestämmelser om fristående *anpassad grundskola* (34–40 §§).

2 §⁴⁶

Grundsärskolan ska ge elever med *utvecklingsstörning* en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Anpassade grundskolan ska ge elever med *intellektuell funktionsnedsättning* en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med *utvecklingsstörning* också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om elever med *intellektuell funktionsnedsättning* också ska gälla vissa andra barn, ungdomar och vuxna.

4 §⁴⁷

Grundsärskolan ska ha nio årskurser, som indelas i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1–3, mellanstadiet av årskurs 4–6 och högstadiet av årskurs 7–9.

Anpassade grundskolan ska ha nio årskurser, som indelas i lågstadium, mellanstadium och högstadium. Lågstadiet består av årskurs 1–3, mellanstadiet av årskurs 4–6 och högstadiet av årskurs 7–9.

⁴⁵ Senaste lydelse 2011:876.

⁴⁶ Senaste lydelse 2012:109.

⁴⁷ Senaste lydelse 2017:620.

Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin.

Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

5 §

Grundskolorna omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

Anpassade grundskolorna omfattar utbildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner.

6 §

Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, och
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i första stycket ska det som ämne finnas modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Vidare ska det finnas *elevens val* och skolans val. *Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen eller ämnesområden.*

Vidare ska det finnas skolans val.

7 §⁴⁸

Den totala undervisningstiden för varje elev i *grundskolan* ska vara minst 6 890 timmar. För en elev i *inriktningen träningsskolan* ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

Den totala undervisningstiden för varje elev *som läser ämnen i anpassade grundskolan* ska vara minst 6 890 timmar. För en elev *som läser ämnesområden* ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

För en nyanländ elev och för en elev som avses i 3 kap. 12 c § andra stycket 2 ska den totala undervisningstiden efter ett beslut om placering i årskurs enligt 3 kap. 12 e § motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den årskursen under den kvarvarande skoltiden.

Regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

8 §

Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i *grundskolan* huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i *anpassade grundskolan* huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

17 §

Eleverna ska efter avslutad *grundskola* få intyg om den utbildning de gått igenom.

Eleverna ska efter avslutad *anpassad grundskola* få intyg om den utbildning de gått igenom.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet ska avse elevens möjlighet att bedriva studier.

Intyget ska undertecknas av läraren.

19 §⁴⁹

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i *grundskolans* ämnen.

Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i *anpassade grundskolans* ämnen.

Betyg ska sättas i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen.

Om betyg sätts i årskurs 4 och 5 ska betyg sättas i slutet av varje termin i de årskurserna i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen.

⁴⁸ Senaste lydelse 2017:620.

⁴⁹ Senaste lydelse 2021:191.

21 §

Om en elev i *grundsärskolan* har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner och eleven eller elevens vårdnadshavare begär att betyg ska sättas i ämnet, ska de bestämmelser som gäller för betygssättning i grundskolan tillämpas.

Om en elev i *anpassade grundskolan* har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner och eleven eller elevens vårdnadshavare begär att betyg ska sättas i ämnet, ska de bestämmelser som gäller för betygssättning i grundskolan tillämpas.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

23 a §⁵⁰

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 22 och 23 §§ bortses från enstaka delar av betygskriterierna för årskurs 6 eller 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.

En *utvecklingsstörning* får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl.

En *intellektuell funktionsnedsättning* får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i *grundsärskolan* kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i *grundsärskolan* och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

Skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras genom att hemkommunen

1. anordnar *grundsärskola* i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda, eller

2. kommer överens med en annan kommun att den i sin *grundsärskola* ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i *anpassade grundskolan* kommer till stånd för alla som enligt denna lag har rätt att gå i *anpassade grundskolan* och inte fullgör sin skolgång på annat sätt.

1. anordnar *anpassad grundskola* i den omfattning som krävs för att bereda utbildning för alla i kommunen som är berörda, eller

2. kommer överens med en annan kommun att den i sin *anpassade grundskola* ska ta emot de elever som hemkommunen ansvarar för.

25 §⁵¹

En elev har rätt att bli mottagen i en *grundsärskola* som anordnas av

En elev har rätt att bli mottagen i en *anpassad grundskola* som

⁵⁰ Senaste lydelse 2022:146.

⁵¹ Senaste lydelse 2015:176.

en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens *grundsärskola*. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en *grundsärskola* i den kommun där eleven vistas.

anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens *anpassade grundskola*. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en *anpassad grundskola* i den kommun där eleven vistas.

26 §

En kommun får även i andra fall än som avses i 24 § andra stycket 2 eller 25 § ta emot en elev från en annan kommun i sin *grundsärskola* efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

En kommun får även i andra fall än som avses i 24 § andra stycket 2 eller 25 § ta emot en elev från en annan kommun i sin *anpassade grundskola* efter önskemål av elevens vårdnadshavare.

27 §

En elev som har tagits emot i en kommuns *grundsärskola* ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Om det för eleven återstår endast en årskurs har eleven också rätt att gå kvar sista årskursen.

En elev som har tagits emot i en kommuns *anpassade grundskola* ett visst läsår har rätt att gå kvar hela läsåret, även om de förhållanden som låg till grund för mottagandet ändras under läsåret.

Kommunens organisation av sin *grundsärskola*

Kommunens organisation av sin *anpassade grundskola*

28 §

Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin *grundsärskola* beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska så långt det är möjligt organisera sin *grundsärskola*

Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin *anpassade grundskola* beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna.

Varje kommun ska så långt det är möjligt organisera sin *anpassade*

så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns det föreskrifter om stöd och service i form av boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.

grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

29 §

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin *grundskola*.

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin *anpassade grundskola*.

Kommunen får annars frånga elevens vårdnadshavares önskemål endast om

1. den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller
2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Beslut enligt andra stycket 2 gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Lydelse enligt prop. 2021/22:158

Föreslagen lydelse

29 a §⁵²

Om det inte finns plats för alla som har uttryckt önskemål om placering vid en viss skolenhet med *grundsärskola* ska ett urval göras.

Om det inte finns plats för alla som har uttryckt önskemål om placering vid en viss skolenhet med *anpassad grundskola* ska ett urval göras.

Vid urval får endast följande urvalsgrunder användas:

1. förtur för elever som har ett syskon som redan går vid skolenheten (syskonförtur),
2. förtur baserat på geografiska mått (geografiskt baserat urval),
3. förtur till en viss skolenhet med högre årskurser för elever som går vid en viss skolenhet med lägre årskurser (skolspår),
4. förtur för elever som är i behov av särskilt stöd eller annars har särskilda skäl, och
5. slumpmässigt urval till en viss andel av platserna bland elever som inte omfattas av någon annan urvalsgrund (lika möjligheter).

⁵² Senaste lydelse 2022:000.

Om skolspår tillämpas på en skolenhet med högre årskurser som tar emot elever från en viss skolenhet, ska eleverna vid den skolenheten ingå i urvalet till skolenheten med högre årskurser även om elevernas vårdnadshavare inte har uttryckt önskemål om placering vid den skolenheten.

Lika möjligheter får inte användas som enda urvalsgrund.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §⁵³

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 29 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot vid en skolenhet med förskoleklass och som ska fortsätta sin utbildning i *grundsärskolan* vid samma skolenhet.

Den som har blivit placerad vid en viss skolenhet har rätt att gå kvar där om inte något annat följer av 29 § andra stycket. Detsamma ska gälla den som har tagits emot vid en skolenhet med förskoleklass och som ska fortsätta sin utbildning i *anpassade grundskolan* vid samma skolenhet.

Rätten enligt första stycket att gå kvar vid en skolenhet gäller inte för en elev som med stöd av 3 kap. 12 e § ska placeras i en årskurs som inte anordnas vid skolenheten.

31 §

Elever i *grundsärskola* med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns *grundsärskola* med stöd av 25 eller 26 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elever i *anpassad grundskola* med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns *anpassade grundskola* med stöd av 25 eller 26 §. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

⁵³ Senaste lydelse 2015:246.

32 §

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns *grundskola* och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns *anpassade grundskola* och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

33 §⁵⁴

En kommun som i sin *grundskola* har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun, om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 25 § eller 27 § andra stycket.

Även i de fall som avses i 26 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna *grundskolorna*. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

En kommun som i sin *anpassade grundskola* har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun, om elevens skolgång i kommunen grundar sig på 25 § eller 27 § andra stycket.

Även i de fall som avses i 26 § ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna *anpassade grundskolorna*. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

⁵⁴ Senaste lydelse 2014:458.

*Lydelse enligt prop. 2021/22:158 Föreslagen lydelse*34 §⁵⁵

En fristående *grundsärskola* ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i *grundsärskolan*. Utbildningen får dock begränsas till att avse

En fristående *anpassad grundskola* ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i *anpassade grundskolan*. Utbildningen får dock begränsas till att avse

1. vissa årskurser,
2. elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola), eller
3. vissa elever som utbildningen är speciellt anpassad för.

Huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap.

För en resursskola gäller inte 35 §. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev, om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 38 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana speciellt anpassade utbildningar som avses i första stycket 3.

35 §⁵⁶

Om det inte finns plats för alla sökande till en viss skolenhet med *grundsärskola* ska ett urval göras.

Om det inte finns plats för alla sökande till en viss skolenhet med *anpassad grundskola* ska ett urval göras.

Vid urval får endast följande urvalsgrunder användas:

1. förtur för elever som har ett syskon som redan går vid skolenheten (syskonförtur),
2. förtur baserat på geografiska mått (geografiskt baserat urval),
3. förtur till en viss skolenhet för elever som går vid en viss skolenhet om skolenheterna har ett organisatoriskt eller pedagogiskt samband (verksamhetsmässigt samband),
4. förtur för elever som är i behov av särskilt stöd eller annars har särskilda skäl, och
5. slumpmässigt urval till en viss andel av platserna bland elever som inte omfattas av någon annan urvalsgrund (lika möjligheter).

Geografiskt baserat urval får som mest tillämpas på hälften av platserna vid skolenheten.

Lika möjligheter får inte användas som enda urvalsgrund.

⁵⁵ Senaste lydelse 2022:000.

⁵⁶ Senaste lydelse 2022:000.

*Lydelse enligt prop. 2021/22:161 Föreslagen lydelse*37 §⁵⁷

Grundbeloppet ska bestå av en basersättning och en strukturersättning.
Basersättningen ska avse ersättning för kostnadsslagen

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Basersättningen ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser för dessa kostnadsslag till den egna *grundskolan*. Hemkommunen ska göra ett avdrag från basersättningen för de merkostnader som kommunen har till följd av sitt ansvar enligt 24 § att anordna utbildning i *grundskolan*.

Basersättningen ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser för dessa kostnadsslag till den egna *anpassade grundskolan*. Hemkommunen ska göra ett avdrag från basersättningen för de merkostnader som kommunen har till följd av sitt ansvar enligt 24 § att anordna utbildning i *anpassade grundskolan*.

Strukturersättningen ska avse ersättning som fördelas utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Den ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten enligt 2 kap. 8 b §.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

39 §

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående *grundskola* inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

Hemkommunen ska anordna skolskjuts för elever som går i en fristående *anpassad grundskola* inom kommunen under samma förutsättningar som enligt 31 § andra stycket andra meningen gäller för elever som valt en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem.

12 kap.

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

⁵⁷ Senaste lydelse 2022:000.

1. undervisningstid utöver vad som följer av 5 §,
2. begränsade avvikelser från 4 § utöver vad som följer av 3 kap. 12 § (anpassad studiegång), om det finns särskilda skäl, och
3. avvikelser för elever med *utvecklingsstörning* från den ämnesindelning som anges i 4 §.
3. avvikelser för elever med *intellektuell funktionsnedsättning* från den ämnesindelning som anges i 4 §.

8 §

För varje ämne ska gälla en kursplan.

För elever med *utvecklingsstörning* får *grundskolans* kursplaner tillämpas om elevens vårdnadshavare lämnar sitt samtycke. Om elevens vårdnadshavare inte lämnar sitt samtycke ska eleven läsa enligt *specialskolans* kursplaner. *Grundskolans* kursplaner får dock tillämpas för en elev utan elevens vårdnadshavares samtycke om det finns synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa. I den utsträckning som *grundskolans* kursplaner inte kan användas får särskilda kursplaner upprättas.

För elever med *intellektuell funktionsnedsättning* får *anpassade grundskolans* kursplaner tillämpas om elevens vårdnadshavare lämnar sitt samtycke. Om elevens vårdnadshavare inte lämnar sitt samtycke ska eleven läsa enligt *specialskolans* kursplaner. *Anpassade grundskolans* kursplaner får dock tillämpas för en elev utan elevens vårdnadshavares samtycke om det finns synnerliga skäl med hänsyn till elevens bästa. I den utsträckning som *anpassade grundskolans* kursplaner inte kan användas får särskilda kursplaner upprättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

13 a §⁵⁸

I årskurs 7–10 ska läraren, om *grundskolans* kursplaner tillämpas och eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan

I årskurs 7–10 ska läraren, om *anpassade grundskolans* kursplaner tillämpas och eleven får undervisning i ett ämne som eleven eller vårdnadshavaren inte begär betyg i eller ett ämnesområde, en gång per läsår vid ett av utvecklingssamtalen i en skriftlig individuell utvecklingsplan

1. ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till
 - a) betygskriterierna i det ämne som eleven får undervisning i, eller
 - b) kriterierna för bedömning av kunskaper i det ämnesområde som eleven får undervisning i, och
2. sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper och i övrigt

⁵⁸ Senaste lydelse 2022:146.

utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen i det ämnet eller ämnesområdet.

Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Skriftlig information om elevens skolgång får ges även i andra fall än vad som följer av första stycket och även vid andra tillfällen än vid ett utvecklingssamtal.

Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att uppfylla betygsriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Allmänna bestämmelser om betyg och betygssättning finns i 3 kap. 13–21 §§.

För elever som läser enligt specialskolans kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om betygssättning i 15–22 §§.

För elever som läser enligt *grundskolans* kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om intyg, studieomdöme och betyg i 11 kap. 17–23 §§. Betyg innan ett ämne har avslutats ska dock sättas vid de tidpunkter som anges i 16 § 1.

För elever som läser enligt *anpassade grundskolans* kursplaner gäller utöver 3 kap. bestämmelserna om intyg, studieomdöme och betyg i 11 kap. 17–23 §§. Betyg innan ett ämne har avslutats ska dock sättas vid de tidpunkter som anges i 16 § 1.

14 kap.

2 §

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

3 §

Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och *grundskola*. Staten ska erbjuda utbildning i fritidshem för

Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och *anpassad grundskola*. Staten ska erbjuda utbildning i

elever i specialskola och fritidshem för elever i specialskola
sameskola. och sameskola.

Hemkommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i
en fristående skola i de fall huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning.

10 §

En elev i förskoleklass, grundskola, *grundsärskola*, specialskola eller sameskola ska erbjudas utbildning i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

En elev i förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, specialskola eller sameskola ska erbjudas utbildning i fritidshem vid eller så nära som möjligt den skolenhet där eleven får utbildning.

14 §

En kommun som i sitt fritidshem har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning i fritidshemmet av elevens hemkommun, om elevens skolgång i den mottagande kommunens förskoleklass, grundskola eller *grundsärskola* grundar sig på 9 kap. 13 § första stycket, 10 kap. 24, 25 eller 26 § eller 11 kap. 24 § andra stycket 2 eller 25 §.

En kommun som i sitt fritidshem har en elev från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning i fritidshemmet av elevens hemkommun, om elevens skolgång i den mottagande kommunens förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola* grundar sig på 9 kap. 13 § första stycket, 10 kap. 24, 25 eller 26 § eller 11 kap. 24 § andra stycket 2 eller 25 §.

Även i andra fall då en kommun i sitt fritidshem har en elev från en annan kommun ska hemkommunen betala ersättning till den mottagande kommunen. Om kommunerna i ett sådant fall inte kommer överens om annat, ska ersättningen bestämmas med hänsyn till kommunens åtagande och elevens behov efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina egna fritidshem. Har en elev ett omfattande behov av särskilt stöd, behöver hemkommunen inte lämna bidrag för det särskilda stödet, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Ersättningen enligt första eller andra stycket ska i förekommande fall minskas med belopp som huvudmannen tar ut enligt 12 §.

15 kap.

5 §⁵⁹

Gymnasieskolan ska vara öppen endast för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande utbildning och som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år eller, i fall som avses i 36 §, 21 år. I 17 a kap. 4 § finns särskilda bestämmelser om målgruppen för den vidareutbildning som ges i form av ett fjärde tekniskt år.

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om

⁵⁹ Senaste lydelse 2014:530.

utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från *grundskolan*.

utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från *anpassade grundskolan*.

Bestämmelserna om gymnasieskolan gäller bara för ungdomar som är bosatta i landet. I 29 kap. 2–5 §§ finns ytterligare föreskrifter om bosättning och rätten till utbildning.

14 §⁶⁰

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för gymnasieskola anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän.

17 kap.

16 §⁶¹

Hemkommunen ansvarar för att alla behöriga ungdomar i hemkommunen erbjuds programinriktat val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion. Erbjödandet om programinriktat val ska avse utbildningar som är inriktade mot ett allsidigt urval av de nationella program som kommunen anordnar eller erbjuder genom samverkansavtal.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från *grundskolan* erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 12 § till elever som tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp.

Utöver det som följer av första stycket ansvarar hemkommunen för att elever från *anpassade grundskolan* erbjuds yrkesintroduktion och individuellt alternativ, om de önskar sådan utbildning. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det.

Hemkommunen får erbjuda språkintröduktion enligt 12 § till elever som tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp.

18 kap. Allmänna bestämmelser om *gymnasiesärskolan*

I detta kapitel finns

18 kap. Allmänna bestämmelser om *anpassade gymnasieskolan*

1 §⁶²

⁶⁰ Senaste lydelse 2020:446.

⁶¹ Senaste lydelse 2018:749.

⁶² Senaste lydelse 2018:749.

- allmänna bestämmelser (2–20 §§),
- bestämmelser om betyg (21–26 a §§),
- bestämmelser om *gymnasiesärskola* med offentlig huvudman (27–33 §§), och
- bestämmelser om fristående *gymnasiesärskola* (34–37 §§).
- bestämmelser om *anpassad gymnasieskola* med offentlig huvudman (27–33 §§), och
- bestämmelser om fristående *anpassad gymnasieskola* (34–37 §§).

2 §⁶³

Gymnasiesärskolan ska ge elever med *utvecklingsstörning* en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper.

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* ska i huvudsak bygga på de kunskaper som eleverna har fått i *grundskolan* eller i motsvarande utbildning.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om ungdomar med *utvecklingsstörning* ska gälla också för vissa andra ungdomar.

Anpassade gymnasieskolan ska ge elever med *intellektuell funktionsnedsättning* en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* ska i huvudsak bygga på de kunskaper som eleverna har fått i *anpassade grundskolan* eller i motsvarande utbildning.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om ungdomar med *intellektuell funktionsnedsättning* ska gälla också för vissa andra ungdomar.

3 §⁶⁴

Huvudmannen för *gymnasiesärskolan* ska samverka med samhället i övrigt.

Huvudmannen för *anpassade gymnasieskolan* ska samverka med samhället i övrigt.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

4 §⁶⁵

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en *utvecklingsstörning* inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som på grund av att de har en *intellektuell funktionsnedsättning* inte bedöms ha

⁶³ Senaste lydelse 2012:109.

⁶⁴ Senaste lydelse 2012:109.

⁶⁵ Senaste lydelse 2022:146.

betygskriterier som gäller för gymnasieskolan och som minst ska uppfyllas.

De ungdomar som tillhör målgruppen för *gymnasiesärskolan* har rätt att bli mottagna i *gymnasiesärskola* om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier som gäller för gymnasieskolan och som minst ska uppfyllas.

De ungdomar som tillhör målgruppen för *anpassade gymnasieskolan* har rätt att bli mottagna i *anpassad gymnasieskola* om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §⁶⁶

Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § andra stycket ska göras inför beslut om mottagande i *grundskolan* om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § andra stycket ska göras inför beslut om mottagande i *anpassade grundskolan* om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

6 §⁶⁷

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i *gymnasiesärskolan* inte tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp.

Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i *anpassade gymnasieskolan* inte tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan.

7 §⁶⁸

Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp om en utredning enligt 6 § visar detta. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt denna lag.

Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp om en utredning enligt 6 § visar detta. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt denna

⁶⁶ Senaste lydelse 2012:109.

⁶⁷ Senaste lydelse 2012:109.

⁶⁸ Senaste lydelse 2012:109.

Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från *gymnasiesärskolan* till gymnasieskolan eller vuxenutbildning.

lag. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från *anpassade gymnasieskolan* till gymnasieskolan eller vuxenutbildning.

8 §⁶⁹

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* består av nationella och individuella program.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* består av nationella och individuella program.

Närmare bestämmelser om program finns i 19 kap.

9 §⁷⁰

Varje kommun ska informera om *gymnasiesärskolans* olika program.

Varje kommun ska informera om *anpassade gymnasieskolans* olika program.

11 §⁷¹

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges i andra eller tredje stycket.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* ska i huvudsak vara skolförlagd, om inte annat anges i andra eller tredje stycket.

Gymnasial lärlingsutbildning ska enligt 19 kap. 10 § i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Av 22 kap. 3 § framgår att utbildning där distansundervisning används inte behöver vara i huvudsak skolförlagd.

13 §⁷²

Antagningsorganisationen får vara gemensam för *gymnasiesärskolan*, gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för *anpassade gymnasieskolan*, gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för *gymnasiesärskola* anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän.

Antagningsorganisationen får vara gemensam för *anpassad gymnasieskola* anordnad av kommuner, regioner och enskilda huvudmän.

14 §⁷³

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om erbjudande av utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från

I 17 kap. 16 § andra och tredje styckena finns bestämmelser om erbjudande av utbildning i gymnasieskolan för vissa elever från

⁶⁹ Senaste lydelse 2012:109.

⁷⁰ Senaste lydelse 2012:109.

⁷¹ Senaste lydelse 2020:605.

⁷² Senaste lydelse 2020:446.

⁷³ Senaste lydelse 2018:749.

grundskolan och elever som tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp.

anpassade grundskolan och elever som tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp.

15 §⁷⁴

När en elev börjar eller slutar vid en *gymnasiesärskola* med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

När en elev börjar eller slutar vid en *anpassad gymnasieskola* med en annan huvudman än hemkommunen, ska huvudmannen snarast meddela detta till hemkommunen.

Detsamma gäller om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning. Denna skyldighet påverkar inte huvudmannens ansvar för att ge stöd eller särskilt stöd till elever.

16 §⁷⁵

En elev i *gymnasiesärskolan* ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

En elev i *anpassade gymnasieskolan* ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Om en elev i *gymnasiesärskolan* utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Om en elev i *anpassade gymnasieskolan* utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag.

Vid upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

17 §⁷⁶

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* ska vara avgiftsfri.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* ska vara avgiftsfri.

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärmaterial som behövs för en tidsenlig utbildning.

Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut.

⁷⁴ Senaste lydelse 2014:1002.

⁷⁵ Senaste lydelse 2018:1098.

⁷⁶ Senaste lydelse 2012:109.

*Lydelse enligt SFS 2022:147**Föreslagen lydelse*22 §⁷⁷

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört *gymnasiesärskolearbete*. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

Om en elev på ett individuellt program har läst ett ämne enligt 19 kap. 15 §, ska betyg sättas när ämnet är avslutat. Om ämnet består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer.

Om en elev har läst ett ämne enligt gymnasieskolans ämnesplan ska, i stället för vad som föreskrivs i 23–26 §§, betyg sättas enligt bestämmelserna i 15 kap. 22–27 §§ om betygssättning i gymnasieskolan.

På de nationella programmen ska betyg sättas i ämnen och efter genomfört *gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola*. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*24 §⁷⁸

Som betyg på *gymnasiesärskolearbetet* ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för *gymnasiesärskolearbetet*. För den elev som inte har nått målen för *gymnasiesärskolearbetet* ska betyg inte sättas.

Som betyg på *gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola* ska beteckningen E användas om eleven har nått målen för *gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola*. För den elev som inte har nått målen för *gymnasiearbetet i anpassad gymnasieskola* ska betyg inte sättas.

*Lydelse enligt SFS 2022:146**Föreslagen lydelse*25 §⁷⁹

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av betygskriterierna. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg.

En *utvecklingsstörning* får beaktas vid betygssättningen bara om det finns synnerliga skäl.

En *intellektuell funktionsnedsättning* får beaktas vid betygs-

⁷⁷ Senaste lydelse 2022:147.

⁷⁸ Senaste lydelse 2012:109.

⁷⁹ Senaste lydelse 2022:146.

sättningen bara om det finns synnerliga skäl.

Trots vad som anges i första och andra styckena ska sådana delar av betygskriterierna som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid uppfyllas.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §⁸⁰

Varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i *gymnasiesärskolan*.

Kommunen får erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen. Kommuner som har ingått ett samverkansavtal bildar ett samverkansområde för utbildningen.

Vilka utbildningar som erbjuds och antalet platser på dessa ska så långt det är möjligt anpassas med hänsyn till ungdomarnas önskemål.

Varje kommun ansvarar för att alla ungdomar i kommunen som tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp erbjuds utbildning av god kvalitet i *anpassade gymnasieskolan*.

Kommunens organisation av gymnasiesärskolan

Kommunens organisation av anpassade gymnasieskolan

28 §⁸¹

Varje kommun ska vid utformningen av *gymnasiesärskolan* beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt. Varje kommun som anordnar *gymnasiesärskola* ska så långt det är möjligt organisera *gymnasiesärskolan* så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

Varje kommun ska vid utformningen av *anpassade gymnasieskolan* beakta vad som för eleverna är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt. Varje kommun som anordnar *anpassad gymnasieskola* ska så långt det är möjligt organisera *anpassade gymnasieskolan* så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet.

29 §⁸²

Efter överenskommelse med en kommun får en region anordna utbildning i *gymnasiesärskolan* på nationella och individuella program.

Efter överenskommelse med en kommun får en region anordna utbildning i *anpassade gymnasieskolan* på nationella och individuella program.

⁸⁰ Senaste lydelse 2019:947.

⁸¹ Senaste lydelse 2012:109.

⁸² Senaste lydelse 2019:947.

30 §⁸³

Elever i *gymnasiesärskola* med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

För elever som går i en annan kommuns *gymnasiesärskola* ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

Elevens hemkommun eller den region som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket.

Elever i *anpassad gymnasieskola* med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

För elever som går i en annan kommuns *anpassade gymnasieskola* ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter.

31 §⁸⁴

En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i *gymnasiesärskola* i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i *anpassad gymnasieskola* i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

32 §⁸⁵

Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en *gymnasiesärskola* med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Denna skyldighet gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. Skyldigheten

Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en *anpassad gymnasieskola* med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Denna skyldighet gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. Skyldigheten

⁸³ Senaste lydelse 2019:947.

⁸⁴ Senaste lydelse 2012:109.

⁸⁵ Senaste lydelse 2013:530.

gäller dock inte elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 19 kap. 39 §.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehålle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor.

gäller dock inte elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 19 kap. 39 §.

33 §⁸⁶

Regeringen meddelar föreskrifter om urval bland de sökande som har tagits emot till en *gymnasiesärskola* med offentlig huvudman.

Regeringen meddelar föreskrifter om urval bland de sökande som har tagits emot till en *anpassad gymnasieskola* med offentlig huvudman.

34 §⁸⁷

Varje fristående *gymnasiesärskola* ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en *gymnasiesärskola* med offentlig huvudman.

Varje fristående *anpassad gymnasieskola* ska vara öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i en *anpassad gymnasieskola* med offentlig huvudman.

Huvudmannen behöver inte ta emot eller ge fortsatt utbildning åt en elev om hemkommunen har beslutat att inte lämna bidrag för eleven enligt 19 kap. 47 § andra stycket.

För individuella program gäller skyldigheten enligt första stycket bara om huvudmannen och elevens hemkommun har kommit överens om det bidrag som kommunen ska betala till huvudmannen för utbildningen.

35 §⁸⁸

Elever i *gymnasiesärskola* med enskild huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Elever i *anpassad gymnasieskola* med enskild huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunen är dock inte skyldig att anordna skolskjuts om organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

⁸⁶ Senaste lydelse 2012:109.

⁸⁷ Senaste lydelse 2012:109.

⁸⁸ Senaste lydelse 2012:109.

19 kap. Utbildning på program i gymnasiesärskolan**19 kap. Utbildning på program i anpassade gymnasieskolan**1 §⁸⁹

I detta kapitel finns bestämmelser om

- utbildningarnas utformning och innehåll (2–26 §§),
- dokumentation av genomförd utbildning i anpassad gymnasieskola (27 §),
- ansökan, mottagande och fullföljande av utbildningen (28–33 §§),
- utbildning på program vid en gymnasiesärskola med offentlig huvudman (34–44 §§), och
- utbildning på program vid en fristående gymnasiesärskola (45–48 §§).

- dokumentation av genomförd utbildning i anpassad gymnasieskola (27 §),
- utbildning på program vid en anpassad gymnasieskola med offentlig huvudman (34–44 §§), och
- utbildning på program vid en fristående anpassad gymnasieskola (45–48 §§).

3 §⁹⁰

I de nationella programmen ska följande ämnen ingå:

- svenska eller svenska som andraspråk,
- engelska,
- matematik,
- idrott och hälsa,
- estetisk verksamhet,
- historia,
- samhällskunskap,
- religionskunskap, och
- naturkunskap.

Vidare ska det ingå ämnen som ger programmet dess karaktär.

Det ska också finnas individuellt val.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ämnen och individuellt val i gymnasiesärskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om ämnen och individuellt val i anpassade gymnasieskolan.

Gymnasial lärlingsutbildning i gymnasiesärskolanGymnasial lärlingsutbildning i anpassade gymnasieskolan10 §⁹¹

Inom de nationella programmen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning som börjar det första, andra, tredje eller fjärde läsåret.

⁸⁹ Senaste lydelse 2012:109.

⁹⁰ Senaste lydelse 2012:109.

⁹¹ Senaste lydelse 2012:109.

Gymnasial lärlingsutbildning i *gymnasiesärskolan* ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning i *gymnasiesärskolan*.

Gymnasial lärlingsutbildning i *anpassade gymnasieskolan* ska i huvudsak vara förlagd till en eller flera arbetsplatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om gymnasial lärlingsutbildning i *anpassade gymnasieskolan*.

17 §⁹²

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* är avsedd att genomgås under fyra läsår. Huvudmannen får dock besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

Regeringen får meddela föreskrifter om huvudmannens befogenheter enligt första stycket.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* är avsedd att genomgås under fyra läsår. Huvudmannen får dock besluta att utbildningen får fördelas på längre tid.

18 §⁹³

Av 18 kap. 11 § framgår att utbildningen i *gymnasiesärskolan* i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i *gymnasiesärskolan* i 10 §.

Av 18 kap. 11 § framgår att utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* i huvudsak ska vara skolförlagd om inte annat följer av bestämmelserna om gymnasial lärlingsutbildning i *anpassade gymnasieskolan* i 10 §.

Ett nationellt program ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om minsta omfattning av det arbetsplatsförlagda lärandet och om undantag från bestämmelserna i 18 kap. 11 §.

19 §⁹⁴

Utbildningen i *gymnasiesärskolan* ska bedrivas som heltidsstudier.

Utbildningen i *anpassade gymnasieskolan* ska bedrivas som heltidsstudier.

21 §⁹⁵

Omfattningen av studierna på nationella program anges i *gymnasiesärskolepoäng*. Utbildningens omfattning är 2 500 poäng. Fördelningen av poängen framgår av en poängplan i bilaga 4.

Omfattningen av studierna på nationella program anges i *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola*. Utbildningens omfattning är 2 500 poäng. Fördelningen av poängen framgår av en poängplan i bilaga 4.

⁹² Senaste lydelse 2012:109.

⁹³ Senaste lydelse 2012:109.

⁹⁴ Senaste lydelse 2012:109.

⁹⁵ Senaste lydelse 2018:749.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om poängplanen.

23 §⁹⁶

I utbildningen på de nationella programmen ska ett *gymnasie-särskolearbete* ingå.

I utbildningen på de nationella programmen ska ett *gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola* ingå.

Lydelse enligt SFS 2022:147

Föreslagen lydelse

24 §⁹⁷

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

För varje nivå ska det anges hur många *gymnasiesärskolepoäng* som nivån omfattar.

För varje nivå ska det anges hur många *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola* som nivån omfattar.

25 §⁹⁸

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört *gymnasiesärskolearbete* fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Har en elev efter en avslutad nivå i ett ämne eller ett genomfört *gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola* fått lägst betyget E, är huvudmannen inte skyldig att erbjuda ytterligare utbildning av samma slag, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en elev ska få

1. börja läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne, och
2. läsa ett ämne eller en viss nivå i ett ämne på nytt.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Dokumentation av genomförd gymnasiesärskoleutbildning

Dokumentation av genomförd utbildning i anpassad gymnasieskola

27 §⁹⁹

Elever som har genomfört en *gymnasiesärskoleutbildning* ska få ett *gymnasiesärskolebevis*.

Elever som har genomfört en *utbildning i anpassade gymnasieskolan* ska få ett *gymnasieskolebevis avseende anpassad gymnasieskola*.

⁹⁶ Senaste lydelse 2012:109.

⁹⁷ Senaste lydelse 2022:147.

⁹⁸ Senaste lydelse 2022:147.

⁹⁹ Senaste lydelse 2012:109.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om dokumentation av genomförd *gymnasiesärskoleutbildning*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om dokumentation av genomförd *utbildning i anpassad gymnasieskola*.

28 §¹⁰⁰

En ansökan till ett nationellt eller individuellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning i *gymnasieskolan* som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

En ansökan till ett nationellt eller individuellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning i *anpassade gymnasieskolan* som börjar första läsåret ska ges in till den sökandes hemkommun. Avser ansökan mer än en utbildning ska den sökande ange i vilken ordning han eller hon önskar komma i fråga.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman, ska ansökan omedelbart sändas vidare till den huvudmannen.

29 §¹⁰¹

Huvudmannen för den sökta utbildningen prövar frågan om den sökande ska tas emot.

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för *gymnasieskolan*, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Om hemkommunen enligt 18 kap. 5 § har beslutat att en sökande inte tillhör målgruppen för *anpassade gymnasieskolan*, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att söka till gymnasieskolan i hemkommunen så snart som möjligt.

Hemkommunen ska göra en bedömning av om en ungdom som har sökt till ett individuellt program har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande inte har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska den sökande tas emot på ett individuellt program. Om hemkommunen bedömer att den sökande har förutsättningar att följa undervisningen på ett nationellt program, ska kommunen bereda honom eller henne tillfälle att så snart som möjligt söka till nationella program som anordnas av hemkommunen.

31 §¹⁰²

Det som sägs i 30 § gäller på motsvarande sätt den elev som har

Det som sägs i 30 § gäller på motsvarande sätt den elev som har påbörjat gymnasial lärlings-

¹⁰⁰ Senaste lydelse 2012:109.

¹⁰¹ Senaste lydelse 2012:109.

¹⁰² Senaste lydelse 2012:109.

påbörjat gymnasial lärlings- utbildning i *anpassade gymnasie-*
utbildning i *gymnasiesärskolan. skolan.*

Om lämplig arbetsplatsförlagd utbildning inte längre kan anordnas, ska eleven i stället erbjudas att fullfölja sin utbildning genom skolförlagd utbildning på det aktuella programmet. Om inte heller detta är möjligt, ska erbjudandet avse att fullfölja utbildningen på ett annat nationellt program.

34 §¹⁰³

Kommunen ska sträva efter att erbjudandet om utbildning i *gymnasiesärskolan* ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

Kommunen ska sträva efter att erbjudandet om utbildning i *anpassade gymnasieskolan* ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar.

36 §¹⁰⁴

Utöver det som följer av 35 § ska sådana sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen tas emot i första hand om de har sökt till

1. sådan utbildning som avses i 35 § och med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den *gymnasiesärskola* dit de har sökt,

2. ett nationellt program eller till en nationell inriktning som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder den sökta utbildningen,

3. gymnasial lärlingsutbildning i *gymnasiesärskolan* som börjar det första läsåret och är hemmahörande i en kommun som inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet,

4. ett nationellt program och har åberopat att huvudmannen inom det sökta programmet anordnar en nationell inriktning som börjar senare än första läsåret och som hemkommunen inte erbjuder,

5. ett nationellt program som saknar nationella inriktningar och har åberopat att huvudmannen anordnar programmet i huvudsak skolförlagt, vilket hemkommunen inte erbjuder, eller

6. en utbildning som det har fattats beslut om riksrekrytering för enligt 37 §.

40 §¹⁰⁵

En kommun får ta emot en elev från en annan kommun på ett individuellt program i sin

En kommun får ta emot en elev från en annan kommun på ett individuellt program i sin *an-*

¹⁰³ Senaste lydelse 2012:109.

¹⁰⁴ Senaste lydelse 2012:109.

¹⁰⁵ Senaste lydelse 2019:947.

gymnasiesärskola under förutsättning att hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Även en region får ta emot en elev på ett individuellt program under samma förutsättning.

Det som sägs i första stycket gäller dock endast om hemkommunen och den mottagande kommunen eller regionen kommer överens om ersättningen för utbildningen.

passade gymnasieskola under förutsättning att hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Även en region får ta emot en elev på ett individuellt program under samma förutsättning.

41 §¹⁰⁶

Innan en kommun tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp. Detsamma gäller innan en region tar emot en sökande. I de fall där eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om ersättning för utbildningen enligt 40 §.

Innan en kommun tar emot en sökande som inte är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen ska yttrande inhämtas från den sökandes hemkommun. Yttrandet ska innehålla uppgift om huruvida eleven tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp. Detsamma gäller innan en region tar emot en sökande. I de fall där eleven har sökt till ett individuellt program ska yttrandet också innehålla uppgifter om huruvida eleven kan följa ett nationellt program och om överenskommelse om ersättning för utbildningen enligt 40 §.

45 §¹⁰⁷

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i *gymnasiesärskolan* vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

Bidraget består av ett grundbelopp enligt 46 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 47 §.

Första stycket gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje elev på ett nationellt program vid skolenheten som hemkommunen enligt 18 kap. 27 § var skyldig att erbjuda utbildning i *anpassade gymnasieskolan* vid den tidpunkt när utbildningen påbörjades.

¹⁰⁶ Senaste lydelse 2019:947.

¹⁰⁷ Senaste lydelse 2015:73.

20 kap.**1 §¹⁰⁸**

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–9 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på grundläggande nivå (10–15 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå (16–23 §§),
- bestämmelser om kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (24–33 §§),
- bestämmelser om sammanhållen utbildning för vissa nyanlända invandrare (33 a och 33 b §§),
- bestämmelser om betyg (34–41 a §§),
- bestämmelser om validering (42 och 43 §§), och
- bestämmelser om intyg (44 och 45 §§).

2 §¹⁰⁹

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande,
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling,
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning, och
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras.

3 §¹¹⁰

Kommunerna ska tillhandahålla kommunal vuxenutbildning.

Utbildningen ska tillhandahållas

- på grundläggande nivå,
- på gymnasial nivå,

¹⁰⁸ Senaste lydelse 2022:109.

¹⁰⁹ Senaste lydelse 2020:447.

¹¹⁰ Senaste lydelse 2020:446.

- som *särskild* utbildning på grundläggande nivå,
- som *särskild* utbildning på gymnasial nivå, och
- som svenska för invandrare.
- som *anpassad* utbildning på grundläggande nivå,
- som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå, och

4 §¹¹¹

Utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna sådana kunskaper som de behöver för att delta i samhälls- och arbetslivet. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i gymnasieskolan ska ge.

Särskild utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i *grundskolan* ska ge.

Särskild utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i *gymnasieskolan* ska ge.

Anpassad utbildning på grundläggande nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen i *anpassade grundskolan* ska ge.

Anpassad utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge vuxna kunskaper på en nivå som motsvarar den som utbildningen på nationella program i *anpassade gymnasieskolan* ska ge.

Utbildning i svenska för invandrare syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket. Utbildningen syftar också till att ge vuxna invandrare som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter möjlighet att förvärva sådana färdigheter. Utbildningen får ske på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar.

Lydelse enligt SFS 2022:147

Föreslagen lydelse

5 §¹¹²

Utbildning på grundläggande nivå, *särskild* utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

1. ämnen, och
2. ett komvuxarbete.

Ett ämne består av en eller flera nivåer.

På gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnen och komvuxarbetet med gymnasiepoäng.

Utbildning på grundläggande nivå, *anpassad* utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare bedrivs i form av kurser. Utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå bedrivs i form av

¹¹¹ Senaste lydelse 2020:446.

¹¹² Senaste lydelse 2022:147.

Inom *särskild* utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnena och komvuxarbetet med *gymnasiesärskolepoäng*.

Inom *anpassad* utbildning på gymnasial nivå anges omfattningen av nivåerna i ämnena och komvuxarbetet med *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola*.

5 a §¹¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå där betyg inte sätts får bedrivas i form av kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå där betyg inte sätts får bedrivas i form av kurser.

6 §¹¹⁴

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i *särskild* utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje ämne i utbildning på gymnasial nivå och i *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och *gymnasiesärskolepoäng*. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller *gymnasiesärskolepoäng* inte ska beräknas för vissa kurser.

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå och i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. För varje ämne i utbildning på gymnasial nivå och i *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner, ämnesplaner, gymnasiepoäng och *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola*. Sådana föreskrifter får innebära att kursplaner eller ämnesplaner inte ska finnas eller att gymnasiepoäng eller *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola* inte ska beräknas för vissa kurser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om mål för komvuxarbetet.

Lydelse enligt prop. 2021/22:159 Föreslagen lydelse

6 a §¹¹⁵

I utbildning på gymnasial nivå och i *särskild* utbildning på

I utbildning på gymnasial nivå och i *anpassad* utbildning på

¹¹³ Senaste lydelse 2022:147.

¹¹⁴ Senaste lydelse 2022:147.

¹¹⁵ Senaste lydelse 2022:000.

gymnasial nivå kan kurser som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

gymnasial nivå kan kurser som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹¹⁶

Utbildningen ska vara avgiftsfri, om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 21 §. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev inom utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå eller inom *särskild* utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Huvudmannen får bestämma att böcker och andra lärverktyg, som varje elev inom utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå eller inom *anpassad* utbildning på grundläggande eller gymnasial nivå har för eget bruk och får behålla som sin egendom, ska anskaffas av eleverna själva eller erbjudas mot avgifter som högst motsvarar huvudmannens anskaffningskostnader. Lärverktyg som används i utbildningen ska i övrigt tillhandahållas utan kostnad för eleverna.

Elever inom utbildning i svenska för invandrare ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Huvudmannen får dock besluta att elever ska hålla sig med enstaka egna lärverktyg.

Avgifter får inte tas ut i samband med ansökan om plats.

Lydelse enligt SFS 2022:147

Föreslagen lydelse

9 §¹¹⁷

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja utbildningen på kursen. Den som har antagits till en viss nivå i ett ämne har rätt att fullfölja utbildningen på den aktuella nivån.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen eller den aktuella nivån i ämnet ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

¹¹⁶ Senaste lydelse 2020:446.

¹¹⁷ Senaste lydelse 2022:147.

Den vars utbildning på grundläggande nivå eller *särskilda* utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå eller *särskilda* utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

Den vars utbildning på grundläggande nivå eller *anpassad* utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Den vars utbildning på gymnasial nivå eller *anpassade* utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹¹⁸

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 eller 11 a § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *särskild* utbildning på grundläggande nivå och som önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *särskild* utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 11 eller 11 a § har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå och som önskar det, också får delta i sådan utbildning.

Varje kommun ska aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

10 a §¹¹⁹

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå eller *särskild* utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

Hemkommunen är skyldig att se till att den som avser att påbörja utbildning på grundläggande nivå eller *anpassad* utbildning på grundläggande nivå erbjuds studie- och yrkesvägledning.

11 a §¹²⁰

En vuxen med *utvecklingsstörning* har rätt att delta i *särskild*

En vuxen med *intellektuell funktionsnedsättning* har rätt att

¹¹⁸ Senaste lydelse 2020:446.

¹¹⁹ Senaste lydelse 2020:446.

¹²⁰ Senaste lydelse 2020:446.

utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

delta i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,

2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i *grundskolan* syftar till att ge, och

3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med *utvecklingsstörning* också ska gälla för vissa andra vuxna.

2. saknar sådana kunskaper som utbildningen i *anpassade grundskolan* syftar till att ge, och

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med *intellektuell funktionsnedsättning* också ska gälla för vissa andra vuxna.

12 §¹²¹

Om en elev i utbildning på grundläggande nivå eller i *särskild* utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

Om en elev i utbildning på grundläggande nivå eller i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå har bristfälliga kunskaper i svenska språket, får utbildningen tillhandahållas på elevens modersmål eller något annat språk som eleven behärskar. Sådan utbildning ska kompletteras med undervisning eller träning i svenska språket.

13 §¹²²

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *särskild* utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 eller 11 a § är uppfyllda.

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i *anpassad* utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 eller 11 a § är uppfyllda.

15 §¹²³

En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå eller i sin *särskilda* utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning från elevens

En kommun, som i sin utbildning på grundläggande nivå eller i sin *anpassade* utbildning på grundläggande nivå har en elev som kommer från en annan kommun, ska få ersättning för sina kostnader för den elevens utbildning

¹²¹ Senaste lydelse 2020:446.

¹²² Senaste lydelse 2020:446.

¹²³ Senaste lydelse 2020:446.

hemkommun. Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

från elevens hemkommun. Detta gäller endast om hemkommunen har bedömt eller, efter överklagande av ett beslut enligt 14 § andra stycket, beslut har meddelats att eleven har rätt att delta i utbildningen.

Lydelse enligt prop. 2021/22:159

Föreslagen lydelse

16 §¹²⁴

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 19, 19 a eller 19 b § har rätt att delta i en utbildning och önskar delta i den, också får det. Varje kommun ska därutöver erbjuda utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå enligt 16 a och 16 b §§.

Hemkommunen ansvarar för att de som enligt 19, 19 a eller 19 b § har rätt att delta i en utbildning och önskar delta i den, också får det. Varje kommun ska därutöver erbjuda utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå enligt 16 a och 16 b §§.

16 b §¹²⁵

Utöver vad som framgår av 16 och 16 a §§ ska kommunerna sträva efter att erbjuda utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå som svarar mot vuxnas efterfrågan och behov.

Utöver vad som framgår av 16 och 16 a §§ ska kommunerna sträva efter att erbjuda utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå som svarar mot vuxnas efterfrågan och behov.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹²⁶

Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå samt aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

Varje kommun ska informera om möjligheterna till utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå samt aktivt verka för att vuxna i kommunen deltar i sådan utbildning.

18 §¹²⁷

En region får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får regionen tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå även inom andra områden.

¹²⁴ Senaste lydelse 2022:000.

¹²⁵ Senaste lydelse 2022:000.

¹²⁶ Senaste lydelse 2020:446.

¹²⁷ Senaste lydelse 2020:446.

En region får tillhandahålla *särskild* utbildning på gymnasial nivå efter överenskommelse med en kommun.

En region får tillhandahålla *anpassad* utbildning på gymnasial nivå efter överenskommelse med en kommun.

20 a §¹²⁸

En vuxen med *utvecklingsstörning* är behörig att delta i *särskild* utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

En vuxen med *intellektuell funktionsnedsättning* är behörig att delta i *anpassad* utbildning på gymnasial nivå från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

1. är bosatt i landet,
2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge,
3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, och
4. i övrigt uppfyller föreskrivna villkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket men har slutfört utbildning i *gymnasiesärskolan* eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Behörig är också den som är yngre än vad som anges i första stycket men har slutfört utbildning i *anpassade gymnasieskolan* eller likvärdig utbildning och uppfyller övriga behörighetsvillkor.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med *utvecklingsstörning* också ska gälla för vissa andra vuxna.

Av 29 kap. 8 § följer att det som sägs i denna lag om personer med *intellektuell funktionsnedsättning* också ska gälla för vissa andra vuxna.

Lydelse enligt prop. 2021/22:159

Föreslagen lydelse

21 §¹²⁹

En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå eller i *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

En ansökan om att delta i utbildning på gymnasial nivå eller i *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska ges in till den sökandes hemkommun.

Om ansökan avser en utbildning som anordnas av en annan huvudman ska hemkommunen skyndsamt sända ansökan vidare till den huvudmannen. Till ansökan ska fogas ett yttrande av vilket det framgår om hemkommunen åtar sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning. Ett yttrande behövs inte om det är onödigt med hänsyn till en tidigare överenskommelse.

¹²⁸ Senaste lydelse 2020:446.

¹²⁹ Senaste lydelse 2022:000.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §¹³⁰

Den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå eller *särskild* utbildning på gymnasial nivå beslutar om den sökande ska tas emot till utbildningen.

Hemkommunen ska ta emot en sökande om de villkor som anges i 20 eller 20 a § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §.

En kommun ska ta emot en sökande från en annan kommun och en region ska ta emot en sökande, om

1. de villkor som anges i 20 eller 20 a § är uppfyllda eller om den sökande har rätt till utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b §, och

2. hemkommunen har åtagit sig eller, efter överklagande enligt 28 kap. 12 §, ska åta sig att svara för kostnaderna för den sökandes utbildning.

Av ett beslut om att en sökande ska tas emot till utbildning på gymnasial nivå ska det framgå på vilken eller vilka grunder den sökande tas emot.

23 §¹³¹

Om den sökande har rätt att delta i utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b § innebär ett beslut om mottagande enligt 22 § att den sökande också antas till utbildningen. I övrigt är det den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå eller *särskild* utbildning på gymnasial nivå som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Om den sökande har rätt att delta i utbildning enligt 19, 19 a eller 19 b § innebär ett beslut om mottagande enligt 22 § att den sökande också antas till utbildningen. I övrigt är det den huvudman som anordnar utbildning på gymnasial nivå eller *anpassad* utbildning på gymnasial nivå som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

*Lydelse enligt SFS 2022:147**Föreslagen lydelse*35 §¹³²

I utbildning på grundläggande nivå, *särskild* utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas på varje avslutad kurs.

Inom den del av den *särskilda* utbildningen på grundläggande

I utbildning på grundläggande nivå, *anpassad* utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas på varje avslutad kurs.

Inom den del av den *anpassade* utbildningen på grundläggande

¹³⁰ Senaste lydelse 2020:446.

¹³¹ Senaste lydelse 2020:446.

¹³² Senaste lydelse 2022:147.

nivå som motsvarar *träningsskolan* inom *grundskolan* ska betyg inte sättas. Efter en avslutad kurs ska i stället ett intyg utfärdas om att eleven har deltagit i kursen.

nivå som motsvarar *utbildning inom ämnesområden i anpassad grundskola* ska betyg inte sättas. Efter en avslutad kurs ska i stället ett intyg utfärdas om att eleven har deltagit i kursen.

35 a §¹³³

I utbildning på gymnasial nivå och *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller *gymnasieskolan*.

Betyg ska också sättas efter genomfört komvuxarbete.

I utbildning på gymnasial nivå och *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska betyg sättas i ämnen. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet.

När ett godkänt betyg sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer ska betyget anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Detta gäller även om betygen på de lägre nivåerna har satts inom gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan*.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 §¹³⁴

Som betyg på utbildning på grundläggande nivå och i svenska för invandrare ska någon av beteckningarna Godkänt eller Icke godkänt användas.

Som betyg på *särskild* utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Som betyg på *anpassad* utbildning på grundläggande nivå ska beteckningen Godkänt användas. För den elev som inte uppnår betyget Godkänt ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Som betyg på utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Betyg för godkända resultat betecknas med A, B, C, D och E. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F.

Som betyg på *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E

Som betyg på *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller

¹³³ Senaste lydelse 2022:147.

¹³⁴ Senaste lydelse 2020:447.

användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

E användas för godkända resultat. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår betyget E ska ett intyg om att eleven har deltagit i kursen utfärdas.

Lydelse enligt SFS 2022:146

Föreslagen lydelse

38 §¹³⁵

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av betygsriterierna. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygsriterierna för ett visst betyg.

Vid betygssättning inom *särskild* utbildning på grundläggande och gymnasial nivå får en *utvecklingsstörning* beaktas bara om det finns synnerliga skäl.

Vid betygssättning inom *anpassad* utbildning på grundläggande och gymnasial nivå får en *intellektuell funktionsnedsättning* beaktas *bara* om det finns synnerliga skäl.

Trots vad som anges i första och andra styckena ska sådana delar av betygsriterierna som rör säkerhet eller som hänvisar till lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter alltid uppfyllas.

Lydelse enligt SFS 2022:147

Föreslagen lydelse

40 §¹³⁶

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på grundläggande nivå, *särskild* utbildning på grundläggande nivå eller utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på grundläggande nivå, *anpassad* utbildning på grundläggande nivå eller utbildning i svenska för invandrare ska ha möjlighet att genomgå provning i alla kurser som det sätts betyg på. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på kursen.

Provning i en kurs får göras bara hos en huvudman som anordnar den aktuella kursen.

Med provning i en kurs avses en bedömning av kunskaper som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelserna om betyg och betygssättning i 35–37 och 38 §§.

¹³⁵ Senaste lydelse 2022:146.

¹³⁶ Senaste lydelse 2022:147.

40 a §¹³⁷

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som prövningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* får dock inte genomgå prövning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått minst betyget E på den nivån.

Prövning i ett ämne får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning i ämnet på den nivå som prövningen gäller.

Med prövning i ett ämne avses en bedömning av kunskaper på den nivå i ämnet som prövningen gäller som resulterar i ett betyg som sätts i enlighet med bestämmelserna om betyg och betygssättning i 35–37 och 38 §§.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i alla ämnen som det sätts betyg i och på samtliga nivåer i dessa ämnen. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg i ämnet och även om betyget omfattar den nivå i ämnet som prövningen gäller. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* får dock inte genomgå prövning på en viss nivå i ett ämne om eleven tidigare har fått minst betyget E på den nivån.

40 b §¹³⁸

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller *särskild* utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett *gymnasiesärskolearbete*. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i *gymnasiesärskolan* får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett *gymnasiesärskolearbete*.

Den som är bosatt i landet och vill ha betyg från utbildning på gymnasial nivå eller *anpassad* utbildning på gymnasial nivå ska ha möjlighet att genomgå prövning i komvuxarbete. Detta gäller även den som tidigare har fått betyg på komvuxarbetet, ett gymnasiearbete eller ett *gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola*. Den som fortfarande är elev i gymnasieskolan eller i *anpassade gymnasieskolan* får dock inte genomgå prövning i ett komvuxarbete om eleven tidigare har fått betyget E på ett gymnasiearbete eller ett *gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola*.

Prövning i komvuxarbete får göras bara hos en huvudman som anordnar utbildning inom det kunskapsområde som komvuxarbetet avser.

¹³⁷ Senaste lydelse 2022:147.

¹³⁸ Senaste lydelse 2022:147.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***21 kap.****1 §¹³⁹**

I detta kapitel finns bestämmelser om

- allmänna förutsättningar för fjärrundervisning i vissa skolformer (2 och 3 §§),
- när fjärrundervisning får användas i vissa obligatoriska skolformer (4 och 5 §§),
- när fjärrundervisning får användas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (6 §),
- när fjärrundervisning får användas i utbildning vid särskilda ungdomshem (7 §),
- försöksverksamhet (8 §),
- beslut om fjärrundervisning (9 §),
- utförare av fjärrundervisning (10 §),
- krav på fjärrundervisning (11–13 §§), och
- bemyndigande (14 §).

2 §¹⁴⁰

Fjärrundervisning får användas i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta kapitel och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet. Fjärrundervisning får inte användas i förskolan.

Fjärrundervisning får användas i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta kapitel och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet. Fjärrundervisning får inte användas i förskolan.

*Lydelse enligt prop. 2021/22:111**Föreslagen lydelse***4 §¹⁴¹**

I grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan och sameskolan får fjärrundervisning användas endast i ämnena

- engelska,
- matematik,
- moderna språk,
- modersmål,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,

I grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan och sameskolan får fjärrundervisning användas endast i ämnena

¹³⁹ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴⁰ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴¹ Senaste lydelse 2022:000.

- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- samiska,
- svenska,
- svenska som andraspråk,
- teckenspråk, och
- teknik.

I grundskolan får fjärrundervisning även användas för extra studietid och integrerad samisk undervisning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹⁴²

Regeringen får meddela föreskrifter om begränsningar i fråga om i vilka årskurser som fjärrundervisning får användas i grundskolan, *grundskolan*, specialskolan och sameskolan.

Regeringen får meddela föreskrifter om begränsningar i fråga om i vilka årskurser som fjärrundervisning får användas i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan och sameskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om de angivna skolformerna meddela föreskrifter om

1. elevgruppernas storlek när fjärrundervisning används, och
2. i vilken omfattning fjärrundervisning får användas.

När fjärrundervisning får användas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

När fjärrundervisning får användas i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

Lydelse enligt SFS 2022:147

Föreslagen lydelse

6 §¹⁴³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* meddela föreskrifter om

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* meddela föreskrifter om

1. i vilka ämnen och nivåer i dessa ämnen som fjärrundervisning får användas,
2. elevgruppernas storlek när fjärrundervisning används, och
3. i vilken omfattning fjärrundervisning får användas.

¹⁴² Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴³ Senaste lydelse 2022:147.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*8 §¹⁴⁴

Regeringen får meddela föreskrifter om en försöksverksamhet med fjärrundervisning i

1. förskoleklassen, och
2. grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan och sameskolan i *grundskolan*, specialskolan och sameskolan i andra ämnen än de som anges i 4 §.

En sådan försöksverksamhet som avses i första stycket ska i övrigt bedrivas enligt bestämmelserna i detta kapitel.

11 §¹⁴⁵

Bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet finns i 2 kap. 13–19 §§. I stället för vad som anges i 2 kap. 18 och 19 §§ får en lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § ändå bedriva fjärrundervisning om

1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *gymnasiesärskola*, och
1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola*, och
2. läraren är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

13 §¹⁴⁶

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan och sameskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig.

Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person.

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan och sameskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig.

14 §¹⁴⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om fjärrundervisning i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om fjärrundervisning i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan*.

¹⁴⁴ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴⁵ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴⁶ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴⁷ Senaste lydelse 2020:605.

22 kap.**1 §¹⁴⁸**

I detta kapitel finns bestämmelser om

– allmänna förutsättningar för distansundervisning i vissa skolformer (2–4 §§),

– när distansundervisning får användas i vissa obligatoriska skolformer (5 och 6 §§),

– när distansundervisning får användas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (7 och 8 §§),

– när distansundervisning får användas i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan (7 och 8 §§),

– utförare av distansundervisning (9 §),

– krav på distansundervisning (10 och 11 §§),

– resor och boende (12 §),

– särskilda bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan där distansundervisning får användas för hela utbildningen (13–22 §§), och

– särskilda bestämmelser om utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan där distansundervisning får användas för hela utbildningen (13–22 §§), och

– bemyndigande (23 §).

2 §¹⁴⁹

Distansundervisning får användas i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta kapitel och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet. Distansundervisning får inte användas i förskolan och förskoleklassen.

Distansundervisning får användas i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta kapitel och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet. Distansundervisning får inte användas i förskolan och förskoleklassen.

I utbildning där distansundervisning används får även andra former av undervisning användas.

4 §¹⁵⁰

För en elev i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan eller sameskolan som har fått distansundervisning ska den totala undervisningstiden efter att eleven har återgått till ordinarie undervisning motsvara minst den tid som återstår

För en elev i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan eller sameskolan som har fått distansundervisning ska den totala undervisningstiden efter att eleven har återgått till ordinarie undervisning motsvara minst den tid

¹⁴⁸ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁴⁹ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵⁰ Senaste lydelse 2020:605.

för övriga elever i den aktuella årskursen under den kvarvarande skoltiden.

För en elev i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* som har fått distansundervisning och som återgår till ordinarie undervisning ska den garanterade undervisningstiden efter att eleven har återgått motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den aktuella utbildningen under den kvarvarande skoltiden.

som återstår för övriga elever i den aktuella årskursen under den kvarvarande skoltiden.

För en elev i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* som har fått distansundervisning och som återgår till ordinarie undervisning ska den garanterade undervisningstiden efter att eleven har återgått motsvara minst den tid som återstår för övriga elever i den aktuella utbildningen under den kvarvarande skoltiden.

5 §¹⁵¹

Distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11 a § i grundskolan, *grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om alla andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga och om elevens vårdnadshavare medger att sådan undervisning används. I lågstadiet får dock sådan undervisning användas som särskilt stöd endast om det finns synnerliga skäl.

Distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11 a § i grundskolan, *anpassade grundskolan*, *specialskolan* eller *sameskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om alla andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga och om elevens vårdnadshavare medger att sådan undervisning används. I lågstadiet får dock sådan undervisning användas som särskilt stöd endast om det finns synnerliga skäl.

När distansundervisning får användas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

När distansundervisning får användas i gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan*

7 §¹⁵²

Distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11 a § inom ramen för en påbörjad utbildning i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk,

Distansundervisning får användas som särskilt stöd enligt 3 kap. 11 a § inom ramen för en påbörjad utbildning i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumen-

¹⁵¹ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵² Senaste lydelse 2020:605.

psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används.

terad medicinsk, psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används.

8 §¹⁵³

Distansundervisning får användas för en hel utbildning i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik eller av andra särskilda skäl.

Distansundervisning får användas för en hel utbildning i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik eller av andra särskilda skäl.

Bestämmelser om behörighet, mottagande, riksrekrytering och urval till sådan utbildning som avses i första stycket finns i 13–15 §§.

10 §¹⁵⁴

Bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet finns i 2 kap. 13–19 §§. I stället för vad som anges i 2 kap. 18 § får en lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § ändå bedriva distansundervisning om

1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *gymnasiesärskola*, och

1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola*, och

2. läraren är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

13 §¹⁵⁵

För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

För behörighet till en utbildning i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 § ska den sökande när det gäller

1. gymnasieskolan, uppfylla de behörighetskrav som gäller för en sådan utbildning enligt 16 kap. 29–33 §§, 17 kap. 8–12 §§, 17 a kap. 4 § eller 16 § första stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 34 § eller 17 a kap. 16 § andra stycket, eller

2. *gymnasiesärskolan*, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

2. *anpassade gymnasieskolan*, tillhöra målgruppen för skolformen enligt 18 kap. 4 §.

¹⁵³ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵⁴ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵⁵ Senaste lydelse 2020:605.

14 §¹⁵⁶

Huvudmannen för en sådan utbildning som avses i 13 § prövar om en sökande är behörig och ska tas emot. Huvudmannen är vid denna prövning bunden av hemkommunens beslut enligt 18 kap. 5 § att en sökande tillhör *gymnasiesärskolans* målgrupp.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i *gymnasiesärskolan* om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

Huvudmannen för en sådan utbildning som avses i 13 § prövar om en sökande är behörig och ska tas emot. Huvudmannen är vid denna prövning bunden av hemkommunens beslut enligt 18 kap. 5 § att en sökande tillhör *anpassade gymnasieskolans* målgrupp.

Behöriga sökande från hela landet ska tas emot till utbildningen (riksrekrytering). Huvudmannen är dock bara skyldig att ta emot en sökande till en utbildning som avser programinriktat val som har utformats för en enskild elev, yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion i gymnasieskolan eller till en utbildning som avser ett individuellt program i *anpassade gymnasieskolan* om huvudmannen och den sökandes hemkommun har kommit överens om ersättningen.

17 §¹⁵⁷

En offentlig huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 § ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning).

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

En offentlig huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 § ska ersättas för sina kostnader för elevens utbildning av elevens hemkommun (interkommunal ersättning).

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan ska hemkommunen betala det belopp som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska den interkommunala ersättningen motsvara anordnarens självkostnad,

¹⁵⁶ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵⁷ Senaste lydelse 2020:605.

om inte den anordnande huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

18 §¹⁵⁸

Hemkommunen ska lämna bidrag till en enskild huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

Om det är fråga om en annan utbildning än som anges i andra stycket ska bidraget motsvara den enskilde huvudmannens självkostnad, om inte huvudmannen och elevens hemkommun kommer överens om annat.

Denna paragraf gäller inte om statsbidrag lämnas för en elevs utbildning på grund av att eleven är utlandssvensk.

Hemkommunen ska lämna bidrag till en enskild huvudman som har antagit en elev till ett program i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* där distansundervisning används med stöd av 8 §.

Om det är fråga om ett nationellt program i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* eller programinriktat val som har utformats för en grupp elever i gymnasieskolan består bidraget av ett grundbelopp enligt 19 § som har beslutats i varje särskilt fall av Statens skolverk och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 20 §.

22 §¹⁵⁹

En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning inom gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* eller på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, där distansundervisning används med stöd av 8 §, och som därefter önskar delta i ordinarie undervisning har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen med sådan undervisning hos hemkommunen, om hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning med ordinarie undervisning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning inom gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* eller på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan, där distansundervisning används med stöd av 8 §, och som därefter önskar delta i ordinarie undervisning har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen med sådan undervisning hos hemkommunen, om hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

¹⁵⁸ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁵⁹ Senaste lydelse 2020:605.

23 §¹⁶⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om distansundervisning i grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasieskolan*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om distansundervisning i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan*.

23 kap.

7 §¹⁶¹

Bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet finns i 2 kap. 13–19 §§. I stället för vad som anges i 2 kap. 18 § får, när det gäller grundskolan, *grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *gymnasieskolan*, en lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § ändå undervisa vid entreprenad om

1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *gymnasieskola*, och

2. läraren är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet finns i 2 kap. 13–19 §§. I stället för vad som anges i 2 kap. 18 § får, när det gäller grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan*, en lärare som inte uppfyller kraven på legitimation och behörighet i 2 kap. 13 § ändå undervisa vid entreprenad om

1. undervisningen avser modersmål eller yrkesämne i gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola*, och

9 §¹⁶²

Uppgifter som avser bedömning av en elevs kunskaper enligt 3 kap. 12 c § får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom

1. grundskolan,
2. *grundskolan*,
3. specialskolan, och
4. sameskolan.

2. *anpassade grundskolan*,

Uppgifter inom gymnasieskolan som avser bedömning av en elevs kunskaper enligt 17 kap. 14 a § får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad.

¹⁶⁰ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶¹ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶² Senaste lydelse 2020:605.

10 §¹⁶³

Andra uppgifter än som anges i 9 och 14 §§ och som inte är hänförliga till undervisning får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. förskolan,	
2. förskoleklassen,	
3. fritidshemmet,	
4. grundskolan,	5. <i>anpassade grundskolan,</i>
5. <i>grundsärskolan,</i>	
6. gymnasieskolan, och	7. <i>anpassade gymnasieskolan.</i>
7. <i>gymnasiesärskolan.</i>	

När viss undervisning får
överlämnas på entreprenad inom
gymnasieskolan och
gymnasiesärskolan

När viss undervisning får
överlämnas på entreprenad inom
gymnasieskolan och anpassade
gymnasieskolan

13 §¹⁶⁴

Uppgifter som avser undervisning i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad eller estetisk profil får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom

1. gymnasieskolan, och	
2. <i>gymnasiesärskolan.</i>	2. <i>anpassade gymnasieskolan.</i>

14 §¹⁶⁵

Uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom

1. grundskolan,	
2. <i>grundsärskolan,</i>	2. <i>anpassade grundskolan,</i>
3. specialskolan,	
4. sameskolan,	
5. gymnasieskolan, och	
6. <i>gymnasiesärskolan.</i>	6. <i>anpassade gymnasieskolan.</i>

Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid.

16 §¹⁶⁶

Uppgifter som avser fjärrundervisning enligt 21 kap. får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom

1. grundskolan,	
2. <i>grundsärskolan,</i>	2. <i>anpassade grundskolan,</i>
3. specialskolan,	

¹⁶³ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶⁴ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶⁵ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶⁶ Senaste lydelse 2020:605.

4. sameskolan,
5. gymnasieskolan, och
6. *gymnasiesärskolan*.

6. *anpassade gymnasieskolan.*

17 §¹⁶⁷

Uppgifter som avser distansundervisning eller annan undervisning enligt 22 kap. får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet, som har godkänts som utförare av distansundervisning enligt 22 kap. 9 §, på entreprenad inom

1. grundskolan,
2. *grundsärskolan*,
3. specialskolan,
4. sameskolan,
5. gymnasieskolan, och
6. *gymnasiesärskolan*.

2. *anpassade grundskolan,*

6. *anpassade gymnasieskolan.*

23 §¹⁶⁸

En kommun får sluta avtal om samverkan med en region om uppgifter inom

1. kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, och

2. kommunal vuxenutbildning som <i>särskild</i> utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.	2. kommunal vuxenutbildning som <i>anpassad</i> utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

I 25 § andra stycket finns bestämmelser om att en kommun får överlåta ansvaret för medicinska insatser till en region.

24 kap.

8 §¹⁶⁹

Under vistelse i ett sådant hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilt ungdomshem) ska skolpliktiga barn, som inte lämpligen kan fullgöra sin skolplikt på annat sätt, fullgöra den genom att delta i utbildning vid hemmet.

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall *grundsärskolan* eller specialskolan. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att barnet vistas i ett sådant hem. Följande bestämmelser behöver dock inte tillämpas:

Utbildningen ska anordnas genom försorg av huvudmannen för hemmet. Den ska motsvara utbildningen i grundskolan eller i förekommande fall *anpassade grundskolan* eller specialskolan. För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att barnet vistas i ett sådant hem. Följande bestämmelser behöver dock inte tillämpas:

- bestämmelser om registerkontroll (2 kap. 31–33 §§), och

¹⁶⁷ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶⁸ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁶⁹ Senaste lydelse 2015:176.

– bestämmelser om lokaler och utrustning (2 kap. 35 §).

9 §¹⁷⁰

Den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett hem som avses i 8 § första stycket och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan*.

För sådan utbildning ska relevanta bestämmelser i skollagen tillämpas med de nödvändiga avvikelser som följer av att den unge vistas i ett sådant hem. Följande bestämmelser behöver dock inte tillämpas:

- bestämmelser om registerkontroll (2 kap. 31–33 §§), och
- bestämmelser om lokaler och utrustning (2 kap. 35 §).

Den som inte längre är skolpliktig och vistas i ett hem som avses i 8 § första stycket och som inte lämpligen kan fullgöra skolgång på annat sätt ska genom huvudmannens försorg ges möjlighet att delta i utbildning som motsvarar sådan utbildning som erbjuds i gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan*.

17 §¹⁷¹

För sådana elever i grundskolan, *grundskolan*, *specialskolan*, *sameskolan*, *gymnasieskolan* och *gymnasiesärskolan* som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete och som vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen, om det inte är obehövligt för elevens inhämtande av kunskaper. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

Endast den som har legitimation som lärare får bedriva sådan undervisning som avses i första stycket.

För sådana elever i grundskolan, *anpassade grundskolan*, *specialskolan*, *sameskolan*, *gymnasieskolan* och *anpassade gymnasieskolan* som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete och som vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen, om det inte är obehövligt för elevens inhämtande av kunskaper. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

20 §¹⁷²

För sådana elever i grundskolan, *grundskolan*, *specialskolan*, *sameskolan*, *gymnasieskolan* och *gymnasiesärskolan* som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under

För sådana elever i grundskolan, *anpassade grundskolan*, *specialskolan*, *sameskolan*, *gymnasieskolan* och *anpassade gymnasieskolan* som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i

¹⁷⁰ Senaste lydelse 2015:176.

¹⁷¹ Senaste lydelse 2015:176.

¹⁷² Senaste lydelse 2015:176.

längre tid men som inte vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

vanligt skolarbete under längre tid men som inte vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus ska särskild undervisning anordnas i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i.

25 kap.

4 §

Enligt 14 kap. 7 § får en huvudman under vissa förutsättningar erbjuda öppen fritidsverksamhet i stället för fritidshem.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan, sameskolan och andra särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras. Verksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

26 kap.

5 §¹⁷³

Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över elevhemsboende vid Rh-anpassad utbildning, specialskolan och viss utbildning för elever med *utvecklingsstörning* som bedrivs enligt avtal med staten.

Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över elevhemsboende vid Rh-anpassad utbildning, specialskolan och viss utbildning för elever med *intellektuell funktionsnedsättning* som bedrivs enligt avtal med staten.

Lydelse enligt prop. 2021/22:160

Föreslagen lydelse

10 §¹⁷⁴

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

Statens skolinspektion får förelägga en utförare av utbildning där distansundervisning används i grundskolan, *grundsärskolan*, spe-

Statens skolinspektion får förelägga en utförare av utbildning där distansundervisning används i grundskolan, *anpassade grund-*

¹⁷³ Senaste lydelse 2012:958.

¹⁷⁴ Senaste lydelse 2022:000.

cialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* att fullgöra sina skyldigheter om distansundervisningen inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för undervisningen eller de villkor som gäller för godkännandet som sådan utförare.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges. Om en analys enligt 2 § andra stycket ger stöd för det, kan åtgärderna omfatta förändringar i lärarresurserna.

skolan, *specialskolan*, *sameskolan*, *gymnasieskolan* eller *anpassade gymnasieskolan* att fullgöra sina skyldigheter om distansundervisningen inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för undervisningen eller de villkor som gäller för godkännandet som sådan utförare.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 a kap.

5 §¹⁷⁵

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från de sök-
begränsningar som avses i 4 § andra stycket denna lag och i 3 kap. 3 §
andra stycket dataskyddslagen i fråga om personuppgifter om hälsa i
verksamhet hos en huvudman för

1. <i>grundskola</i> ,	1. <i>anpassad grundskola</i> ,
2. <i>specialskolan</i> ,	
3. <i>gymnasiesärskola</i> ,	3. <i>anpassad gymnasieskola</i> ,
4. kommunal vuxenutbildning	4. kommunal vuxenutbildning
- som *särskild* utbildning som *anpassad* utbildning
5. gymnasieskola med Rh-anpassad utbildning,
6. utbildning i gymnasieskolan för elever som är döva, hörselskadade
eller dövblinda eller har en språkstörning, och
7. förskola, förskoleklass eller skola som har begränsats till att avse
elever som är i behov av särskilt stöd.

Regeringen får också meddela föreskrifter om undantag från sök-
begränsningen i 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen i fråga om
personuppgifter om

1. etniskt ursprung i verksamhet hos en huvudman för sameskolan, och
2. hälsa och etniskt ursprung i verksamhet hos en kommun.

28 kap.

Lydelse enligt prop. 2021/22:159

Föreslagen lydelse

12 §¹⁷⁶

Beslut av en kommun eller en region får överklagas till Skolväsendets
överklagandenämnd i fråga om

¹⁷⁵ Senaste lydelse 2020:446.

¹⁷⁶ Senaste lydelse 2022:000.

<p>1. barns mottagande i <i>grund-
särskolan</i> enligt 7 kap. 5 § eller
tillhörighet till <i>grundsärskolans</i>
målgrupp enligt 7 kap. 5 b §,</p> <p>2. uppskjuten skolplikt enligt 7 kap. 10 § andra stycket,</p> <p>3. skolpliktens förlängning enligt 7 kap. 13 § eller skolpliktens
upphörande enligt 7 kap. 14 §,</p> <p>4. mottagande av en elev från en annan kommun enligt 9 kap. 13 §,
10 kap. 25 § eller 11 kap. 25 §,</p> <p>5. åtgärder enligt 10 kap. 29 § tredje stycket för en elev som inte bor
hemma,</p> <p>6. placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavare önskar enligt
9 kap. 15 § andra stycket, 10 kap. 30 § andra stycket eller 11 kap. 29 §
andra stycket och rätt att gå kvar vid en resursskola enligt 10 kap. 31 b §
andra stycket eller 11 kap. 30 b § andra stycket,</p> <p>7. mottagande i första hand enligt 16 kap. 36 §, mottagande enligt
17 kap. 14 § när det gäller en utbildning i gymnasieskolan som utformats
för en grupp elever, mottagande enligt 17 a kap. 18 §, mottagande i första
hand enligt 19 kap. 29 § första stycket eller mottagande enligt 22 kap.
14 §,</p> <p>8. tillhörighet till målgruppen för <i>gymnasiesärskolan</i> enligt 18 kap. 5
eller 7 §,</p> <p>9. mottagande till kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 13 §, 14 §
andra stycket, 22 eller 33 §,</p> <p>10. upphörande av utbildningen för en elev i kommunal vuxenutbildning
enligt 20 kap. 9 § andra stycket,</p> <p>11. att på nytt bereda kommunal vuxenutbildning enligt 20 kap. 9 §
tredje eller fjärde stycket,</p> <p>12. åtagande om interkommunal ersättning enligt 20 kap. 21 a §, eller</p> <p>13. rätt till utbildning eller annan verksamhet för någon som avses i
29 kap. 2 § andra stycket 3.</p> <p>Beslut som avses i första stycket 1, 4 och 7–12 får överklagas endast av
barnet, eleven eller den sökande.</p> | <p>1. barns mottagande i <i>anpassade
grundskolan</i> enligt 7 kap. 5 § eller
tillhörighet till <i>anpassade grund-
skolans</i> målgrupp enligt 7 kap.
5 b §,</p> <p>8. tillhörighet till målgruppen för
<i>anpassade gymnasieskolan</i> enligt
18 kap. 5 eller 7 §,</p> |
|--|--|

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 §

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

<p>1. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §,</p> <p>2. särskilt stöd i en särskild
undervisningsgrupp eller enskilt
enligt 3 kap. 11 §, <i>eller</i></p> <p>3. anpassad studiegång enligt
3 kap. 12 §.</p> | <p>2. särskilt stöd i en särskild
undervisningsgrupp eller enskilt
enligt 3 kap. 11 §,</p> <p>3. anpassad studiegång enligt
3 kap. 12 §, <i>eller</i></p> <p>4. att gå om en årskurs enligt
7 kap. 11 c §.</p> |
|---|--|

Vid prövning av ett överklagande enligt första stycket 1 ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning.

29 kap.

3 §¹⁷⁷

De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och *gymnasiesärskola* endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning.

De personer som avses i 2 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, *grundskola*, *specialskola* och sameskola.

De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, *grundskola*, *specialskola*, sameskola och, om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskola och *gymnasiesärskola*.

De personer som avses i 2 § andra stycket 1 och 2 har rätt till utbildning i gymnasieskola och *anpassad gymnasieskola* endast om de har påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. De har inte rätt till utbildning i kommunal vuxenutbildning.

De personer som avses i 2 § andra stycket 4 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, *specialskola* och sameskola.

De personer som avses i 2 § andra stycket 5 har endast rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, *specialskola*, sameskola och, om de påbörjar utbildningen innan de fyllt 18 år, gymnasieskola och *anpassad gymnasieskola*.

8 §

Det som i denna lag sägs om personer med *utvecklingsstörning* gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med *utvecklingsstörning* endast om de också har en *utvecklingsstörning* eller en sådan funktionsnedsättning som avses i första stycket.

Det som i denna lag sägs om personer med *intellektuell funktionsnedsättning* gäller även dem som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Personer med autism eller autismliknande tillstånd ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med personer med *intellektuell funktionsnedsättning* endast om de också har en *intellektuell funktionsnedsättning* eller en sådan funktionsnedsättning som avses i första stycket.

¹⁷⁷ Senaste lydelse 2020:446.

I lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om vissa andra särskilda insatser än utbildning.

9 §¹⁷⁸

En hemkommun ska löpande under året hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen är sysselsatta som

1. inte har fyllt 20 år,
2. har fullgjort sin skolplikt eller har blivit folkbokförda i landet vid en tidpunkt då de inte har skolplikt,
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller *gymnasiesärskola* eller motsvarande utbildning,
3. inte genomför utbildning i gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola* eller motsvarande utbildning,
4. inte har en gymnasieexamen,
5. inte har ett *gymnasiesärskolebevis*, och
5. inte har ett *gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola*, och
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller *gymnasiesärskolan* med godkänt resultat.
6. inte har fullföljt utbildning som motsvarar gymnasieskolan eller *anpassade gymnasieskolan* med godkänt resultat.

Hemkommunen ska erbjuda de ungdomar som avses i första stycket lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunen ska dokumentera sina insatser på lämpligt sätt.

Kommunen ska föra ett register över de ungdomar som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den dokumentation och den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt första–tredje styckena.

12 §¹⁷⁹

Den som har fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan* eller kommunal vuxenutbildning och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

Denna rätt gäller också ansökan till gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan* eller kommunal vuxenutbildning och överklagande av beslut i fråga om sådan utbildning även om den sökande eller den klagande inte har uppnått 16 års ålder.

¹⁷⁸ Senaste lydelse 2018:749.

¹⁷⁹ Senaste lydelse 2020:446.

14 §¹⁸⁰

Den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivit fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap., får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

Den som är eller har varit verksam inom enskilt bedriven gymnasieskola eller enskilt bedriven *gymnasiesärskola* får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta om någons personliga förhållanden i ett ärende enligt 22 kap. 14 § om mottagande till utbildning där distansundervisning används.

Den som är eller har varit verksam inom enskilt bedriven gymnasieskola eller enskilt bedriven *anpassad gymnasieskola* får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta om någons personliga förhållanden i ett ärende enligt 22 kap. 14 § om mottagande till utbildning där distansundervisning används.

För det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

19 §¹⁸¹

Kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, *grundsärskolor*, fritidshem, gymnasieskolor och *gymnasiesärskolor* och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen. Kommunen ska också informera om sådana riksrekryterande utbildningar som avses i 16 kap. 45 § och 19 kap. 37 § och om motsvarande utbildningar vid fristående skolor. Informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen (2017:725).

Kommunen ska informera vårdnadshavare och elever om utbildning i förskolor, förskoleklasser, grundskolor, *anpassade grundskolor*, fritidshem, gymnasieskolor och *anpassade gymnasieskolor* och om sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. och som erbjuds i eller av kommunen. Kommunen ska också informera om sådana riksrekryterande utbildningar som avses i 16 kap. 45 § och 19 kap. 37 § och om motsvarande utbildningar vid fristående skolor. Informationen ska utformas enligt 8 kap. 18 § andra stycket kommunallagen (2017:725).

Kommunen ska även informera om möjligheten för enskilda att bedriva förskola, fritidshem eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i

¹⁸⁰ Senaste lydelse 2020:605.

¹⁸¹ Senaste lydelse 2017:759.

25 kap. med bidrag från hemkommunen enligt 8 kap. 21 §, 14 kap. 15 § samt 25 kap. 11 och 15 §§.

19 a §¹⁸²

En huvudman för förskoleklass, grundskola, *grundsärskola*, gymnasieskola eller *gymnasiesärskola* ska till Statens skolverk lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden som behövs för allmänhetens insyn.

En huvudman för förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola* ska till Statens skolverk lämna sådana uppgifter om verksamhetens organisation och ekonomiska förhållanden som behövs för allmänhetens insyn.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

21 §

Regeringen får meddela föreskrifter om möjlighet att låta enskilda och andra svara för enstaka inslag i verksamhet med offentlig huvudman inom skolväsendet.

När det gäller utbildning i form av ett introduktionsprogram inom gymnasieskolan och ett individuellt program inom *gymnasiesärskolan* får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

När det gäller utbildning i form av ett introduktionsprogram inom gymnasieskolan och ett individuellt program inom *anpassade gymnasieskolan* får regeringen meddela föreskrifter om att enskilda och andra får anordna mer av utbildningen än som följer av första stycket.

För medverkan av någon annan än en huvudman inom skolväsendet får föreskrifter som meddelats enligt första och andra styckena avvika från bestämmelserna i 2 kap. 15–22 och 30 §§ och 34 § första stycket.

28 a §¹⁸³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella kartläggningmaterial i förskoleklassen och nationella bedömningsstöd i årskurs 1 i grundskolan, *grundsärskolan*, specialskolan och sameskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för huvudmän att använda nationella kartläggningmaterial i förskoleklassen och nationella bedömningsstöd i årskurs 1 i grundskolan, specialskolan, sameskolan och *i årskurs 1 och 3 för elever som läser enligt anpassade grundskolans kursplaner.*

¹⁸² Senaste lydelse 2014:903.

¹⁸³ Senaste lydelse 2018:1098.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023 i fråga om 7 kap. 11 c § och 28 kap. 16 §, den 1 juli 2024 i fråga om 3 kap. 4 och 4 b §§ och 29 kap. 28 a § och i övrigt den 2 juli 2023.

*Bilaga 3¹⁸⁴**Nuvarande lydelse***Nationella program i gymnasiesärskolan**

De nationella programmen i gymnasiesärskolan är

- Programmet för administration, handel och varuhantering,
- Programmet för estetiska verksamheter,
- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation,
- Programmet för fordonsvård och godshantering,
- Programmet för hantverk och produktion,
- Programmet för hotell, restaurang och bageri,
- Programmet för hälsa, vård och omsorg,
- Programmet för samhälle, natur och språk, och
- Programmet för skog, mark och djur.

¹⁸⁴ Senaste lydelse 2017:620.

*Föreslagen lydelse***Nationella program i *anpassade gymnasieskolan***

De nationella programmen i *anpassade gymnasieskolan* är

- Programmet för administration, handel och varuhantering,
- Programmet för estetiska verksamheter,
- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation,
- Programmet för fordonsvård och godshantering,
- Programmet för hantverk och produktion,
- Programmet för hotell, restaurang och bageri,
- Programmet för hälsa, vård och omsorg,
- Programmet för samhälle, natur och språk, och
- Programmet för skog, mark och djur.

*Bilaga 4¹⁸⁵**Nuvarande lydelse***Poängplan för nationella program i gymnasiesärskolan**

Ämne

Gymnasiesärskolepoäng

Fördelning på olika ämnen av *gymnasiesärskolepoäng* som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
<i>Gymnasiesärskolearbete</i>	100
Summa <i>gymnasiesärskolepoäng</i>	2 500

¹⁸⁵ Senaste lydelse 2017:620.

Bilaga 4

Föreslagen lydelse

Poängplan för nationella program i *anpassade gymnasieskolan*

Ämne *Gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola*

Fördelning på olika ämnen av *gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola* som i minst angiven omfattning ska ingå i de nationella programmen.

Svenska eller svenska som andraspråk	200
Engelska	100
Matematik	100
Idrott och hälsa	200
Estetisk verksamhet	100
Historia	50
Samhällskunskap	50
Religionskunskap	50
Naturkunskap	50
Ämnen som ger programmet dess karaktär	1 300
Individuellt val	200
<i>Gymnasiearbete i anpassad gymnasieskola</i>	100
Summa <i>gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola</i>	2 500

2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 11 c § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslag i avsnitt 2.1 Föreslagen lydelse

7 kap.

11 c §¹

Rektorn får besluta att en elev i grundskolan, *grundskolan*, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl får rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare besluta att eleven ska gå om en årskurs.

Rektorn får besluta att en elev i grundskolan, *anpassade grundskolan*, specialskolan eller sameskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl får rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare besluta att eleven ska gå om en årskurs.

Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att punkt 3–5, 7 och 8 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:147

3. För utbildning i gymnasieskolan och *gymnasiesärskolan* ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om kurser som har påbörjats före den 1 juli 2025.

4. Utbildning inom gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 ska dock efter den 30 juni 2030 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

5. Den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 får senast den 30 juni 2030 genomgå prövning inom kommunal vuxenutbildning enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Prövning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som prövningen gäller.

7. Om en elev har fått ett godkänt betyg på en kurs i ett ämne inom gymnasieskolan, *gymnasiesärsko-*

Föreslagen lydelse

3. För utbildning i gymnasieskolan och *anpassade gymnasieskolan* ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om kurser som har påbörjats före den 1 juli 2025.

4. Utbildning inom gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 ska dock efter den 30 juni 2030 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

5. Den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 får senast den 30 juni 2030 genomgå prövning inom kommunal vuxenutbildning enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Prövning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som prövningen gäller.

7. Om en elev har fått ett godkänt betyg på en kurs i ett ämne inom gymnasieskolan, *anpassade gym-*

lan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå enligt de äldre bestämmelserna, ska ett godkänt betyg som eleven får på en nivå i samma ämne före den 1 juli 2030 omfatta bara lägre nivåer i ämnet som inte motsvaras av den kurs som eleven har fått godkänt betyg på.

8. Om en elev har fått betyg på en kurs i ett ämne inom gymnasieskolan, *gymnasiesärskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *särskild* utbildning på gymnasial nivå enligt de äldre bestämmelserna, ska ett godkänt betyg som eleven får på en nivå i samma ämne efter den 30 juni 2030 ersätta betyget på kursen. Detta gäller dock endast om den aktuella kursen motsvarar någon eller några av de nivåer som omfattas av betyget i ämnet.

nasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå enligt de äldre bestämmelserna, ska ett godkänt betyg som eleven får på en nivå i samma ämne före den 1 juli 2030 omfatta bara lägre nivåer i ämnet som inte motsvaras av den kurs som eleven har fått godkänt betyg på.

8. Om en elev har fått betyg på en kurs i ett ämne inom gymnasieskolan, *anpassade gymnasieskolan*, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som *anpassad* utbildning på gymnasial nivå enligt de äldre bestämmelserna, ska ett godkänt betyg som eleven får på en nivå i samma ämne efter den 30 juni 2030 ersätta betyget på kursen. Detta gäller dock endast om den aktuella kursen motsvarar någon eller några av de nivåer som omfattas av betyget i ämnet.

Denna lag träder i kraft den 2 juli 2023.

Förslag som lagts fram i proposition 2021/22:159

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2021/22:162

Föreslagen lydelse

3. För utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om kurser som har påbörjats före den 1 juli 2025.

3.¹ För utbildning i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om kurser *och sammanhållna yrkesutbildningar* som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

3.2 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 6 a § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2021/22:162 Föreslagen lydelse

20 kap. **6 a §¹**

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan *kurser* som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

I utbildning på gymnasial nivå och i anpassad utbildning på gymnasial nivå kan *ämnen eller nivåer i ämnen* som är relevanta för ett yrkesområde kombineras till en sammanhållen yrkesutbildning. En del av utbildningen i en sammanhållen yrkesutbildning ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande.

Utbildningen kan utformas som en nationell sammanhållen yrkesutbildning eller vara utformad av en huvudman.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2022:000.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Ändring i regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Lydelse enligt bet. 2021/22:UbU25 Utskottets förslag

2 kap.

5 §

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *grundskola*, gymnasieskola, *gymnasieskola* och fritidshem.

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, *anpassad grundskola*, gymnasieskola, *anpassad gymnasieskola* och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Om ansökan avser gymnasieskola ska utbildningen bidra till att dels möta ungdomars efterfrågan, dels fylla ett arbetsmarknadsbehov för att godkännande ska lämnas.

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra–fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om ansökan avser gymnasieskola eller *gymnasiesärskola* ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra–fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om ansökan avser gymnasieskola eller *anpassad gymnasieskola* ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som

allmänna också beaktas. Avser ansökan förskoleklass, grundskola eller *grundskola* krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

anordnas av det allmänna också beaktas. Avser ansökan förskoleklass, grundskola eller *anpassad grundskola* krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

11 kap.

37 §

Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. undervisning,
2. lärverktyg,
3. elevhälsa,
4. måltider,
5. administration,
6. mervärdesskatt, och
7. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *grundskolan*.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som hemkommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna *anpassade grundskolan*.